

LA VALOLO ALE TARITIGI E LUK KEKESIA

¹ Tavu e tabaragu e Teopilas,

Egiteu la valalua isahari pala tovo lalaitia veia ge kekesi tola la merera oio te la veimulipolola te la igogolu te Iesus, ale pala La Uru visibitalea kabili tegatou. ² Egiteu lolo muli polo molia tegiteu ale hilo la igogolu te Iesus ale eia igoa, sokoa te la silokola, egiteu goio valolo tai oio vola. ³ Me eau gabutatalea veia eia taritigi veia eau tai ge kekesi la merera tomi tegiteu ale eau lolotia palati kara igoie, veia eau ge kekesi matagaga seselea veia eme ge rovia. ⁴ Eala eme ge rovia mai ele veia la merera tomi moli ale egiteu veiamu ovola te la igogolu te Iesus, eia sesele tomi moli.

E angelo isasa eia veiale Sekaraia ale e Ioanes ge sibitala

⁵ Te la imamala ale e Herod eia pou la mulugaluga tegiteu e Iuda, e pris isa oio, la isala e Sekaraia, eia te la karakara tegite pris ale egite toila veia e Abaisa. E rutula la isala e Lisabet, eia te la maratatila te Aron. ⁶ Egira e tau me rutu iluale, egira maroka sesele te la milatalata te La Uru, egira mulimuli tataho la merera tomi moli te La Uru, egira kama ruru. ⁷ Eala moli e Lisabet, eia varirobo, egira uru pepehoti, e latu girua ouka. ⁸ Tio goio, la haro isasa la tabarila sibitala ale la karakara tegite pris te Sekaraiale ge vahari la vaabila te La Uru soilo te la luma la lotu. ⁹ Egite

tabari e Sekaraia veia eia ge goilo sesele la baa te La Uru ale kabili posa sesele, ge selu la silali la obu veia la maliala ge goata te La Uru, mai la vulovulo giteu e Iuda. ¹⁰ La valalua me hatavivile tomi ge magiri ogala te la kilaka robo la iruru tegiteu, e pris ge selu la pagale oilo la luma la lotu.

¹¹ Goio, e Sekaraia magiri te la kilaka mai ele, e angelo te La Uru sibitala, eia magiri te la gale la poro e gata, ale eia selu la silali la obu ovola, ¹² e Sekaraia karutu sesele, eia taga pepeho. ¹³ Eala moli e angelo goio veiala mago “Sekaraia, eme umala tataga, La Uru loloti la kilaka taume, e rutumu uru e Lisabet eia ge savu, eia ge pigo la kilolimu, eme ge toi la isala e Ioanes. ¹⁴ Eme ge sagege pepeho, me la valalua usu tai ge lege sisigi la guluvi tetala. ¹⁵ Eia ge la tahalo sesele te La Uru, eia kama ge liliu la lalu ale vagarigari, La Kalulu La Marokala ge volu tetala kara ale tilala ge taposea, kara ale eia ge uru. ¹⁶ Me oio te la valolo tetala, la valalua me hatavivile e Iuda usu ge vulo la gabutatalala tegiteu soio te La Uru tegiteu. ¹⁷ La Uru ge mamuga e latumu, eia ge vagari mai la bilalaha e Lisa alaura, La Kalulu La Uru ge oio tai tetala mai e Lisale, veia la valolo tetala ge tikumu, egite ururu ge loloa, egite kati ge vipou baa taro legiteu me latatu giteu. La valalua la vareagila tai ge loloa, egite ge vulo rivu soio te la gauru ale matata. Eia ge raragi la valalua me hatavivile mai ele veia egite ge lolo tataho La Uru tegiteu ale eia ge guvi.”

¹⁸ Tio, e angelo vikara kaluvu mai ele, goio, e Sekaraiale veiala mago “Eau ge rovia mave veia

la merera taume eia sesele, la vuhula amila me rutugu tomi ururuti.”

¹⁹ Goio, e angelo kolia soio tetala mago “Eiau, la isagu e Gabriel, eau la bilalaha te La Uru. Eia baheau la merera ale taritigi mai ale eau veitiamu. ²⁰ Me eme kamati ge vikara lou kara ale la merera tomi ale eau veiamu ovola ge puru, la vuhula eme tahi taro la merera taku, eala moli la merera taku eia sesele moli, eia ge puru, La Uru ge kisi robo la haremu.”

²¹ Tio, e angelo vikara kaluvu mai ele, eala moli egiteu la valalua me hatavivile ale egite magiri ogala egite pou taitalia, egite gabutatala papai, la vuhula e Sekaraia kama gogala hari, eia pou tabaa oilo. ²² Tio e Sekaraia goio gali sogala, eia kati vikara, egite goio rovia mai ele veia eia hiloti e angelo oilo la luma la lotu. Goio, e maura tuturi molitila la limala, eia kati vikarakara. ²³ Mulimuli la imamala te la tilau ale te la karakara tetala oio te la luma la lotu, eia goio kaluvu, e Sekaraia beua soio la luma tetala, eia goio poutio.

²⁴ Goio, tabaa bakisi, e rutula e Lisabet eia goio savu, la taio ilima polo, eia vei mago ²⁵ “La Uru gogotiau, eia suliau, eau kati ge mahela veia eau varirobo, la vuhula eau savulatuti.”

E angelo sibitala tavu e Maria, eia veiala eia ge pigo e latula e Iesus

²⁶ E Lisabet, eia savu la taio iuolo poloti, La Uru goio baha e angelo tetala e Gabriel soio la mautu e Nasaret oio la gale e Galilea, ²⁷ veia ge sibitala tavu la sobe isasa, la isala e Maria, eia puli e haruala, ale la isala e Iosep, eia te la hilile Devit,

la uru tegiteu e Iuda. ²⁸ Goio, e angelo sibitala tavu e Maria, eia veiala mago “Tavile Uru, eme balava seseleti, La Uru eia pouti taume!”

²⁹ Eala moli e Maria loloa mai ele, eia pou varumu moli veia la masovala soioge mave.

³⁰ Eala moli e angelo goio veiala mago “Maria, eme umala tataga, La Uru eia pigi roboti leme la gilogo tetala. ³¹ Eme ge savu, mulimuli eme ge taposa e latumu, eia ge hatamale, eme ge toi la isala e Iesus. ³² Eia ge uru, la valalua ge toila e Latu La Tahalo Uru oata. La Tahalo Uru ge vipoua te la mulile tubula e Devit, ³³ eia ge la mulugaluga tegiteu la hilile Iakob, eia ge mahuli moli, la viputumulila tetala kama ge kaluvu.”

³⁴ Tio, e Maria loloa mai ele, eia goio tahi e angelo maie mago “Ale ge sibitala mave? La vuhula e haruagu soukama laha roboau.”

³⁵ Goio, e angelo kolia soio tetala mago “La Kalulu La Marokala eia ge pou taume, la vagagarila te La Uru ge pigi robome, eala e latumu egite ge toila veia eia maroka, veia eia e Latu La Tahalo Uru. ³⁶ Loloa, e isamu e Lisabet, eia uru pepehoti, eala moli eia oio savulatu isa e latula, eia ge hatamale. Egite pala veia eia varirobo, eala moli eia oio savulatu, eia vipolotia la taio iuoloti. ³⁷ La vuhula la papaga tomi, La Uru koramulia ge igoa.”

³⁸ Tio, e Maria goio loloa mai ele, eia goio veiala mago “Ioge, eau la tavile moli te La Uru taku. Eia ge mai moli ale eia veitiale.” Eia veiale angelo mai ele, tio e angelo goio hiliti taroa, eia tuga.

E Maria hari lalai e Lisabet

³⁹ Tio, te la imamala moli alele, e Maria hiliti, eia goata la hohoi, eia hari lalai e isala e Lisabet oio la mautu tetala te la gale e Iudea, ⁴⁰ eia goio te la luma te Sekaraia, eia laharoale isala. ⁴¹ Tio e Lisabet loloa eia laharoala mai ele, e latula soarope oilo la tiala, La Kalulu La Marokala eia goio volu sesele te Lisabet, ⁴² eia goio tola oata maie mago “La vibalavala te La Uru eia pou taume Maria, eme muga sesele tegite hatavivile tomi. E latumu tai la vibalavala te La Uru pouti tetala. ⁴³ Eala moli ilava La Uru ge vibalava pepehoau mai ele veia e tila La Uru taku ge hari lalaiau? ⁴⁴ Ale eme laharoagu, e latugu sagege, eia soarope oilo la tiagu. ⁴⁵ Eme balavati, la vuhula eme toro kikiti te la merera te La Uru soio taume, veia eia ge puru sesele.”

La bilau la sagegela te Maria

⁴⁶ Tio, e Lisabet vikara kaluvu soio te Maria, e Maria goio soko la bilau maie:

Oilo te la tiagu eau ge vaisale La Uru.

⁴⁷ La kalulugu eia sagege pepeho te La Uru, La Tahalo La Vimahuli taku.

⁴⁸ Eau la tavile la bilalaha tetala, eau la golu bulalahu, eala moli eia gogotiau.

Kara igoie, kara mulimuli, la valalua me hatavivile tomi ge toi leau veia eau pou la balavala.

⁴⁹ La vuhula La Uru taku ale vagari, eia visibitala la visuli ale vagari sesele somai taku, la isala maroka.

⁵⁰ La gilogo tetala eia ge pou tegiteu tomi

ale togoa, eia kama ge kaluvu.

⁵¹ Eia vahiloti letatou la vagagari la limala,
eia igo marapati egiteu
ale egite veia egiteu taritigi.

⁵² Eia vibisi egiteu la mulugaluga,
eia vahiliti egiteu la valalua bulalahu.

⁵³ Eia vaali egiteu ale pou la vitolola,
eia baha taro egiteu la tahalo la viliti
egite ge kavelevele moli.

⁵⁴ Te la gilogo tetala ale uru eia suliti egiteu
la valalua tetala e Iuda,

⁵⁵ mai la merera tetala ale eia veia giteu e
ururu,
veia la vibalavala tetala ge puru soio te Abra-
ham,
me tegiteu e tutubula ale ge mulimuli.

⁵⁶ Goio, e Maria pou vikapopo le Lisabet la
taio itolu, mulimuli eia goio beu rivu loua soio la
mautu tetala.

E Lisabet taposa e Ioanes

⁵⁷ Goio, la imamala pou ale e Lisabet ge pigo,
eia goio taposa e latula ale hatamale. ⁵⁸ Egiteu
e valaluala lolotia mai ele, egite hilotia veia La
Uru eia gogo pepeho la tavile tegiteu, egite sagege
vikapopo leia.

⁵⁹ Tio, la logo ivitu polo, egira me haruala
vahari e latu girua soio te pris veia ge koro la
vovola mai la vulovulo giteu e Iuda. Egiteu
e valalua girua veia ge tola leia e tamala veia
la isala ge Sekaraia, ⁶⁰ eala moli e tilala kama
masaga, eia veia giteu mago “Ouka, eia kama ge
mai ele, la isala ge Ioanes.”

⁶¹ Eala moli egite goio kolia soio tetala mago “Egiteu e valalua mulua isa, la isala kama e Ioanes veia amula ge tola leia.”

⁶² Tio, egite goio turi soio te tamala veia ge rovi la masasagala tetala, ⁶³ eia baha isasa veia ge abiala la buk, eia goio kekesia maie “La isala ge Ioanes.” Tio egite hiloa mai ele, egite karutu.

⁶⁴ Me oio moli ovola la kalameale Sekaraia eia goio tapulaka, eia goio soko la vaisalela soata te La Uru. ⁶⁵ Me egiteu e valalua girua, egite hiloa mai ele, egite taga sesele, me la rerela eia taliti soio te la maututula tomi soata la rorobo ale te la gale e Iudea. ⁶⁶ Me egiteu tomi ale loloa, egite sau tolea, egite gabutatala mulimulia, egite gabutatala maie mago “E guliliki ale soioge mave?” La vuhula egite hilotia veia la gilogo te La Uru eia oiote tetala.

La bilau la vaisalela te Sekaraia

⁶⁷ Tio, e tamale Ioanes, e Sekaraia, La Kalulu La Marokala, eia goio volu te la tiala, eia goio veipala la merera te La Uru maie:

⁶⁸ Etato ge vaisale La Uru, eia La Uru gatou e Iuda.

Eia goma veia ge rou rivu lou la valalua me hatavivile tetala taro la limale Satan.

⁶⁹ Eia vahiliti e suara tegatou oio te la hilile Devit, eia ge sigirobo etatou,

⁷⁰ mai la merera usu tegiteu la bilalaha tetala te La Buk Tabu Ale Pala, eia veitia.

⁷¹ Eia suli etatou veia ge vimahuli etatou taro egiteu la gima ale vile etatou,

⁷² veia ge visibitala sesele

la visuli uru somai tegatou,
mai la merera tetala soio tegiteu
e tutubu gatou alaura,
veia la merera tetala ge puru
mai sesele ale eia veia.

⁷³ Mai la merera ale tikumu,
eia taua soio te tubu gatou e Abraham,

⁷⁴ veia eia ge vimahuli etatou taro
la lima giteu la gima tegatou,
veia etato ge koramulia ge lotu tavua,
etato kati ge taga,

⁷⁵ Etato ge pou la marokala oio te la lagula,
la vulovulo gatou ge matata tomi moli,
kara ale etato ge peho.

⁷⁶ Me eme, e latugu e Ioanes, egite ge toime veia
eme la bilalaha te La Tahalo Uru oata,
eme ge mamuga, eme ge raragi la gauru te La
Uru.

⁷⁷ Eme ge vahilo legiteu e valaluamu la gauru
ale La Uru ge vimahuli egiteu ovola,
ale eia ge vimavulaha egiteu taro la iruru
tegitou,
ale egite igigoa.

⁷⁸ Mai te la gilogo tetala ale taritigi pepeho,
veia la haro ge sibitala ale la matagaga te La
Uru
ge pigi robo etatou,

⁷⁹ veia la valalua la maligoma
ale poga tavu la pileho,
egite ge matagaga veia eia ge tata etatou
soio te la gauru ale taritigi,
la vaubila ouka oio ovola.

⁸⁰ Tio, e Sekaraia vikara kaluvu mai ele, goio,
la leavala usu polo, e latula e Ioanes eia tubu

tahalo sesele, eia la tahalo isa ale vagari tai te la kalulula, eia mou moli oata la hohoi kara ale eia goio sibitala tavu egiteu e Iuda.

2

E Maria pigo e Iesus (Matiu 1:18-25)

¹ Te la imamala ale e Sisa Ogastas eia pou la mulugaluga ovola, eia baha la merera soio te la gale tomi veia egite ge soko la muluga la giligi giteu la valalua te la maututula tomi ale e Rom vibaumuli ovola. ² Te la imamala alele, e Sirinias eia pou la mulugaluga oio la gale e Siria. ³ Me egiteu e Rom masagea mai ele veia la valalua me hatavivile tomi ge goio te la mautu la vuhu tegiteu tomi isasasa, ge kekesi la isa giteu.

⁴ Tio, e Iosep loata la mautu e Nasaret oio la gale e Galilea veia ge goio la gale e Iudea, la vuhula eia te la hilile Devit. Eala eia goio la mautu sesele te Devit ale pala, e Betlehem. ⁵ Eia veia ge kekesi la isala me la isale Maria, la vuhula eia veia ge puli e Mariale, eia soukama laha roboa. Eala moli e Maria savulatuti. ⁶ Goio, egira pou oio e Betlehem, la imamala tetala eia koramuliti, ⁷ eia goio taposa e latula ale hatamale, la posolagu tetala. Eia goio avu robola la kulikuli ale egite sile malalaua mai la vulovulo giteu e Iuda, eia goio vitabulia te la muli la ilali tegiteu la kau, la vuhula la valalua me hatavivile vulo roboti egiteu te la luma la mosi.

Egiteu la tahalo la vibaumuli la sip hilo egiteu la angelo

⁸ Hagagavi te la mautu alele, egiteu la tahalo la vibaumuli la sip, egite mavuta utu, egite pou robo la sip tegiteu te la logo. ⁹ Goio, e angelo isasa guvi tavu egiteu, la matagaga tai te La Uru sibitala robo egiteu egite taga pepeho, ¹⁰ eala moli e angelo goio veia giteu mago “Umala amuto ge tataga, eau vahari la valolo ale taritigi ale ge te la valalua tomi. ¹¹ Igoie oio te la mautu e Betlehem ale la mautu sesele te la uru e Devit alaurati, la tavile pigoti La Tahalo La Vimahuli ale e Kraist, eia la mapala te la hilile Devit. ¹² Tio amuto ge rovilalea maie: Mai ge amuto ge sivuti la pepesole, eia mamavuta, e tilala pigi robola la kulikuli tegiteu la pepeso, eia mamavuta te la muli la ilali tegiteu la kau.”

¹³ Oio moli ovolale, egiteu la angelo mapaiti ale loata te la ilo la lage, egite goio guvi vikapopo me angelo ale, egite vaisale La Tahalo Uru, egite veia maie:

¹⁴ La vaisalela soata tavume La Uru.

la vimalumalu taume ge pou tegiteu la valalua te la maututula tomi ale eia visati legiteu veia ge suli egite.

¹⁵ Tio, egiteu la angelo tugati, goio egiteu la tahalo la vibaumuli la sip, egite veia maie mago “Ale etato ge goio e Betlehem, etato ge paa muli la pepeso ale La Uru veitia gatou ovola.”

¹⁶ Tiele, egite hiliti hari moli mai ele, egite tuga, egite goio sivuti e Maria mira me Iosep, me la pepeso bisi tai ele, eia mavuta oio te la muli la ilali tegiteu la kau. ¹⁷ Egite hiloa mai ele, egite goio veipala la merera te angelo ale eia veia giteu la vuhu la piligo la pepesole. ¹⁸ Tio la valalua tomi

ale loloa mai ele, egite karutu la merera tegiteu la tahalo la vibaumuli la sip. ¹⁹ Eala moli e Maria varumurumu moli la vuhu la piligole latulale, eia veia eia taritigi pepeho sesele, eia gabutala mulia te la haroharo tomi. ²⁰ Goio, egiteu la tahalo la vibaumuli la sip goio beua, egite vaisale La Tahalo Uru, egite vauru sesele la isala te la papaga tomi ale egite lolotia, me egite hilo taitiale, eia sibitala tomi mai sesele la merera te angelo ale veipalea giteu ovola.

E tilala me tamala tola la isale latu girua e Iesus

²¹ Tio, la logo ivitu poloti, la imamala koramuliti, e tilala me tamala vahari e Iesus soio te la luma la lotu veia ge koro la vovola mai la vulovulo giteu e Iuda. Egira tola la isala e Iesus, mai ale e angelo toi palatia soio te Maria, ale eia soukama savu.

Egira abi e Iesus soio te La Tahalo Uru

²² Goio, la imamala koramuliti ale e Iosep ge igo la vulovulo la vimarokala soio te Iesus me tilala mai la merera te Moses, ale eia veia egiteu e Iuda ge igoa mulimuli te la piligo. Egira goio boko e Iesus soata e Ierusalem, egira me Maria veia ge abi e latu girua soio te La Uru, ²³ mai la merera te La Uru te La Buk Tabu veia tegiteu e guliliki hatamalemale tomi, maie “Egiteu la posolagu tomi ale hatamalemale, amuto ge abia soio te La Uru.” ²⁴ Egira veia ge igo tai la vaabila mai la merera te La Uru ale eia veia te La Buk Tabu maie “Amuto ge vaabi leau, la vaabila ge koramulia mai la uku ge ilua, uka e latu la kuru ilua.”

²⁵ La tahalo isasa pou oata e Ierusalem ele, la isala e Simion, eia la tahalo isa la vulovulola matata, me eia tai la tahalo la lotu sesele, eia pou taitali la imamala la vimahuli tegiteu e Iuda, La Kalulu La Marokala eia pou tetala. ²⁶ La Kalulu La Marokala, eia tautiala la tilau maie veia eia kama ge peho hari muga, kara ale eia ge hilo muga e Kraist, ale La Uru ge bahea. ²⁷ La haro isasa, La Kalulu La Marokala, eia bahea soio te la luma la lotu, goio e tamale Iesus me tilala egira loio, egira vaharitia somai e Ierusalem e latu giruale, veia ge igo la vulovulo la vimarokala soio tetala mai la merera te La Uru veia.

²⁸ E Simion goio bokoa, eia vaisale La Uru ovola, eia goio vikara maie mago:

²⁹ La Uru taku, eme igo seseletia mai ale eme veitiagu.

Taritigi eme ge baha taroau, la bilalaha taume, eau ge peho tataho,

³⁰ la vuhula la matagu hiloti la tahalo la vimahuli

³¹ ale eme raragitia veia ge suli la maututula tomi.

³² Eia la matagaga ale ge vahilo legiteu la valalua

la maligoma la gauru, egite ge vaisale la maratitila taume e Israel ovola.

³³ Tio, e tamale Iesus mira me tilalale, egira karutu sesele la merera te Simion ele. ³⁴ Goio, e Simion toi la vibalavala soio tegirua, eia goio veiale tilala, e Maria, mago “La Uru vipouti e guliliki ale, veia la valalua e Iuda usu pepeho, egite ge vilua te la viputumulila tetala, me usu

tai eia ge vimahuli egiteu. Eia ge magiri mai la irovilala te La Uru, eala moli la valalua usu ge mera kukumualla, ge muku pilea, ³⁵ egite ge veipala la gabutatalala ale kama kokora oilo te la tia giteu mai ele. La iloburukola ale uru tai, eia ge ubi la hatemu mai la gata.”

³⁶ La tavile tai isa uru oio, la isala e Ana, eia e latule Panuel, eia te la hilile Aser, eia la tavile isa ale veipala sesele la merera te La Uru. E maura la tavile uru ale, eia pala taulai, kara la leavala ivitu, ³⁷ mulimuli e haruala peho taroa, eia pou la baharu kara la leavala tetala savulu ualu gete vaa. Eia pou moli te la luma la lotu, eia lotulotu, eia peremuremu, me eia poupou te la kilaka te la haroharo me la logologo tomi. ³⁸ Ale e Simion vikara kaluvuti ele, la tavilele eia goio tuga tavu e Iosep miteu oio te la luma la lotu ele, eia vaisale La Uru, eia goio valolo la valalua me hatavivile ale oio lotulotu, veia la pepesole eia la tahalo la vimahuli sesele tegiteu e Iuda ale egite pou taitalia.

E Iosep mite, egite beu rivu loua soio e Nasaret

³⁹ Tio, e Iosep mira me Maria, egira igo sesele tomiti la vulovulo la vimarokala tegiteu e Iuda mai te la merera te La Uru veia egite ge igoa mulimuli te la piligo, goio egite beu loua soio la gale e Galilea, soio la mautu tegiteu sesele e Nasaret. ⁴⁰ La leavala usu polo, e Iesus sagaiti seseleti, la mari tetala uru, me la gilogo te La Tahalo Uru eia pou tai tetala.

La hatamalelaba e Iesus eia pou te la luma la lotu

⁴¹ Te la leavalavala tomi, e tamale Iesus mira me tilala goatata e Ierusalem te la iligo La Ilali La Poloselela, mai la vulovulo giteu e Iudale. ⁴² Tio la leavala te Iesus savulusa gete luati, egite goata lou e Ierusalem veia ge igo la ilali mai ale egite igigoa te la leavalavala tomi. ⁴³ Egite pouti la logo isahari oata e Ierusalem mai ele, goio La Ilali La Poloselela kaluvuti, e tamala me tilala veia ge beu rivua soio e Nasaret, eala moli e Iesus moliti pouo, egirua kama rovia, egira hiliti moli tuga. ⁴⁴ Tio la haro isa poloti mai ele, egira gabua veia e Iesus oio vitilimulimuli vikapopo me egiteu la valalua ale egite usu oio tatuga vikapopo te la gauru ele. Goio egira paa mulimulia oio te ereire giteu ele, eala moli eia oio ouka. ⁴⁵ Egira papaa mai ele, oukati, egira goio beua, egira paa muli loua soio e Ierusalem. ⁴⁶ La haro itolu poloti ele, egira goio pogeia oio e Ierusalem, eia oio pou vikapopo legiteu la tahalo la vimari, eia lololo egiteu, eia goio tahitahi egiteu la tilahi tai isahari. ⁴⁷ Egiteu la valalua tomi ale popou ele, egite karutu sesele leia. ⁴⁸ Tio e tamala me tilala goio mata pogatia, egira karutu seselela, e tilala goio veiala mago “Ko, latugu, ale eme igoa milua me tamamu mave, e? Ale amila me tamamu paa mulimulime, amila ilo ruru sesele leme.”

⁴⁹ Tio, e Iesus loloa mai ele, eia goio koliala mago “Amulua goma paa mulimuliau te lava? Amula kama rovia veia eau ge pou te la luma te Tete?” ⁵⁰ Tio eia vikara mai ele, eala moli egira kama rovi tigi la masova la vikararala tetala aleie soio tegirua.

⁵¹ Goio, egite hiliti taro lou e Ierusalem ele, egite

abia goio beu loua soio e Nasaret, pou. La leavala usu polo, eia roromuli tataho e tamala me tilala, eala moli e tilala gabutala tomi la vikararala tetala te la tiala. ⁵² Goio la mari te Iesus ururuti, eia hatamalelabati, la vulovulola tai eia taritigi pepeho te la mata La Uru me te la mata giteu la valalua tomi moli.

3

E Ioanes la tahalo la vuluhi eia soko la valolo tetala

(Matiu 3:1-12; Mark 1:1-8; Ioanes 1:19-28)

¹ E Taibirias, eia pou la mulugaluga tegiteu e Rom la leavala savulusa gete lima, te la imamala moli alele, e Pontias Pailat eia mamuga te la gale e Iudea, me e Herod eia pou la mulugaluga oio e Galilea. E tabarala tai e Pilip, eia mamuga te la gale isahari mai e Ituria me Trekonaitis, me e Laisenias eia la mulugaluga te la gale e Abilini.

² Te la imamala alele, e Anas mira me Kepas, egira pou la mulugaluga tegiteu e pris. Tio te la imamala ale, la vikararala te La Uru eia guvi tavu e Ioanes, e latule Sekaraia, oio te la tia la hohoi.

³ Eia goio hiliti, eia tuga goio te la maututula tomi hagagavi la lalu e Iordan, eia valolo la valalua me hatavivile veia egite ge vulo la gabutatalala tegiteu tavu La Uru, eia ge vuhi egiteu veia La Uru ge vimavulaha egiteu te la iruru tegite mai ele. ⁴ Mai la merera te la bilalaha e Aisaia te La Buk Tabu Ale Pala, eia kekesia maie:

La golu la tahalo isasa tatola te la hohoi,
eia tatola maie:

Amuto ge ili paa la gauru te La Uru,

amuto ge vimatata tomi la gauru tetala.

⁵ Oli robo la malululu tomi,
ge oli taro tai la popoiti tomi.

Ale tomi ale makoko, vimatatea.

La gauru ale popopo, ge lamo paea.

⁶ La valalua te la maututula tomi,
egite ge hilo la vimahuli te La Uru soio tegiteu.

⁷ Goio, la valalua me hatavivile usu pepeho gomai te Ioanes veia eia ge vuhi egiteu. Eala moli eia ge veia giteu maie “Amutou la valalua me hatavivile, la vulovulo mutou kama kokora sesele, amuto veia ge hele taro la igototolola ale tivura pepeho te La Uru ale ge sibitala robo amutou, amuto veia ge hele taroa mai e taive eia hele taro la hohoi ale tululu. ⁸ Amuto veia ge kai taro la iruru, ge vulo halaba, ia? Ioge, taritigi amuto ge tau la vavua mutou ge koramuli la tahalo ale vulo halabati. Umala amuto ge gabua te la tia mutou maie veia ‘Amiteu e tutubule Abraham’, la vuhula eau vei seselea mutou, ale eme e tubule Abraham, eia kama ge sulime, La Tahalo Uru eia koramulia ge visibitala e tutubule Abraham isahari tegiteu la uatati aleie, otalo te la magasale! ⁹ La Uru eia tau lalahatia la pemu soio te la vuhu la obobu tomi, mai egite kama ge vua tigi, eia ge tolo taro tomi egiteu, ge pigi egiteu soio te la havi.”

¹⁰ Tio, la valalua me hatavivilele, egite karutu sesele la merera te Ioanes ele, egite goio tahia mago “Amite ge igo sesele la rova, veia La Uru ge vimahuli amiteu e?”

¹¹ Goio, e Ioanes kolia giteu mago “Mai isasa tamutou tahola ilua la kulikuli, taritigi veia eia ge

abiale tabarala ale savelea isa, mai tai la ilali, ge igoa mai tai ele.”

¹² Goio, isahari tegiteu la tahalo la giligi la takes, egite guvi te Ioanes veia ge vuhi, egite goio veiala mago “Tahalo uru, amite ge igo sesele la rova gageie?”

¹³ Tio, e Ioanes goio kolia soio tegiteu mago “Umala amuto ge vikara suku egiteu la valalua la piligi la takes ale uru, amuto ge tau molia mai ale egiteu e Rom toitia mutou.”

¹⁴ Goio, egiteu la valalua la vaubi tai isahari, egite goio tahi e Ioanes mago “Me amiteu, amite ge igo mave?”

Goio, e Ioanes goio kolia soio tegiteu mago “Umala amuto ge vagari tavu egiteu la valalua me hatavivile, veia ge pakali la uati tegiteu mai ele. Umala tai veia amuto ge kaua giteu la iruru ale egite kama igoa, veia ge viligi egiteu kara ale egite ge pigi la uati soio tamutou. Taritigi veia amuto ge sagege moli te la mapa mutou.”

¹⁵ Tio, e Ioanes valolo egiteu mai ele, la valalua me hatavivile gabutatala papai veia e Ioanes soioge e Kraist. ¹⁶ Eala moli e Ioanes goio putu olia giteu la vikararala maie “Ale eau vuvuhi moli le amutou la lalu, eala moli ale ge mulimuli taku, la vagagarila tetala muga taku. Eau togo pepehoa, eau kama koramulia ge tuga hagagavi soio te la balila. Eia ge vuvuhi le amutou La Kalulu La Marokala, la kalulu mutou ge tivura mai la havi.

¹⁷ Eia raragiti veia ge hilovi la vulovulo la valalua me hatavivile tomi, veia egiteu ale taritigi, eia ge puli egiteu hagagavi soio te la balila, eala moli

egiteu ale kama kokora, eia ge pigi egiteu sotalo te la havi ale la kaluvula ge ouka.”

¹⁸ Tio, e Ioanes valolo legiteu la vikararala usu lou mai tai ele, veia ge valolo raragi legiteu te la guluvi te Kraist.

E Herod vagoilo e Ioanes te la luma la kilisi

¹⁹ Eala moli e Ioanes igo totolo e Herod te la iruru ale eia igoa soio te Herodias, e rutule tabarala, me te la iruru tomi ale eia igigoa. ²⁰ Tio e Herod goio tau polo lou la iruru tetala isa lou, ale eia vagoilo e Ioanes te la luma la kilisi.

*E Ioanes vuhi e Iesus
(Matiu 3:13-17; Mark 1:9-11)*

²¹ Te la imamala ale, la valalua me hatavivile usu egiteu goio te Ioanes, veia eia ge vuhi egiteu, me e Iesus tai goio ge vuhi. Eia vuhi kaluvuti, eia goio kaka, la ilo la lage goio kope, ²² La Kalulu La Marokala goio lovo sotalo tetala mai sesele la malu la uku. Tio la golu La Tahalo Uru tola loata te la mori maie mago “Eme e Latugu la riau, eau sagege pepeho sesele leme.”

*La isaisa giteu e tutubule Iesus
(Matiu 1:1-17)*

²³ E Iesus soko la igogolu la valolo tetala, la leavala tetala soioge savulu tolu, la valalua me hatavivile gabutatala mai ele veia eia e latule Iosep. Me la hilile Iesus ale egite gabutatala mai ele veia eia loio te la hilile Iosep, etato rovia maie:

E Iosep, e tamala e Heli;

²⁴ e Heli, e tamala e Matat;

e Matat, e tamala e Levi;

e Levi, e tamala e Melkai;

e Melkai, e tamala e Ianai;
e Ianai, e tamala e Iosep;
²⁵ e Iosep, e tamala e Matataias;
e Matataias, e tamala e Amos;
e Amos, e tamala e Nahum;
e Nahum, e tamala e Eslai;
e Eslai, e tamala e Nagai;
²⁶ e Nagai, e tamala e Meat;
e Meat, e tamala e Matataias;
e Matataias, e tamala e Semen;
e Semen, e tamala e Iosek;
e Iosek, e tamala e Ioda;
²⁷ e Ioda, e tamala e Ioanan;
e Ioanan, e tamala e Resa;
e Resa, e tamala e Serababel;
e Serababel, e tamala e Sialtiel;
e Sialtiel, e tamala e Nerai;
²⁸ e Nerai, e tamala e Melkai;
e Melkai, e tamala e Adai;
e Adai, e tamala e Kosam;
e Kosam, e tamala e Elmadam;
e Elmadam, e tamala e Ero;
²⁹ e Ero, e tamala e Iosua;
e Iosua, e tamala e Lieser;
e Lieser, e tamala e Iorim;
e Iorim, e tamala e Matat;
e Matat, e tamala e Levi;
³⁰ e Levi, e tamala e Simion;
e Simion, e tamala e Iuda;
e Iuda, e tamala e Iosep;
e Iosep, e tamala e Ionam;
e Ionam, e tamala e Liakim;
³¹ e Liakim, e tamala e Melea;
e Melea, e tamala e Mena;
e Mena, e tamala e Matata;

e Matata, e tamala e Netan;
e Netan, e tamala e Devit;
³² e Devit, e tamala e Iesi;
e Iesi, e tamala e Obed;
e Obed, e tamala e Boas;
e Boas, e tamala e Salmon;
e Salmon, e tamala e Nason;
³³ e Nason, e tamala e Aminadab;
e Aminadab, e tamala e Admin;
e Admin, e tamala e Anai;
e Anai, e tamala e Hesron;
e Hesron, e tamala e Peres;
e Peres, e tamala e Iuda;
³⁴ e Iuda, e tamala e Iakob;
e Iakob, e tamala e Isak;
e Isak, e tamala e Abraham;
e Abraham, e tamala e Tera;
e Tera, e tamala e Nehor;
³⁵ e Nehor, e tamala e Serak;
e Serak, e tamala e Reu;
e Reu, e tamala e Pelek;
e Pelek, e tamala e Bera;
e Bera, e tamala e Sela;
³⁶ e Sela, e tamala e Kenan;
e Kenan, e tamala e Arpaksat;
e Arpaksat, e tamala e Sem;
e Sem, e tamala e Noa;
e Noa, e tamala e Lemek;
³⁷ e Lemek, e tamala e Metusala;
e Metusala, e tamala e Enok;
e Enok, e tamala e Iared;
e Iared, e tamala e Mahalil;
e Mahalil, e tamala e Kenan;
³⁸ e Kenan, e tamala e Nos;
e Nos, e tamala e Set;

e Set, e tamala e Adam;
e Adam, eia e latu La Tahalo Uru.

4

*La tovolalaila te Satan soio te Iesus
(Matiu 4:1-11; Mark 1:12-13)*

¹ E Iesus beua loio la gale Iordan, eia volu sesele me La Kalulu La Marokala. Tio La Kalulu La Marokala eia goio bahea soio te la hohoi. ² Eia goio pou te la hohoi la logo savulu vaa, e Satan sibitala tavua, eia tovo lalaia. E Iesus popou mai ele la logo savulu vaa, eia kama ali, eia peho sesele la vitolola.

³ Tio, e Satan goio sibitala tavua, eia turiala isa la uati, mago “Mai eme e Latu La Tahalo Uru sesele, eme ge veia giteu la uati aleie veia egite ge vulo mai la bret.”

⁴ Eala moli e Iesus goio baoli louala soio mago “La Buk Tabu veia maie ‘La valalua kama ge mahuli te la ilali moli.’ ”

⁵ Tio, e Satan goio vahari e Iesus soata te la gove, eia goio vahilo harari moli leia la maututula tomi. ⁶ Eia veiala mago “La maututula tomi me la magasale, eau ge sugu taro tomiamu, me la vuliti tomi tai ale oilo vola, eme ge taholea. Eau ge abiamu, la vuhula eau e tahola, eau ge tabaria mai la masasagala taku. ⁷ Mai eme ge lotu tavuau, eau ge abiamu.”

⁸ Eala moli e Iesus goio kolua soio tetala mago “La Buk Tabu veia maie ‘Amuto ge lotu tavu moli La Tahalo Uru sekela, amuto ge togo moli eia sekela, eia La Uru mutou.’ ”

⁹ Goio, e Satan puli e Iesus soio e Ierusalem, eia goio vahari malaua soata te la varu la luma la lotu, eia goio veiala mago “Mai eme e Latu La Tahalo Uru sesele, eme ge raga sotalo, eme kama ge vilua, ¹⁰ la vuhula La Buk Tabu veia maie ‘La Tahalo Uru ge baha taro egiteu la angelo tetala soio taume, egite ge baumuli tigime, ¹¹ egite ge sakoli sae molime soata te la lima giteu, la vahamu souka putua te la uati.’ ”

¹² Eala moli e Iesus goio putu oliala mago “La Buk Tabu veia maie ‘Eme umala ge tovo lalai La Tahalo Uru, eia La Uru taume.’ ”

¹³ Tio, e Satan tovo lalai e Iesus la gauru usu mai ele kaluvu, eia goio hiliti taro mugea veia ge beu tavu loua te la haro isasa.

E Iesus soko la igogolu la valolo tetala oio e Galilea

(Matiu 4:12-17; Mark 1:14-15)

¹⁴ La Kalulu La Marokala eia volu te Iesus, eia baha taro rivu loua soio e Galilea. La isala vavava soio te la maututula tomi te la gale alele. ¹⁵ Eia vimari egiteu oio te la luma la lotu te la maututula isasasa, me egiteu tomi vaisalea.

Egiteu la valalua e Nasaret piagale e Iesus

(Matiu 13:53-58; Mark 6:1-6)

¹⁶ E Iesus goio beua soio la mautu tetala sesele e Nasaret, la mautu ale eia sagaiti oio vola. Te la haro tabu eia goio lotu, eia goio hiliti veia ge gigi La Buk Tabu, ¹⁷ egite goio abiala la buk ale e Aisaia kekesia, eia goio kopea, eia sivuti la merera ale eia masagea veia ge valolo ovola, eia goio soko la giligi ale e Aisaia kekesia maie:

¹⁸ La Kalulu La Uru pouti taku.

Eia visati leau veia eau ge valolo egiteu

la valalua la morivava la merera ale taritigi.

Eia baheau veia eau ge vagogala egiteu

ale pou te la kilisi te Satan,

veia eau ge vimatagaga tai egiteu la mata kea.

La valalua tai ale egiteu la gima vibukeketi
legiteu

la igogolu,

eia baheau veia eau ge lube egiteu te la kilisi,

¹⁹ veia eau ge veipalea veia la leavala sibitalati
ale La Uru ge vimahuli la valalua tetala.

²⁰ E Iesus gigi kaluvu la merera te Aisaia mai
ele, eia goio pilu robo lou la buk, eia abi rivua
la tahalo la vibaumuli la lotu, eia goio pou. La
valalua me hatavivile tomi ale oio te la luma la
lotu, egite pou moli, mata soli kiki tavua. ²¹ Tio eia
goio soko la vikararala soio tegiteu mago “Igoie,
amuto hiloti la merera te La Tahalo Uru ele, eia
puruti.”

²² La vikararala tetala tomi ale eia veveia giteu,
eia malama sesele soio tegiteu, egite karutu sese-
lala, egite vei tatahoa. Eala moli egite goio vitahi
baololi legiteu mago “Ale soioge ere? Ale e latule
Iosep moli, ia?”

²³ Tio, e Iesus goio baoli loua giteu ele mago
“Amuto soioge ge vauleagu veia mai e dokta ge
lea, taritigi mai eia ge dokta sesele, eia ge tovo
lalaia veia ge vimahuli rivu lou eia. Amuto soioge
veia eia taritigi veia eau ge igo la golu la karutula
omai tai la mautu taku mai ale amuto lolotia
veia eau igoa oio e Kapernaum. ²⁴ Eala moli
eau vei seselea mutou, mai la bilalaha te La Uru,

eia ge goio te la mautu tetala sesele, egiteu e valaluala kama ge lololo tetala. ²⁵ Eia mai sesele te la imamala te Lias pala, egiteu e hatavivile la baharu mapaiti oio e Israel, me te la imamalale la vitolo uru pepeho sibitala. La leavala itolu, la taio iuolo polo, la hura kama pu, egiteu la ilali ouka. ²⁶ Eala moli La Uru kama baha e Lias soio te la baharu isa tegiteu e Israel veia ge suli leia la ilali, ouka. Eia baha polo molia soio te la tavile te la mautu e Sarepat, oio la gale e Saidon. ²⁷ Eia mai tai la imamala ale pala te Lisa, eia la bilalaha te La Uru. Te la imamalale, la sereka tubu te la vovo giteu la valalua e Israel mapaiti, eala moli La Uru kama vimahuli isa tegiteu, ouka. E Neaman sekela moli la tau Siria, La Uru vimahulia te la limale Lisale.”

²⁸ Tio, la valalua me hatavivile tomi ale pou te la luma la lotu, egiteu loloa e Iesus vikara mai ele, egite igo totolo pepeho. ²⁹ Egite hiliti, egite lao tolea, egite lapua sogala te la matapiro, egite pulia soata te la vai la gove veia ge pigia sotalo te la vai ele. ³⁰ Eala moli eia goio polo moli kabili te la babaa giteu, eia tugatio.

E Iesus kumuli taro la hitu ale kama kokora eia pou te la tahalo isasa

(Mark 1:21-28)

³¹ Tio, e Iesus gotalo e Kapernaum, oio la gale e Galilea, eia pou. Te la haro tabu, eia goio vimari la valalua me hatavivile. ³² Egite tomi karutu la merera tetala, la vuhula la vikararala tetala eia tikumu sesele, eia tovo tataho egiteu.

³³ La tahalo isa oio lotu vikapopo legiteu ele, la hitu ale kama kokora pou tetala. Eia goio

tola vagari oata mago ³⁴ “A ge, eme Iesus la tau Nasaret, eme gomaï veia ge igo amiteu mave? Eme gomaiti veia ge sulu amiteu, ia? Eau rovime, eme La Tahalo La Marokala te La Uru.”

³⁵ Eala moli e Iesus goio gusiala, eia mera taroa mago “Eme makovu! Eme ge hele taro la tahalo ale.” Tio la hitu goio pigi la tahalo ale sotalo la magasa kabili te la mata giteu tomi ele. Eia goio hele taro molia, eia kama igo gegerua.

³⁶ Tio, la valalua hila mai ele, egite karutu, egite goio vitahi baololi moliti legiteu ele mago “La vikararala ale eia mave? Eia kumuli taro vagari egiteu la hituhitu, egite roromulia!” ³⁷ Tio la rerela tali soio te la maututula tomi te la gale alele.

*E Iesus vimahuli e loale Pita
(Matu 8:14-17; Mark 1:29-34)*

³⁸ E Iesus eia hiliti taro la luma la lotu, eia goio te la luma te Saimon. E loale Saimon oio lalea, la vovola tivura, egite kaka e Iesus veia eia ge sulia.

³⁹ Eia goio tabatitiroa sotalo la mulila, eia vikara vagari soio te la ileale, la ilea goio kaluvu taroa. Tio eia goio hiliti, eia raragia giteu la ilali, eia goio abia giteu.

E Iesus vimahuli egiteu la ilea usu pasi

⁴⁰ La paga maulaviti, egiteu ale ereire giteu lalea, egite vahari egiteu soio te Iesus, egiteu la mata la ilea ale papapai tomi ele. E Iesus goio tau la limala oata te la gama giteu isasasa, egite tomi goio mahulitio. ⁴¹ Me egiteu la hituhitu ale kama kokora tai, egite hele taro la valalua me hatavivile ale egite pou tegiteu. Egite tola maie mago “Eme e

Latu La Tahalo Uru!” Eala moli e Iesus mera taro egiteu veia egite umala ge vikarakara, la vuhula egite rovi seselea, veia eia e Kraist, egite souka veipala haria.

*E Iesus valolo tatuga oio la gale e Galilea
(Mark 1:35-39)*

⁴² Te la kavikoki sasaha, e Iesus hiliti taro la mautu alele, eia goio tuga soio te la baa bulalahu moli, la tahalo isa ouka oio vola. Eala moli egiteu la valalua me hatavivile goio paa mulia soio, egite goio vikapopo soio tetala veia ge sau tolea veia eia umala ge tuga tataro egiteu. ⁴³ Eala moli eia goio veia giteu mago “Eau ge veipala la valolo ale taritigi te la pulolou la matagagala te La Tahalo Uru soio te la maututula tomi tai. Ale la igogolu taku moli ale La Uru baheau ovola.” ⁴⁴ Tio eia goio valolo tatuga oio te la luma la lotu te la maututula tomi isasasa oio la gale e Iudeale.

5

*E Iesus tola egiteu la muluga la valalua la vimari tetala
(Matiu 4:18-22; Mark 1:16-20)*

¹ La haro isasa, e Iesus magirigiri oio te la parava te la magolilo e Genesaret, la valalua me hatavivile usu egite goio gevi roboa veia ge lolo la vikararala te La Uru oio tetala. ² E Iesus goio ga mata soio, eia hilo la uaga ilua oio te la paravale, egite la valalua ale vovuo tuga taroti la uaga la vuo tegiteu iluale, egite oio vuvuhi la vuo tegiteu. ³ E Iesus goio sae la uaga ale te Saimon, eia tala egiteu veia egite ge sugu taroa bakisi solau. Egite

goio sugu taroa bakisi solau mai ele, eia popou vimarimari egiteu soilo te la paravale.

⁴ Eia vimari egiteu kaluvu, eia goio veiale Saimon mago “Amuto ge vore bakisi solau la malulu, amuto ge visivo la vuo tamutou ge lapu ilua la ia.”

⁵ Eala moli e Saimon goio koliale Iesus mago “Tahalo uru, amite la vuluo isa alalogoti, amite maru seseleti, amite kama abi gologolo ilua. Eala moli mai eme veitia miteu ele, amite ge tovo lalai loua.”

⁶ Tio egite goio visivo la vuo, egite lapu pepeho, la vuo tegiteu hagagavi ge masile sesele. ⁷ Egite goio tave egiteu e tabarabara giteu te la uaga ale isale veia egite ge vore somai ge suli egiteu. Tio egite goio lapu la vuo soata te la uaga ilua ururu tegiteu ele, la uaga iluale eia hagagaviti ge tilomu la ia.

⁸ E Saimon Pita hiloa mai ele veia la ia mapaiti egite lapua, eia goio toto tulu te la lagule Iesus, eia veiala maie mago “Tahalo Uru, eme tuga taroau, eau la tahalo la iruru.” ⁹ E Saimon me egiteu la valalua tetala, egite karutu pepeho sesele te la ia ale mapaiti egite laputia. ¹⁰ E Iakob me Ioanes, egirua e latatule Sebedi, egira susuli e Saimon te la igogolu tetalale, egira tai karutu sesele.

Goio e Iesus veiale Saimon mago “Eme umala tataga. Kara igoie, kara mulimuli, eme ge la tahalo la ilapu la valalua.” ¹¹ Tio egite goio vore soilo la parava, egite lapu la uaga soilo, la uaga me la vuo me la golugolu tomi tegiteu tabuli moliti ele, egite goio mulimuli e Iesus.

*E Iesus vimaroka la tahalo isa eia sereka
(Matiu 8:1-4; Mark 1:40-45)*

¹² E Iesus pou oio te la mautu isasa, la tahalo isa oio la mautu ele, la sereka igo gegeru la vovola tomi moli. Eia hilo e Iesus, eia goio boru lagu tugu te la lagula, eia tali tavua maie mago “Tahalo Uru, mai eme ge masagea, eme koramulia ge vimaroka la vovogu.”

¹³ Goio, e Iesus limarara soio tetala, eia sau te la vovola, eia veiala mago “Ale eau masagea. Gageie la vovomu ge maroka lou!” Tio oio moli ovolale, la vovola goio maroka tatahotio.

¹⁴ Eala moli e Iesus goio mera taroa mago “Eme goio, eme umala ge vei lalahuale isasa. Eme ge sele molia soio te pris, eia ge hilo la vovomu ele. Eme ge abi tai la vaabila soio te la luma la lotu, mai la merera te Moses eia veia mai la vovo la tahalo ge maroka lou. La valalua ge hiloa maie veia eme kati sereka lou.”

¹⁵ Eala moli la rerele Iesus taliti soio te la maututula usu, la valalua me hatavivile mapaiti goio tetala veia ge lolo la merera tetala, veia eia ge vimahuli tai egiteu. ¹⁶ Eala moli e Iesus, la haro usu eia hele taro egiteu soio te la hohoi, eia ge pou tavu la kilaka.

E Iesus vimahuli la tahalo isasa, la vovola mauba tomi moli

(Matiu 9:1-8; Mark 2:1-12)

¹⁷ La haro isa e Iesus eia pou, eia vimarimari egiteu la valalua me hatavivile, egiteu e pariseo isahari, me egiteu la tahalo la mari tai isahari, egite oio popou. Egite loio la maututula tomi te la gale e Galilea, te la gale e Iudea me la mautu uru e Ierusalem tai. La vagagari La Uru eia oio pouti te Iesus, eia vimahuli egiteu la ilea usu.

¹⁸ La valalua isahari loio, egite bolebole la tahalo isa te la mulila, eia lea, la vovola mauba tomi moli. Egite veia ge vagoiloa te la luma ale e Iesus pou ovola veia ge vitabulia oio te la lagule Iesus. ¹⁹ Eala moli la valalua me hatavivile mapaiti gevi robo e Iesus te la lumale, la baa bakisi ouka oio veia egite ge vagoilo e tabara giteu ale laleale. Tio egite goio visaea soata te la varu la luma, egite koro pepe la barema, egite visariria la ileale sotalo, eia gotalo tabuli kabili te la lagule Iesus me la valaluale.

²⁰ E Iesus hiloa mai ele veia egite gabu tikumu la vagagarila, eia goio veia la ileale mago “Tabaragu, eau abi taro tomiti la iruru taume ale eme igigoa, eme mavulahati.”

²¹ Eala moli egiteu la tahalo la mari me egiteu e pariseo, egite hiloa mai ele, egite goio vitahi baoli legiteu maie mago “Eia veia eia ere tahalo veia eia ge vikara gegerua La Tahalo Uru mai ele? Etato la tahalo la vovo isa kama koramulia ge abi taro la iruru, La Tahalo Uru sekela moli!”

²² Eala moli e Iesus roviti la gabutatalala tegiteu ele, eia goio tahi egiteu mago “Ilava amuto gabutatala papapai mai ele? ²³ La igogolu ale mave eia vagari taku, ale eau ge vimavulaha taro leia la iruru, uka ale eau ge vimahulia? ²⁴ Gageie amuto ge hilo la vagagarigu, me amuto ge rovia mai ele veia La Tahalo Uru masagea veia e Latu La Tahalo eia ge abi taro la iruru omai te la maututula.” Tio eia veia giteu mai ele kaluvu, eia goio vulo gele soio te la tahalo ale la vovola mauba tomi molio, mago “Eau veiamu, eme ge hiliti, eme ge pilu la mulimu, eme ge goio la luma taume!”

²⁵ Tio, oio moli ovola, la tahalole goio hiliti te la mata giteu la valalua tomi, eia pilu la mulila, bolea, eia tatuga soio la luma tetala, vaisasale La Uru. ²⁶ Egiteu tomi ale hiloa, egite karutu sesele, egite taga pepeho tai, egite goio vaisale La Uru, egite veia maie “Etato igoie hiloti la igogolu tomi ale isapolo seseleti, te la vagagari La Uru.”

E Iesus tola e Levi
(*Matiu 9:9-13; Mark 2:13-17*)

²⁷ E Iesus vimahuli kaluvuti la tahalo ale la vovola maubaubae, eia goio tuga soio, eia hilo la tahalo la ilabi la takes isa, la isala e Levi, eia oio popou te la luma la igogolu tetala. E Iesus goio veiala mago “Eme ge tilimuliau.” ²⁸ Oio moli ovola, e Levi hiliti taro tomi la golugolu tetalale, eia goio mulimuli e Iesus.

²⁹ Goio, e Levi igo la ilali isa uru te Iesus mite oio te la luma tetala. Egiteu la valalua la ilabi la takes, me egiteu la valalua isahari tai goio ali vikapopo me Levi me la valalua te Iesus ele. ³⁰ Eala moli egiteu e pariseo isahari me egiteu la tahalo la mari isahari tai, egite tahi vile egiteu la valalua la vimari te Iesus mago “Ilava amuto ali vikapopo, liu vikapopo tai legiteu la valalua la ilabi la takes, me vikapopo tai legiteu la valalua la iruru?”

³¹ Goio, e Iesus koli la merera soio tegiteu mago “Egiteu ale egite mahuli tigi, egite kama masaga ge goio te dokta, egiteu moli ale egite lea, egite masaga e dokta. ³² Eau kama gomai veia ge tola egiteu ale taritigi veia egite ge vuvulo, ouka. Eau gomai moli veia ge tola tavu egiteu la valalua la iruru.”

*La vulovulo giteu e Iuda te la peremula
(Matiu 9:14-17; Mark 2:18-22)*

³³ Egite goio tahi vulo lou e Iesus la tilahi isa lou maie mago “Egiteu la valalua la vimari te Ioanes, me egiteu la valalua la vimari tai isahari tamiteu e pariseo, egite peremuremu, egite pou tavu tai la kilaka. Eala moli egiteu la valalua la vimari taume, egite pou tavu moli la ilali me la iliu. La vuhula mave?”

³⁴ Eala moli e Iesus goio ule rivu loua giteu la merera la tilovo isa maie mago “Mave, mai la taulai halaba ge pou, egiteu e valaluala ge vigumu? Ouka. ³⁵ Eala moli mai egite ge bili taro legiteu la taulai halaba, tiele egiteu e valaluala kati ge masaga la ilali, egite ge vigumu leia.”

³⁶ E Iesus veitia giteu la vikarara la tilovo isa mai ele, eia goio solo lou la merera la tilovo tetala isa lou soio tegiteu te la valolo tetala veia eia halaba sesele, eia veia giteu maie “La tavile isa kama ge sile la gale la kulikuli ale halaba veia ge visahi tavu me la mumugu la kulikuli ale masile. Mai eia ge igoa mai ele, la kulikuli ale halaba, mai la gauru ale halaba taku, eia kamati ge taritigi, la vuhula eia siletia. Me ale mumugu tai, mai la merera te Moses ale pala, eia ge mata gegeru tai, la vuhula la kulikuli iluale kama vitotoko.”

³⁷ Tio, eia veitia giteu la merera la tilovo mai ele, eia goio tovo loua giteu la tilovo isa lou te la valolo tetala ale halaba maie “La tahalo isa eia kama ge sigili la vaen ale halaba te la kulikuli la mee ale mumugu, la vaen soukama ge sae, la kulikuli ge masile, la vaen ge pagegele. Mai ge igoa mai ele, la vaen ale halaba ge kama kokora,

la kulikuli tai ale mumugu, eia ge kama kokora tai. ³⁸ Taritigi pepeho veia la vaen ale halaba, egite ge sigilia te la kulikuli la mee ale halaba, ³⁹ eala moli mai isa tahai te la iliu la vaen ale tabuli tabaati, eia ge tou la vaen ale halaba, eia ge vei mago ‘Korale, eau masaga moli ale palati.’ Me la merera taku ale halaba, amuto goio tou taia, amuto masaga moli ale pala te Moses.”

6

E Iesus vimari egiteu te la masova la haro tabu (Matiu 12:1-8; Mark 2:23-28)

¹ Te la haro tabu isasa, e Iesus mite me la valalua la vimari tetala, egite tatuga kabili te la mahuma la kon. Egite la valalua te Iesus vitolo, egite goio putu ilua la balepa la kon, egite giu taro la tavala, egite alia. ² Eala moli egiteu e pariseo isahari oio magirigiri, egite hiloa mai ele, egite tahi egiteu mago “Amuto ruruti, ere veia mutou ge abi la ilali te la haro tabu?”

³ Eala moli e Iesus goio koli rivu loua giteu mago “Ia, amuto soioge soukama gigi la veimulipolola te la uru gatou e Devit alaura te La Buk Tabu Ale Pala? E Devit me la valalua tetala, egiteu peho la vitolola, ⁴ egite goilo la luma la lotu veia ge abi la bret ale tabuli te la lagu La Uru oilo vola. E Devit goio kaka e pris la bret alele, eia goio alia, eia abi taia giteu la valalua tetala la bret ale, egite tai alia. Eala moli la bret ale, egite magiri roboa veia tegiteu e pris, egite moli sekela ge alalia, eala moli e Devit, La Uru toitia veia eia la mulugaluga tegiteu e Iuda. ⁵ Me mai moli ele, eau masagea

veia amuto ge matagaga tai veia e Latu La Tahalo, eia la mulugaluga te la haro tabu.”

E Iesus vimahuli la tahalo isasa, la limala pakuku

(Matiu 12:9-14; Mark 3:1-6)

⁶ Tio, mulimuli lou, te la haro tabu isa lou, e Iesus goilo la luma la lotu, eia soko la vimari soio tegiteu la valalua me hatavivile. La tahalo isa oio, la limala e gata pakuku, eia pipi. ⁷ Eala moli egiteu e pariseo me egiteu la tahalo la mari tegiteu e Iuda tai isahari, egite oio mata mulimuli e Iesus, egite veia ge hiloa veia eia ge vimahuli isasa te la haro tabu, uka ge ouka. ⁸ Eala moli e Iesus roviti la gabutatalala tegiteu, eia goio veia la tahalo ale la limala kama kokorale mago “Eme ge hiliti, eme gomai ge magiri kabili la mata miteue.” Tio la tahalo goio igoa mai ale e Iesus veiala.

⁹ Tio, e Iesus goio tahi egiteu mago “Oio te la merera te Moses te La Buk Tabu, eia veia gatou mave te la igogolu te la haro tabu? Etato ge igo la igogolu ale taritigi, uka ale kama kokora? Etato ge vimahulihuli te la haro tabu, uka etato ge bilibili?”

¹⁰ Eia goio mata soli kiki egiteu tomi, eia goio veia la tahalo ale la limala kama kokorale mago “Eme ge limarara!” Tio eia goio limarara, la limala goio taritigi tataho lou.

¹¹ Eala moli egiteu e pariseole, la hate giteu mamasi pepeho, egite goio vitahi baoli lou egiteu mago “Etato ge vilaia mave?”

E Iesus hilovi egiteu la valalua la vimari tetala savulusa gete lua te la igogolu

(Matiu 10:1-4; Mark 3:13-19)

¹² Te la haro isasa, e Iesus puli la valalua la vimari tetala soata la hohoi veia eia ge kaka. Eia pou tavu la kilaka soio te La Tahalo Uru te la logo alele kara la paga mamaga. ¹³ La paga mamagati, eia goio tola egiteu la valalua la vimari soio tetala, eia hilovi tavu savulusa gete lua oio tegiteu veia egite tai ge la tahalo la valolo tetala. ¹⁴ Egiteu savulusa gete luale, la isaisa giteulae:

e Saimon, ale eia toi lovu leia veia e Pita;

e tabarale Saimon, e Andrew;

e Iakob, e Ioanes, e Pilip, e Batolomeas,

¹⁵ e Mati, e Tomas, e Iakob ale e latule Alpias, e Saimon, la tahalo la hate paririla,

¹⁶ e Iudas ale e tamala la isala e Iakob,

me Iudas Iskariot, ale mulimuli ge sugu taro e Iesus

soio tegiteu la gima.

E Iesus pou tavu la igogolu tetala

(Matiu 4:23-25)

¹⁷ E Iesus me egiteu la valalua la vimari tetala, egite beu rivu loua loata la hohoi. Goio egite me la valalua la vimari tetala usu, egite magiri oio te la maratia isasa ale bobore tataho. Egiteu la valalua me hatavivile loio la gale tomi e Iudea, loio tai e Ierusalem, me egiteu ale lolau tai la mautu uru ilua e Taia me Saidon, ¹⁸ egite vikipopo soio te Iesus veia ge lolo la vimari tetala, veia eia ge vimahuli tai egiteu ale lalea. Egiteu ale la hituhitu ale kama kokora pou tegiteu, egite goio tai te Iesus, eia vimahuli tai egiteu. ¹⁹ La valalua me

hatavivile tomi vagari veia ge sau la vovole Iesus,
la vuhula la vagagarila oio raga polopolo soio
tegiteu la ilea, eia vimahulihuli egiteu tomi.

La sagegela me la iloburukola

(Matiu 5:1-12)

²⁰ E Iesus goio mata tavu egiteu la valalua la
vimari tetala, eia goio tovo egiteu maie:

Amutou la morivava, amuto ge sagege,
la vuhula amuto sau tolati
la pulolou la matagagala te La Uru.

²¹ Amutou ale pou la vitolola,
La Uru ge vaali maru amutou.
Amutou ale pou la iloburukola,
amuto kati ge tali,
amuto ge sagege moli la vibalavala te La Uru.

²² Mai la valalua ge vile amutou,
mai egite ge pitaro amutou, ge gilo amutou,
ge saupupu amutou, la vuhula amuto gabu
tikumu

e Kraist, e Latu La Tahalo,

²³ amuto ge sagege
te la imamala la tahivilela ale mai ele,
la vuhula amuto sau tolati la mapa ale uru
sesele,

eia tabuli taitali amutou oata te la ilo la lage.
La vuhula pala tai, egite vile egiteu
la bilalaha te La Uru.

²⁴ Eala moli maura miteu ale la tahalo la vuliti,
la papaga bulalahu ale visagegeti amutou igoie,
eiala moli amuto sau tolatiale.

²⁵ Me amutou ale ali marumaru igoie,
mulimuli amuto ge pou la vitolola.
Me amutou tai ale pou la sagegela igoie,

amuto mulimuli ge pou la iloburukola,
la masali mutou ge pagegele lalahu.

²⁶ Maura miteu, mai la valalua me hatavivile
ge vei tataho amutou, alele kama taritigi,
la vuhula egite pala vei tataho tai
egiteu ale veipala la visigologolola moli
veia eia la merera te La Uru.

*Etato ge puhi tigi egiteu la valalua la gima
tegatou*

(Matiu 5:38-48; 7:12)

²⁷ E Iesus goio soko lou la vimari tetala soio te
la valalua maie “Amutou ale koramulia ge abi la
merera taku, eau vei seselea mutou maie: Amuto
ge puhi tigi egiteu la valalua la gima tamutou.

²⁸ Amuto ge toi la sagegela soio tegiteu ale tola
savei amutou veia La Uru ge igo gegeru amutou.
Amuto ge kaka moli veia La Uru ge suli egiteu
ale igo gegeru amutou. ²⁹ Mai isa ge sabala la
galemu isa, eme ge vulo louala la galemu isale.
Mai isa ge abi la kairobiola taume, eme ge mata
soli molia veia eia ge abi tai la lavalava taume,
eme umala ge magiri roboa veia eia kama ge abi
taro leme. ³⁰ Egiteu ale kakaka la golugolu oio
tamutou, amuto ge abi molia giteu mai ale egite
masagea. Eala moli mai isa ge abi taro leme la
paga isa ale eme taholea, umala kaka rivurivu
loua. ³¹ La vulovulomu ale eme igoa soio tegiteu
e tabarabaramu, eia ge mai sesele la vulovulo ale
eme masagea veia egite ge igo taia soio taume.

³² “Mai eme ge puhi tigi moli egiteu ale tariti-
giamu, la vulovulomu ale, eia ge taritigi mave?
Egiteu la tahalo la iruru tai puhi tigi moli egiteu

ale taritigia giteu. ³³ Mai eme ge suli moli tai egiteu ale sulime, la vulovulomu ale, eia ge taritigi mave? Ale egiteu la tahalo la iruru tai igigoa. ³⁴ Me mai eme ge visuli la uati soio tegiteu moli ale eme veia egite ge suli tai emei, la vulovulomu ale, eme ge balava mave oio vola? Egiteu la tahalo la iruru, egite igigo taia mai emei ele, veia la uati tegiteu, egite ge abi rivu moli loua. ³⁵ Eala moli amuto ge puhi tigi egiteu la valalua la gima tamutou. Amuto ge suli egiteu, ge abia giteu la uati, umala amuto ge gabutatala lou la kilolila. Mai ge mai ele, la kiloli la vulovulo mutou ge uru sesele, amuto ge e latatu La Tahalo Uru oata. Eia susuli la tahalo la iruru me la tahalo ale kama kokora tai. ³⁶ Amuto ge la tahalo la gilogo mai tai e Tama mutou uru oata, eia la tahalo la gilogo.

*Umala etato ge tomu sasae la vulovulo giteu e
tabarabara gatou
(Matiu 7:1-5)*

³⁷ “Umala amuto ge tomu sasae la vulovulo giteu e tabarabara mutou. Mai tai La Uru kama ge tomu sasae la vulovulo mutou. Taritigi veia amuto ge vimavulaha taro legiteu e tabarabara mutou la iruru tegiteu ale egite igigoa soio tamutou. Mai ge mai ele, La Uru ge gabu taro tai la iruru tamutou ale amuto igigoa. ³⁸ Eme ge la tahalo la mutelela. Mai ge mai ele, La Uru ge vibalava tai emei. Eia ge vauru polo louamu la visuli tetala. La vuhula La Uru ge koliamu mai ale eme abitia giteu e tabarabaramu ovola.”

³⁹ E Iesus toi tai la merera la tilovo itolu lou soio tegiteu maie mago “Mave, la mata kea koramulia

ge tata lou la mata kea? Ouka. Egira tomi soukama ge boru sotalo te la lulu.

⁴⁰ “E guliliki la vimari, eia kama uru te la tahalo la vimari tetala. Eala moli mai eia ge abi tomiti la vimari tetala kaluvuti, tio eia ge visauru mai la tahalo la vimari tetala.

⁴¹ “Ilava eme hilo moli la moromoro oio te la matale tabaramu, eme kama gabutatala la bautu la obu uru oio te la matamu lou ele? ⁴² Ilava eme ge veiale tabaramu mai ele mago ‘Tabaragu, eme gomai, eau ge rauvei taro la moromoro oio te la matamu ele.’ Eme ge veiale tabaramu mai ele, me mave eme kama gabutatala la bautu la obu uru oio tabuli robo la matamu ele? Eme la tahalo la visigolola sesele! Eme ge abi taro pala muga la obu ale uru eia tabuli robo la matamu ele, mai la iruru ale mapaiti eme igigoa, tio eme ge matagaga pala muga mai ele, eia koramulia veia eme ge rauvei taro la moromoro ale bakisi eia tabuli te la matale tabaramu ele.

*La vikarara la tilovo te la obu me la vavuala
(Matiu 7:16-20; 12:33-35)*

⁴³ “La obu ale taritigi, eia kama ge vua la vavuala ale kama kokora. Mai tai la obu ale kama kokora, eia kama ge vua la vavuala ale taritigi.

⁴⁴ Etato ge rovilala muli la obu oio te la vavua giteu. Etato kama koramulia ge lulu la keme oio te la kaluga. Etato kama ge lulu la vavuala ale taritigi te la obu ale kama kokora. ⁴⁵ Mai la tahalo ale taritigi, eia ge veipala la vulovulola ale taritigi ale tabuli te la tilalau oilo te la tiala. Mai la tahalo ale kama kokora tai, eia ge veipala la vulovulola ale kama kokorale, eia tabuli te la tilalau oilo te la tia la. Mai la merera tegatou ale sibitala te la

hare gatou, eia veipala moli la vulovulo gatou ale volu oilo te la tia gatou isasasa.

La merera la tilovo te la tahalo ilua egira tigi la luma ilua

(Matiu 7:24-27)

⁴⁶ “Ilava amuto tola leau ‘Tahalo Uru’, eala moli amuto kama lololo eau? ⁴⁷ Mai isa ge mulimuliau, me eia ge roromuli tomi la vikararala taku, ⁴⁸ eia ge mai la tahalo isasa ale tigi la luma tetala, eia goio oli malau la lulu sotalo, eia pigi la uati usu sotalo vola, eia goio vimagiri sae la luma tetala loata te la uati ele, eia magiri vagari sesele. La lalalu tomi ale oio te la gale alele goio sogo, egite visali tavu, la silali uru pepeho sibitala, eala moli la luma magiri moli, eia kama tagogoro, la vuhula eia tigi vagaria. ⁴⁹ Eala moli mai isa ge lolo la merera taku, me eia kama ge mulimulia, eia mai la tahalo ale vimagiri bulalahu moli la luma tetala otalo te la magasa. La lalalu goio sogo tomi, la silali uru sibitala, la luma tetala goio tagogoro, egite karutu sesele te la tali tagogorola.”

7

E Iesus vimahuli la bilalaha te la tau Rom, eia la mulugaluga isa te ami

(Matiu 8:5-13)

¹ E Iesus vimari kaluvuti egiteu la valalua me hatavivile, eia hiliti goio e Kapernaum. ² Oio e Kapernaum, la tau Rom isa uru oio, eia la mulugaluga tegiteu e soldia salatu sasa. Eala moli la bilalaha tetala isasa, eia masaga pepehoa, eia la tahalo tetala sesele, eia oio lea bara, hagagaviti

eia ge peho. ³ La tau Rom ale, eia lolo palati la igogolu te Iesus. Eia goio baha egiteu la ururu isahari tegiteu e Iuda veia egite ge tahi lalai e Iesus veia eia ge goio tetala ge vimahuli la bilalaha tetala ale lea gegeru ele. ⁴ Egite guvi oio te Iesus, egite kaka vagaria mago “Eme ge gogo la kilaka te la tau Rom uru ele, eme ge gomai ge vimahuli la bilalaha tetala, ⁵ la vuhula la vulovulola taritigi pepehoa gatou e Iuda, eia tigitia miteu isa la luma la lotu tai omai.” ⁶ Tio e Iesus loloa mai ele, eia goio tilimuliti egiteu soio.

E Iesus goio ga guvi oio te la luma te la tau Rom ele, eala moli eia baha lou isahari egiteu e vikilipi tetala, egite goio vipoga tavu moli me Iesus oio te la gauru. Eia baha egiteu veia egite ge veiala maie “Tahalo Uru, eme umala vituharokome la gomaila te la luma taku. Eau kama taritigi veia eme ge pou taku. ⁷ Eala eau kama rara tavume, la vuhula eau la mumugu la tahalo. Eala moli eme ge vikara moli soio, la bilalaha taku ge mahuli lou, eau rovia, la vuhula eme la uru miteu tomi. ⁸ Me eau matagaga mai ele, la vuhula eau pou otalo te la uluva giteu la uru taku, me eau tai babaha egiteu e soldia taku. Mai eau ge baha isa soio, eia ge tuga moli. Eau ge tola isa somai taku, eia ge gomai moli. Eau ge baha la bilalaha taku soio te la igogolu, eia ge igo moli la igogolu mai ale eau veiala.”

⁹ Tio, e Iesus lolo la vikararala te la tau Rom uru mai ele, eia karutu sesele, eia goio magiri, eia vulo gele tavu egiteu la valalua me hatavivile ale mulimulia, eia goio veia giteu mago “Eau veia mutou, eau soukama sivuti sesele isa la tahalo

ale gabu tikumuau mai ele, omai tai tamiteu la valalua e Israel, eau soukama hilo vuti tai isasa mai ele.” ¹⁰ Eia veia giteu mai ele, la valalua ale la uru giteu la tau Rom baha egiteu, egite goio beua, egite goio hilo vuti e maura la bilalaha ale lea barale, eia mahuliti.

E Iesus eia vimahuli e latu la baharu oio la mautu e Nain

¹¹ Mulimuli lou ovola, e Iesus goio guvi oio la mautu bisi e Nain. Egiteu la valalua la vimari tetala, me egiteu la valalua me hatavivile usu tai, egite vitilimulimuli leia.

¹² Egite goio ga guvi oio la matapiro la mautu ele, egite hilo la valalua isahari, egite bole la pileleho isa veia ge ulaia. La tahalo ale pehoti ele, eia e latu la baharu isasa, e maura e latula isa moli ele. Egiteu la valalua me hatavivile usu te la mautu vitilimuli me la baharu ele soio te la liba. ¹³ La Uru e Iesus goio hiloa mai ele, eia gogo pepeho pasia, eia veiala mago “Umala eme ge taitali.”

¹⁴ Tio, eia goio tau la limala soio te la pileleho ele, egite ale bolebolea goio magiri. E Iesus goio veia la tahalo ale pehoti ele mago “Hatamalelaba, gageie eme ge hiliti.” ¹⁵ Tio oio moli ovolale, la hatamalelabale eia goio hiliti, eia pou oata, eia goio soko la vigagiala soio tegiteu, tio e Iesus goio puli rivuale tilala.

¹⁶ Tio, egiteu la valalua me hatavivile goio hiloa mai ele, egite taga pepeho, egite vaisale La Tahalo Uru, egite veia maie “La bilalaha te La Tahalo Uru isa uru sibitalati omai tegatou veia ge vimahuli etatou la valalua tetala.” ¹⁷ Tio oio moli ovolale,

la rerele Iesus eia taliti soio te la maututula tomi te la gale e Iudea, me te la maututula tomi ale hagagavi ovola.

E Ioanes baha la valalua la vimari tetala ilua soio te Iesus

(Matiu 11:2-19)

¹⁸ La igogolu tomi te Iesus ele, egiteu la valalua la vimari te Ioanes tai loloa, egite goio veiale Ioanes. ¹⁹ Tio e Ioanes goio baha egira taho lua tegiteu soio te La Uru veia egira ge tahi matagagea maie “Mave, eme moli la bilalaha ale amite pou taitalia, uka amite ge pou tali ale isapolo soloio?”

²⁰ Goio, egira goio sesele te Iesus, egira goio tahi molia la tilahi ale e Ioanes bahati legirua ovolale.

²¹ Tio, la haro moli ale, e Iesus vimahuli egiteu la ilea mapaiti, eia kumuli taro tai la hituhitu ale kama kokora ale pou tegiteu, me eia vimatagaga egiteu ale mata kea. ²² Eala eia goio koli la merera tegirua taho lua ale e Ioanes baha egirua, eia veia girua mago “Amula ge beu rivu loua soio te Ioanes, amula ge veiala la igogolu tomi taku ale amula hilotiale, la merera tai ale amula lolotia. Amula ge veiala veia egiteu ale mata kea, egite matagaga rivuti lou; egiteu ale gulugulu, egite tatugati lou; egiteu ale serekareka, la vovo giteu sibitala halabati lou; egiteu ale la gavusa giteu vou, egite lololo rivuti lou; egiteu ale pehoti, egite mahuli rivuti lou; me egiteu ale pou la savelela, egite igoie loloti la valolo ale taritigi taku. ²³ Amula ge vei taiala veia mai isa ge toro taku, eia kama ge piligiau, eia ge pou la balavala.”

²⁴ Tio, egira taho lua la bilalaha te Ioanes, egira tugatio, e Iesus goio vikara matagaga soio tegiteu

la valalua me hatavivile te la valolo te Ioanes ele maie “Amuto pala muga goata la hohoi veia ge lolo e Ioanes, amuto veia ge hilo la rova? Amuto soioge gabutatalea veia amuto ge hilo la gauku ale kama magiri vagari, ale la lolovi vai lalahua? ²⁵ Uka amuto soioge veia amuto ge hilo la rova? Amuto soioge veia ge hilo e Ioanes, eia kai la kairobola ale taritigi pepeho, ia? Ouka, amuto ge hilo moli la tahalo ale pou tataho moli mai ele oio la luma tegiteu la mulugaluga. ²⁶ Eala moli amuto pala goata la hohoi veia ge hilo sesele la rova? Soioge la bilalaha isa te La Tahalo Uru amuto veia ge hiloa, ia? Eia sesele, eala moli eau veia mutou, eia kama la bilalaha bulalahu moli, ²⁷ eia la tahalo ale La Tahalo Uru vikara matagaga palati leia, te La Buk Tabu Ale Pala mai te la guluvi te Kraist, eia veia maie:

Eau ge baha mamuga la bilalaha taku,
eia ge guvi mamuga pala taume,
eia ge raragi la gauru taume ale eme ge polo ovola. ²⁸ Eau veia mutou, e Ioanes, eia muga sesele te la valalua la vovo tomi. Eala moli te la pulolou la matagagala te La Tahalo Uru, la tahalo bulalahu moli ale goilo vola, eia ge uru te Ioanes ele.”

²⁹ E Iesus vimari egiteu mai ele, egiteu la valalua me hatavivile usu me egiteu la valalua la ilabi la takes tai, egite gabu tikumu la merera tetala. La vuhula egite pala abi la vuluhi te Ioanes, me oio te la ilabi la vuluhi tetalale, egite veipalatia mai ele veia egite matagagati veia la gauru te La Tahalo Uru, eia sesele. ³⁰ Eala moli egiteu la tahalo la mari, me egiteu e pariseo tai,

egite tou la vuluhi te Ioanes, eala egite veipalea mai ele veia egite touti la gauru te La Tahalo Uru ale eia raragitia giteu veia egite ge vulo halaba oio vola.

³¹ Goio, e Iesus visolo lou la valolo tetala soio tegiteu la valalua me hatavivile, eia veia giteu maie “Eala moli egiteu la valalua me hatavivile te la imamala ale igoie, eau ge tovo muli egiteu soio te lava? ³² Egite mai moli egiteu e gulikiliki ale pou te la tia la mautu. Egiteu la karakara isa, egite tolea giteu e tabarabara giteu soio mago ‘Amite pipigi la tilali, amuto kama taitali!’ ³³ Mai e Ioanes la tahalo la vuluhi, eia guvi omai tegatou, eia vigumu, eia kama liliu la vaen, me amuto hiloa mai ele, amuto ubila la merera mago ‘Emei, la hitu ale kama kokora pouti oio taume ele!’ ³⁴ Mai mulimuli tai e Latu La Tahalo goio sibitala, eia ali marumaru moli, eia liliu la vaen, eala moli amuto vikara maie mago ‘A ge, la tahalo ale, eia kali sogomu pasi, me eia la tahalo la iliu la vaen tai, eia e vikilipi tegiteu la valalua la ilabi la takes me egiteu la tahalo la iruru!’ ³⁵ Eala moli amuto kalamea papapai mai ele, amuto soioge la tahalo la mari ia? La merera te La Uru eia soioge tabuli matagaga tamutou la valalua tetala, ia?”

La tavile la gauru isasa, eia vuhi la vahale Iesus la lalu ale mali vivili

³⁶ La tahalo isa tegiteu e pariseo, eia tau la merera soio te Iesus veia egira ge ali vikapopo oio la luma tetala. E Iesus goio pou oio la luma tetala, eia raragi moli veia ge ali, ³⁷ eala moli la tavile la gauru isa oio te la mautu alele, eia loio sibitala, eia vahari la lalu ale mali vivili, la mapala uru.

³⁸ Eia goio magiri te la pokele Iesus, hagagavi te la vahala, eia tali, la masalila puri volu la vahale Iesus, eia goio savula tagarala la ivula ale malalau ele. Eia goio piupiu la vahale Iesus, eia abiri tai la vahala la lalu ale mali vivili.

³⁹ Eala moli e pariseo ale baha tavuti e Iesus ele, eia hiloa mai ele, eia goio gabutatala lou maie mago “Mai e Iesus ge la bilalaha te La Uru sesele, eia ge rovia veia la tavile ale pilau la vovola, eia la tavile la iruru.”

⁴⁰ Eala moli e Iesus goio veiala mago “Saimon, eau la merera isasa oio ale eau ge veiamu ovola.”

Tio e Saimon goio veiala mago “Tahalo Uru, eme ge vei moliagu, eau ge loloa.”

⁴¹ Tio e Iesus goio veiala mago “La tahalo la vuliti isasa, la tahalo ilua dinau oio tetala. Isa dinau e kina savulu salatusa, isa dinau e kina salatusa moli. ⁴² Egira tomi kama koramulia veia ge kolia, eala moli la tahalo la vuliti gogo egirua, eia vimavulaha taro legirua la dinau tegiruale. Tio oio tegiruale, ere tegira ge sagege pepeho sesele?”

⁴³ Tio, e Saimon goio koli la tilahi te Iesus mago “La tahalo ale dinau la uati uru sesele mai savulu salatusale.”

Tio e Iesus goio koliala mago “Eia sesele, eia mai ale eme veia.”

⁴⁴ Goio eia vulo soio te la tavile, eia vei louale Saimon mago “Saimon, eme hilo la tavilele? Eau goilo la luma taume, eme kama vuhi la vahagu. Eala moli eia vuhi la vahagu la masalila, eia savula tagarala la ivula. ⁴⁵ Eme kama piuau, eala moli eia kama maila la piliu la vahagu karati ale eau guvi omai taume. ⁴⁶ Eme kama abiri la

varugu la lalu ale mali vivili, eala moli eia vuhi la vahagu la lalu ale la mapala uru. ⁴⁷ Eala, eau veiamu, la iruru tetala ale usu, La Tahalo Uru ge vimavulaha taro leia, la vuhula mai ge ouka, eia kama ge sagege pepeho sesele mai ele. Mai isa ge gabua veia La Tahalo Uru vimavulaha taroti leia la iruru tomi tetala ale usu, eia ge sagege pepeho mai ele, mai la merera la tilovo taku igoie.”

⁴⁸ Goio, e Iesus vikara kaluvu soio te Saimon mai ele, eia goio veia la tavile mago “La iruru tomi taume kaluvuti.”

⁴⁹ Tio, egiteu ale popou ali vikapopo le Iesus ele, egite lolo la vikararala tetala mai ele, egite goio vitahi baoli legiteu mago “A ge, ale la tahalo ale mave sesele, veia ge vimavulaha taro tai la iruru, ia?”

⁵⁰ Eala moli eia goio vei loua la tavilele mago “Ale eme gabu vauruau, la tautaulailo taume ele, eia vimahulitime. Eme ge tuga, la tiamu oilo ge malilo tataho te la isa La Uru.”

8

Egite hatavivile isahari mulimuli e Iesus

¹ Tio, goio mulimuli moli ovolale, e Iesus goio valolo tatuga te la maututula, eia valolo egiteu la valalua me hatavivile la valolo ale taritigi te la pulolou la matagagala te La Tahalo Uru. Egiteu tai la valalua la vimari tetala savulusa gete lua, egite mulimulia, ² me egiteu e hatavivile tai isahari ale e Iesus kumuli taroti la hitu ale kama kokora loilo tegiteu, me egiteu tai ale eia vimahuliti egiteu te la ilea tegiteu. Egiteula tie: e Maria Magdala, ale e Iesus kumuli taroti la hitu ivitu loilo tetala; ³ e

Ioana tai, ale e rutu la bilalaha te Herod, e Susa; me e Susana tai; me egite hatavivile tai isahari. Egiteu tomi e hatavivile aleie, egite visusuli soio te Iesus mite la uati.

*La vikarara la tilovo te la tahalo la gilalu
(Matiu 13:1-9; Mark 4:1-9)*

⁴ La valalua me hatavivile usu pepeho loio te la maututula tomi, egite goio guvi vikapopo oio te Iesus, egite usu pepeho sesele. Tio e Iesus goio hilo egiteu mai ele, eia goio veia giteu la vikarara la tilovo isa maie:

⁵ “La tahalo isasa gorivo veia ge galugalu. Eia goio valibura la vavua la vit tetalale, la vavuala isahari paruparu te la tia la gauru, egiteu la valalua tatuga toa mapolapolea, la malumalu tai egite lovo sotalo, egite goio ali taroa. ⁶ Isahari, egite paruparu soio te la magasa la uatati, eia goio kusi golo moli bakisi, eia peho lou, la vuhula la magasale kama beta. ⁷ La vavuala isahari egite paruparu kabili te dahe, egite goio kusi vikapopo e dahe ele, e dahe viri robo egiteu, egite peho. ⁸ Eala moli la vavua la vit isahari paru te la magasa ale taritigi, egite kusi tataho, egite goio balepa, la balepa giteu uru sesele.” Tio e Iesus vikara kaluvu mai ele, eia goio vitapasi la merera tetala soio tegiteu mago “Mai la tahalo isasa la gavusala oio, taritigi veia eia ge lolo la merera taku.”

*E Iesus vimari legiteu la valalua me hatavivile
la vikarara la tilovo
(Matiu 13:10-17; Mark 4:10-12)*

⁹ Egiteu la valalua la vimari te Iesus goio tahia la masova la vikarara la tilovo te la tahalo la

gilalu, ¹⁰ tio e Iesus goio koli la tilahi tegiteu ele mago “Eau veipalatia mutou la mari te la pulolou la matagagala te La Tahalo Uru, ale tabuli kokovu, eala moli tegiteu la valalua me hatavivile ale so popou te la maligoma, eau vikara soio tegiteu te la vikarara la tilovo moli, me oio vola,

‘Egite hilo la igogolu taku,
eala moli egite kama matagaga ovola.
Egite lolo tai la merera taku,
eala moli egite kama rovi tigi la masovala.’

E Iesus veipala la masova la vikarara la tilovo te la tahalo la gilalu

(Matiu 13:18-23; Mark 4:13-20)

¹¹ “Tio, la vikarara la tilovo taku te la tahalo la gilalu, la masovala eia maie: La vavua la vit, eia la merera te La Tahalo Uru. ¹² La vavuala ale paru te la gauru, eia mai egiteu la valalua me hatavivile ale lolo la merera te La Uru, eala moli e Satan pakali taro loua loilo te la tia giteu, veia egite soukama ge roromulia, egite ge mahuli.

¹³ La vavuala ale paru te la magasa la uati, eia mai egiteu la valalua me hatavivile ale lege sisigi la merera te La Tahalo Uru, eala moli egite kama sau tola seselea, eia la uala ouka te la tia giteu. Egite sau tola mugea bakisi, goio mai la imamala la tovolalaila ge sibitala, egite ge boru. ¹⁴ La vavuala ale paru kabil te dahe, eia mai egiteu la valalua me hatavivile ale lolo la merera te La Tahalo Uru, eala moli la mari papaila te la vulovulo la maututula, eia viri robo lou egiteu, eala egite kama magiri vagari, la merera te La Uru kama kusi tigi te la tia giteu, egite kama vua.

¹⁵ Eala moli la vavua la vit ale paru te la magasa

ale taritigi, eia mai egiteu la valalua me hatavivile ale la tia giteu maroka, egite lolo la merera te La Tahalo Uru, egite sau tolea, egite goio magiri vagari mai ele, egite mai ale vua pepeho sesele.

La vikarara la tilovo te la lam ale egite tau roboa

(Mark 4:21-25)

¹⁶ “La tahalo isa kama ge viroko la lam veia ge tau robo loula la baket, uka veia ge tau kokovua otalo la uluva la poro. Ouka, etato ge viroko la lam, etato ge tau saea oata, la valalua ge goata la luma, egite ge matagaga tataho. ¹⁷ La paga isa kama koramulia ge tabuli kokovu, la merera tomi mulimuli ge sibitala matagaga. La merera ale igoie la masovala tabuli kokovu, eia ge pala. ¹⁸ Eala, eia taritigi veia amuto ge laba gele tataho tavu la merera te La Tahalo Uru. Mai la merera tetala bakisi oiole ale eme sau tolea, eia ge vauru louamu. Eala moli mai eme kama tahola bakisi la merera te La Tahalo Uru, La Uru ge abi taro lou leme la merera bakisi ale eme veia eme sau tolea.”

E Iesus toi egiteu ale e tilala me tabarabarala sesele

(Matiu 12:46-50; Mark 3:31-35)

¹⁹ Tio, e tilale Iesus me egiteu e tabarabarala, egite loio veia ge hari lalai e Iesus, eala moli egite kama koramulia ge goio hagagavi tetala, la vuhula la valalua me hatavivile usu egite vivi roboa. ²⁰ Isa tegiteu veiala mago “Male, e tilamu, egiteu e tabarabaramu, egite otalo magiri taitalime veia egite ge hilome.”

²¹ Eala moli e Iesus veia giteu tomi ele mago “Egiteu ale lolo sesele la merera te La Tahalo Uru, me egite goio roromulia, egiteu moli ele e tatilagu, e tabarabaragu.”

*E Iesus mera taro la lolovi me la gasi
(Matiu 8:23-27; Mark 4:35-41)*

²² La haro isasa, e Iesus miteu me la valalua la vimari tetala, egite goio sae la uaga, eia veia giteu mago “Etato ge polo soio te la gale la magolilo loio.” Tio egite goio soko la tuluga mai ele, ²³ e Iesus goio mavuta. La ave uru sibitala tavu egiteu olau la tia la utu, eia vahiliti la mago, eia sae soata te la uaga, eia hagagavi ge tilomu, egite hagagavi ge vilua.

²⁴ Egite goio palo e Iesus mago “Tahalo Uru, etato ga vilaluati!”

Tio e Iesus goio hiliti, eia igo totolo la lolovi me la gasi, la gasi goio tamea, la lolovi tabou, la mago malilo tatahotio. ²⁵ Eia goio veia giteu mago “Amuto soio ge kama gabu tikumu la vagagari La Tahalo Uru veia eia ge vimahuli amutou taro la viluala, ia?”

Egite loloa mai ele, egite karutu, egite taga, egite goio vitahi baololi moliti legiteu mago “Ale soio ge ere? Eia mera taro la lolovi me la gasi, egira goio roromuli molia.”

*E Iesus kumuli taro egiteu la hituhitu ale kama
kokora loilo te la tahalo ale paua
(Matiu 8:28-34; Mark 5:1-20)*

²⁶ E Iesus miteu me la valalua la vimari tetala, egite hiliti loio la gale la magolilo loio e Galilea, egite avai soio la gale tegiteu e Gerasena, te la gale

la magolilo loio. ²⁷ E Iesus goio poru, la tahalo isa te la mautu ale, egiteu la hituhitu ale kama kokora pou tetala, eia goio poga tavua. La tahalo ale, eia kavovou bububu moli, eia kama lavalava, eia la luma tai ouka, eia mavuta moli oio la liba, eia popou mai ele la leavala usuti. ²⁸ Eia goio hilo e Iesus sibitala tavua, eia kakuraha bara sesele, eia boru lagu tugu te la lagule Iesus, eia tola soata maie mago “Eme guviti veia ge igoau mave? Eme e Iesus, e Latu La Tahalo Uru Oata. Eau kaka gogogome veia eme umalati ge viligiligiau!” ²⁹ Me eia vikara mai ele, la vuhula e Iesus veitia la hitu ale la mulugaluga tegiteu ele veia eia ge hele taroa. Eia saeti tetala vaka usuti, egite la valalua ge kisi la vahala me la limala la sen, eala moli e maura ge sagi mautu loua, la hitu ge vitugea soio la hohoi.

³⁰ Goio, e Iesus tahia mago “La isamu ere?”

Tio, eia goio veiale Iesus mago “La isagu e Ami.” Me eia veia mai ele, la vuhula egite la hituhitu usu saeti tetala. ³¹ Eala moli egite rovi e Iesus oio, egite kaka gogogoa veia eia umala ge pitaro egiteu sotalo te la mautu la maligoma.

³² Eala moli egiteu la karakara la bolobolo mapaiti, egite gogue oio te la vai la popoiti te la gale alele. Egite la hituhitu kaka gogogo e Iesus veia eia ge baha taro egiteu soilo tegiteu la bolobolole. Tio e Iesus veia eia taritigi, ³³ egite goio gali taro la tahalo ale pauale, egite goilo tegiteu la bolobolole, goio egite la bolobolo hele bura sotalo te la vai ele, egite goio tilomu tomi olau la mago.

³⁴ Egiteu la valalua la vibaumuli la bolo, egite hiloa mai ele, egite hele soluma, egite gilemulia giteu la valalua me hatavivile tomi te la gale alele. ³⁵ Tio egite goio veia ge hiloa, egite guvi oio te Iesus, egite hilo la tahalo ale la hituhitu hele taroa, eia pou te la lagule Iesus, eia lavalavati, la gabutatalala tetala sibitala rivuti lou. Tio egite hiloa mai ele, egite taga. ³⁶ Me egiteu ale hilo seseletia, egite gilemulia giteu ale so guguvi ele, veia e Iesus eia kumuli taroti egiteu la hituhitu loilo te la tahalo ale. ³⁷ Tio egite loloa mai ele, egite tomi la valalua e Gerasenale goio kaka vagari e Iesus veia eia ge hiliti taro egiteu, la vuhula egiteu tagati e paa. Tio e Iesus goio sae te la uaga, eia tugatio.

³⁸ Eala moli la tahalo ale egite la hituhitu hele taroa, eia kaka gogogo e Iesus veia eia ge sae mulia, eala moli e Iesus baha taroa mago ³⁹ “Eme ge goluma, eme ge gilemulia giteu la visuli te La Tahalo Uru soio taume.” Tio e maura loloa mai ele, eia goio goluma, eia veipalea giteu la papaga tomi ale e Iesus igotiala.

E Iesus vimahuli e latule Iairas me la tavile tai isasa

(Matiu 9:18-26; Mark 5:21-43)

⁴⁰ E Iesus miteu me la valalua la vimari tetala, egite goio beua soio e Galilea, la valalua me hatavivile mapaiti oio pou taitalia, egite hiloa eia guvi, egite sagege roboa. ⁴¹ Eala moli la tahalo isa oio, la isala e Iairas, eia la tahalo la vibaumulila isa te la luma la lotu tegiteu e Iuda te la mautu ale. Eia goio boru lagu tugu te la lagule Iesus, eia kaka gogogo e Iesus veia eia ge goio la luma

tetala, ⁴² la vuhula e latula ale hatavile eia lea bara, hagagaviti ge peho. Eia e latula ouka isa lou ale hatavile, me la leavala te maura mai savulusa gete lua.

E Iesus loloa mai ele, eia goio soko la tuluga veia ge goio la luma te Iairas, eala moli la valalua me hatavivile vivi roboa, eia kama abi tigi la lolovi. ⁴³ Eala moli la tavile isa oio, la ilea mai la ilea la taio sibitala bibibi tetala la leavala savulusa gete luati, la uati tomi tetala kaluvuti soio tegiteu e dokta, isa kama koramulia ge vimahuli lou e maura. ⁴⁴ Eala moli eia goio tuga mulimuli moli la pokele Iesus, eia goio pilau la gilesu la lavalava tetala, tio oio moli ovolale la kasosola tagaratio.

⁴⁵ Goio, e Iesus tahi egiteu mago “Ere pilauti eau?”

Egiteu tomi tahi taro veia egite isa kama pilaua, me Pita goio veiala mago “Tahalo Uru eme tatahi lou ilava?” Egite usu pasi oiole vivi robome ele.

⁴⁶ Eala moli e Iesus vei louala mago “Isa pilautiau, la vuhula eau gabutia veia la vagagarigu tugati.”

⁴⁷ Tio, la tavile lolotia mai ele veia e Iesus rovitia, la vovola pariri, eia goio boru lagu tugu te la vahale Iesus. Oio te la mata giteu tomi, eia veipalea veia eia pilau la lavalava te Iesus veia eia ge vimahulia, me eia veipala taia mai ele veia eia mahuli seseleti, eia posa tavileti lou.

⁴⁸ Goio, e Iesus loloa mai ele, eia veiala mago “Latugu, eme gabu tikumu seseleti la vagagarigu, eala eme mahuliti ele. Eme ge tuga moli, la gilogo te La Uru ge pou taume.”

⁴⁹ Tio, e Iesus so vikarakara, la tahalo isa loio te la luma te Iairas, eia goio veiala mago “Umalati toto susuku tavu la tahalo la vimari ele, e latumu oio pehoti.”

⁵⁰ Eala moli e Iesus loloa mai ele, eia veiale Iairas mago “Umala eme ge ilo buruko. Eme ge gabu tikumu moli la vagagari La Uru, e latumu ge mahuli lou.”

⁵¹ Egite goio guvi oio la mata la luma te Iairas, e Iesus mera taro egiteu veia isa umala ge goilo vikapopo leia, eala moli eia puli moli egiteu taho tolu, e Pita, e Ioanes, e Iakob vikapopo me tamala me tilala, egite tomi ele goilo. ⁵² La valalua me hatavivile tomi magiri ogala, egite pipigi la tilali. E Iesus veia giteu mago “Amutou umala taitali, eia kama peho, ale eia mavuta moli.”

⁵³ Egite loloa mai ele, egite lege vahi sesele e Iesus, la vuhula egite rovitia veia eia peho seseleti. ⁵⁴ Eala moli e Iesus goio sau la limala, eia veiala mago “Latugu, eme hiliti.” ⁵⁵ Tio oio moli ovolale, la kalulu la tavile bisi ele beu loua, eia goio hiliti. E Iesus goio veia giteu veia egite ge abiala bakisi la ilali veia eia ge alia. ⁵⁶ E tilala me tamala karutu seselela, eala moli eia mera taro egirua veia egira umala ge veiale isasa te la paga ale eia igotia.

9

E Iesus baha egiteu la valalua la vimari tetala soio te la igogolu

(Matiu 10:5-15; Mark 6:7-13)

¹ E Iesus goio tola vikapopo egiteu la valalua la vimari tetala ale savulusa gete lua, eia abia

giteu la vagagarila tetala veia egite ge koramulia ge kumuli taro la hituhitu, ge vimahuli tai egiteu ale lalea. ² Eia viteteli egiteu mai ele kaluvu, eia goio baha egiteu soio veia egite ge valolo oio te la maututula te la pulolou la matagagala te La Tahalo Uru, veia egite ge vimahuli tai egiteu ale lalea. ³ Eia veia giteu mago “Te la tuluga tamutou, amuto umala ge tamamasi isasa la paga. La toho umala, la kela umala, la ilali umala, la uati umala, la lavalava ilua tai ge umala. ⁴ Mai amuto ge pou te la luma isasa, amuto ge pou tola moli kara ale amuto ge tuga lou. ⁵ Mai la valalua me hatavivile kama ge rara tavu amutou, mai amuto ge tatugati, amuto ge kuvali taro la magasa te la vaha mutou, eia ge mai la irovilala soio tegiteu veia egite touti la merera te La Uru.” ⁶ Tio, egite lolo la merera te Iesus mai ele kaluvu, egite goio valolo tatuga te la maututula tomi, egite vimahuli tai egiteu ale lalea.

*E Herod vagari veia eia ge hilo e Iesus
(Matiu 14:1-12; Mark 6:14-29)*

⁷ E Herod, la mulugaluga tegiteu e Galilea, eia lolo la igogolu tomi ale e Iesus igigoa, eia marapa ovola, la vuhula la valalua isahari toi e Iesus veia eia e Ioanes, la tahalo la vuluhi, eia mahuli rivuti lou, ⁸ me egiteu isahari lou, egite veia la bilalaha ale uru e Lias eia sibitalati, me isahari egite veia la bilalaha isasa tegite ururu eia mahuli rivuti lou. ⁹ Eala moli e Herod eia vikara mago “E Ioanes, eau barautu taroti la lohola, eia pehoti. Ale ere tahaloti lou ele?” Tio eia gabutatala papai mai ele, eia vagari veia ge baha tavu e Iesus veia ge hiloa.

E Iesus vaali egiteu la valalua savulu salatu lima

(Matiu 14:13-21; Mark 6:30-44; Ioanes 6:1-14)

¹⁰ Egiteu la bilalaha te Iesus valolo tatuga soio la maututula kaluvu, egite goio beu loua soio te Iesus, egite gilemuliala la igogolu tegiteu. Eia goio puli moli egiteu sekela soio, egite goio pou hagagavi la mautu bisi e Betsaida. ¹¹ Eala moli egite la valalua me hatavivile loloa mai ele veia e Iesus oio, egite goio mulimulia soio la mautu ele. Eia goio laharoa giteu, eia valolo egiteu te la pulolou la matagagala te La Tahalo Uru, eia vimahuli tai egiteu ale lalea.

¹² La paga mata roroviti, egiteu la valalua la vimari te Iesus ale savulusa gete lua, egite goio tetala, egite veiala mago “Eme ge baha taro egiteu, egite ge paa mulia giteu la ilali oio te la maututula, egite ge paa muli taia giteu la luma ale egite ge mavuta ovola, la vuhula egite mulimuliti etatou somai la gale ale la valalua ouka ovola.”

¹³ Eala moli e Iesus veia giteu mago “Amuto ge abia giteu la ilali.”

Eala moli egite koliala mago “Amite la bret ilima moli, me la ia ilua. Eme masagea veia amite ge goio ge loto la ilali ale koramuli egite tomi?”

¹⁴ Egite veiala mai ele, me la giligi giteu la valalua tomi mai salatu savulu lima.

Goio, e Iesus veia giteu la valalua la vimari tetala mago “Amuto ge vipou egiteu, la malosu giteu ge mai ale savulu limalima.”

¹⁵ Tio, egite goio igo molia mai ale e Iesus veia giteu, la valalua goio pou. ¹⁶ E Iesus abi la bret ale ilimale, me la ia ale iluale, eia goio taga soata la

mori, eia vei tataho La Uru te la ilali ale, eia goio tovia giteu, eia abia giteu la valalua tetala veia egite ge barere legiteu la valalua me hatavivile.
¹⁷ Egite tomi ali maru, egite la valalua la vimari te Iesus goio tau vikapopo la makarakara giteu ale egite ali piligia, la kelakela makapipila ale egite tau vikapopo la makarakara giteu ovola, eia savulusa gete lua.

*E Pita vikara matagaga le Iesus veia eia e Kraist
(Matiu 16:13-19; Mark 8:27-29)*

¹⁸ La haro isa, e Iesus pou sekela moli te la kilaka, egiteu la valalua la vimari tetala goio tetala, eia tahi egiteu mago “La valalua me hatavivile, egite veia eau ere?”

¹⁹ Tio, egite goio koli la tilahi tetala mago “Isahari veia eme e Ioanes, la tahalo la vuluhi, isahari lou veia eme e Lias, isahari tai egite veia eme la bilalaha isa tegite ururu ale mahuli rivuti lou.”

²⁰ Eala moli e Iesus goio tahi rivu lou egiteu mago “Me amutou tai, amuto veia eau ere?”

Tio, e Pita goio kolia soio tetala mago “Eme e Kraist, la tahalo ale La Tahalo Uru bahea veia ge vimahuli amiteu!”

E Iesus vikara matagaga veia eia ge peho, eia ge mahuli rivu lou

(Matiu 16:20-28; Mark 8:30–9:1)

²¹ Eala moli e Iesus mera taro vagari egiteu veia egite umala ge veiale isa veia eia e Kraist. ²² Eia goio veia giteu mago “E Latu La Tahalo, eia ge gabu muga la iligiligi, egiteu la ururu me egiteu la mulugaluga tegite pris me egiteu la tahalo la

mari, egite tomi ele ge tahi taro eau, egite ge biliau, la haro itolu ge polo, La Tahalo Uru ge vimahuli rivu lou eau taro la pileho.”

²³ E Iesus veia giteu mai ele kaluvu, eia goio toi la vikarara la tilovo soio tegiteu te la tauvalautu tetala ale eia ge bolea, veia etato ge bole la iligiligi mai tai eia. Eia veia giteu mago “Mai isa masagea veia ge mulimuliau, eia ge piligi taro la mahulila tetala, eia ge bole la tauvalautu tetala mai eau, eia ge mulimuliau mai ele. ²⁴ Mai isa gabutatalea veia ge sau tola la mahulila tetala, tio la mahulila tetala ge kokovu taro leia. Eala moli mai isa veia eia ge piligi la mahulila tetala te la isagu, eau ge vimahulia. ²⁵ Mai eme ge tahola la vuliti tomi moli, eala moli la kalulumu sesele ge vilua, ale ge sulime mave? ²⁶ Mai isa ge mahela leau, eia ge mahela tai la merera taku, e Latu La Tahalo tai ge mahela tai leia te la tapasi la haro ale eia ge sibitala loata te la mori vikapopo me la matagaga tetala ale uru me vikapopo tai me la matagaga te Tamala ale uru me tegiteu la angelo ale maroka. ²⁷ Eau vei seselea mutou, isahari tamutou ale omai magirigiri, amuto kama ge peho hari, amuto ge hilo pala muga la merera te La Tahalo Uru te la pulolou la matagagala tetala, eia ge puru omai te la maututula.”

*La vovole Iesus eia vuvulo
(Matiu 17:1-8; Mark 9:2-8)*

²⁸ E Iesus vimari egiteu kaluvu, soio ge la haro iualu poloti, eia goio puli e Pita, e Ioanes, e Iakob soata te la gove veia eia ge pou, ge kaka. ²⁹ Eia goio pou te la kilaka, la tirarola vulo sapolo, la lavalava tetala eia sasima pepeho sesele. ³⁰ Oio

moli ovola egira taho lua sibitala, e Moses mira me Lias, egiteu vikara me Iesus, ³¹ egira visibitala vikapopo me la matagaga te La Uru. Egite vikara muli la pileho te Iesus ale egite ge biliala ³² oio e Ierusalem, mai la tilau te La Uru soio tetala. E Pita miteu pehoti la mavutala, eala moli egite goio hagolo, egite hilo la matagaga uru tetala, egite hilo tai egirua taho lua magirigiri te la balila. ³³ Egira goio hiliti tataroti e Iesus, e Pita veiala mago “Tahalo Uru taritigi pepeho etala omai pouti. Taritigi amite ge tigi itolu la kale, isa ge taume, isa ge te Moses, isa ge te Lias.” (Eala moli e maura vikara bulalahu moli, eia kama rovi la masova la merera ale eia veveiale.)

³⁴ E Pita so vikarakara, la tuluvu la mori loio pigi robo egiteu, egite taga. ³⁵ La golule isa loata te la mori, eia veia maie “Ale e Latugu la riau eau bahatia somai, amuto ge loloa.” ³⁶ Eia vikara kaluvu mai ele, egite goio hiloa veia e Iesus sekela moliti oio popou. Egite kamati vikara, egite makovu moli, kara mulimulito egite kama veipala egiteu ale taho tolu ele, ale egite hilo egiteu.

E Iesus kumuli taro la hitu ale kama kokora loilo te guliliki isa bisi

(Matiu 17:14-18; Mark 9:14-27)

³⁷ Mai galigeli, e Iesus me egiteu taho tolu e Pita, e Iakob, e Ioanes egite hiliti loata la gove ale egite popou oata ovola, egite gotalo, la valalua me hatavivile mapaiti oio, egite goio polo lalaha e Iesus. ³⁸ La tahalo isasa hiliti kabili tegiteu la valalua me hatavivile, eia goio tola e Iesus mago “Tahalo Uru, eme ge goma hila e latugu. Eme ge

gogoau, eau e latugu isa moli sekela, isa oukati lou. ³⁹ La hitu ale kama kokora eia lao bibibia. Mai eia ge laoa, la vovola ge malugu lalahu, eia ge vikarutu moli la kakurahala, la kaputela ge papara. La haroharo usu eia igigo molia mai ele, eia igo gegeru seselea. ⁴⁰ Eau kaka egiteu la valalua taume veia egite ge kumuli taroa, egite kama koramulia.”

⁴¹ Goio, e Iesus loloa mai ele, eia vei rivu louala mago “A ka, amutou la tuvu la valalua ale igoie, amuto kama gabu tikumu bakisi la vagagari La Uru, amuto kama kokora gologolo. Eau pou tabaa agi seseleti omai tamutou. Gaisa eau ge tuga taro amutou? Eme puli e latumu somai taku.”

⁴² Tio la tahalo goio ga puli e latula soio te Iesus, eala moli la hitu goio lao loua, eia pigia sotalo la magasa, eia padedeko. Eala moli e Iesus igo totolo pepeho la hitu ele, eia goio hele taro e guliliki ele, eia goio posa tahalotio, e Iesus goio puli rivu louale tamala. ⁴³ Egiteu la valalua me hatavivile tomi hiloa, egite karutu sesele la vagagarila ale isapolo te La Tahalo Uru e Iesus veipalatia.

La vailua la veimatagagala te Iesus te la pileho tetala

(Matiu 17:22-23; Mark 9:30-32)

⁴⁴ La valalua me hatavivile, egite so gabutala papapai legiteu la golu la karutula e Iesus igotia kabili tegiteu ele, eia goio veia giteu la valalua la vimari tetala mago “Amuto ge laba gele tavu tigi la merera taku ale eau ge veia mutou. Egite la valalua la gima ge lao tola e Latu La Tahalo, egite ge lapuau soio te la vigagiala, eau ge magiri te la viputumulila tegiteu la valalua la vovo.” ⁴⁵ Eia

veia giteu mai ele, eala moli egite kama rovi tigi la masova la merera tetala, la masovala eia goio kokovu taro legiteu, eala egite kama koramulia ge rovia. Eala moli egite mahela le Iesus, egite kama masagea veia ge tahi rivu loua ovola.

Ere tahalo sesele ge muga?

(Matiu 18:1-5; Mark 9:33-37; Luk 22:24-30)

⁴⁶ Egiteu la valalua la vimari te Iesus, egite vaigo totolo rivu legiteu veia ere tegiteu ge muga egite. ⁴⁷ Eala moli e Iesus, eia roviti la gabutatala tegiteu, eia goio puli e guliliki isa bisi, eia vimagiria te la balila, ⁴⁸ eia goio veia giteu mago “Mai la tahalo uka la tavile eia ge suli e guliliki isa bisi mai ale, eia mai ale suli tai eau, me mai isa ge suliau, eia mai ale suli tai La Uru ale baheau somai. La tahalo ale bisi tamutou tomi, eia ge uru sesele tamutou.

Mai isasa kama gima etatou, eia mai ale suli moli etato

(Mark 9:38-40)

⁴⁹ Eala moli e Ioanes goio koli la merera soio te Iesus maie mago “Tahalo Uru, amite hilo la tahalo isasa, eia kumuli tataro la hituhitu me la isamu, eala moli eia kama oilo tegatou, eala amite magiri roboa.”

⁵⁰ Goio, e Iesus baoli rivuala soio mago “Umala amuto ge magiri roboa mai ele. Mai isasa kama gima etatou, eia mai ale suli moli etato.”

La valalua e Sameria pitaro gale e Iesus

⁵¹ La imamala hagagaviti ale La Tahalo Uru ge puli rivu e Iesus soata tetala, e Iesus vagari veia eia ge goata pala muga e Ierusalem, eia

goio sokoti la tulugao. ⁵² Eia goio baha pala mamuga egiteu la bilalaha tetala isahari veia egite ge mamuga tetala te la gauru, egite ge raragi pala muga leia la luma ale eia ge mavuta paposa oio vola te la tuluga tetala. Egite polo te la gale e Sameria, egiteu la bilalaha mamuga soio te la mautu isasa veia egite ge raragi tali e Iesus oio vola. ⁵³ Eala moli la valalua la mautu alele, egite kama masagea veia e Iesus ge pou tegiteu, la vuhula eia matagagati tegiteu veia e Iesus ge goio e Ierusalem, me egiteu e Sameria touti la lotu tegite Iuda sesele oio e Ierusalem. ⁵⁴ Goio, e Iakob me Ioanes, egira loloa mai ele veia egite touti e Iesus, egira goio tahi e Iesus mago “Tahalo Uru, mave, eme masagea veia amila ge tola La Uru veia eia ge pigi la havi loata te la mori, ge selu taro egiteu, ia?” ⁵⁵ Eala moli e Iesus vulo gele soio tegirua, eia igo totoloti egirua. ⁵⁶ Tio egite tomi goio hiliti polo, egite goio la mautu isapolo, egite goio pouti ovolao.

*Egiteu isahari ale masagea ge mulimuli e Iesus
(Matiu 8:19-22)*

⁵⁷ E Iesus me la valalua la vimari tetala, egite tatuga te la gauru, la tahalo isa loio, eia veiale Iesus mago “Eau ge mulimulime soio te la gale-gale tomi ale eme ge goio vola.”

⁵⁸ Eala moli e Iesus goio baoli rivu louala mago “Egiteu la paia hou, la muli giteu oio te la hova la obobu. Egiteu la malumalu tai, la loa giteu isasasa oio, eala moli eau e Latu La Tahalo, eau la muligu ouka ale eau ge mavuta oio vola.”

⁵⁹ Goio, la tahalo isa lou loio, e Iesus veiala mago “Eme ge mulimuliau.”

Eala moli eia veiale Iesus mago “Eau ge pou tali muga e tete ge peho, eau ge ulai mugea, tio eau ge mulimulime.”

⁶⁰ Eala moli e Iesus goio koli rivuala soio mago “Korati ele. Egiteu ale so popou la maligoma, egite mai ale pehoti. Egiteu ele ge mai ale ulai rivu lou la pileleho giteu ele. Taritigi eme ge veipala moli la valolo ale taritigi te la pulolou la matagagala te La Tahalo Uru.”

⁶¹ Goio, la tahalo isa lou loio mago “Tahalo Uru, eau ge mulimulime, eala moli eme ge abiagu la baa veia eau ge goio muga tegiteu e valaluagu, eau ge tataro pala muga egiteu.”

⁶² Eala moli e Iesus veiala mago “Mai isa sauti la igogolu te La Uru, eala moli eia gabutatala rivurivu lou, eia kamati koramulia veia ge pou te la pulolou la matagagala te La Tahalo Uru.”

10

E Iesus baha taro egiteu la valalua savulu vitu soio te la igogolu la valolo tetala

¹ Tio, mulimuli ovolale, La Uru e Iesus eia hilovi egiteu la valalua ale savulu vitu lou, eia goio baha egiteu ilalua veia egite ge muga soio te la maututula ale eia tai ge goio vola. ² Eia veia giteu la merera la tilovo veia la valalua me hatavivile te la maututula egite pou raragi tomiti veia egite ge lolo la valolo tetala, eala eia goio veia giteu la bilalaha tetala savulu vitu ele la vikararala maie mago “La ilali orivo matuha tomiti, eala moli la valalua la igogolu ovola kama usu. Taritigi

amuto ge kaka e taho la mahuma veia eia ge baha lou la bilalaha usu sorivo ge suli lou amutou te la igogolu tetala. ³ Amuto ge tuga, eau baha amutou soio mai e latu la sip ale ge pou kabili tegiteu la karakara la paia hou. ⁴ Umala amuto ge tamamasi la uati me la kela soio te la tuluga tamutou, la silipa tai ge ouka te la vaha mutou, amuto ge igo harari moli, umala ge laharoale isasa te la gauru, eia soukama sau tola amutou, amuto kama ge igo tigi la igogolu tamutou.

⁵ “Mai amuto ge guvi oio te la luma te la tahalo isasa, amuto ge toi pala muga la vibalavala te La Uru soio te la tahalo ale me la karakara tetala. ⁶ Mai la tahalo ale taritigi ge pou te la lumale, la vibalavala tamutou eia ge pou tetala. Mai ge ouka, amuto ge abi rivu lou la merera la vibalavala tamutou ele. ⁷ Mai amuto ge pou te la luma isa, amuto ge pou tola moli ovola, umala bula vulovulo. Amuto ge ali moli la ilali, ge liu tai la lala ale egite abia mutou, la vuhula amuto igogolu, la ilali me la lala ale, eia mai la mapa mutou.

⁸ “Mai oio la mautu ale amuto ge guvi oio vola egite ge rara tavu amutou, amuto ge ali moli la ilali ale egite ge abia mutou. ⁹ Amuto ge vimahuli moli egiteu la ilea te la mautu alele, amuto ge veia giteu mago ‘La pulolou la matagagala te La Tahalo Uru eia tasuku hagagaviti somai tamutou.’ ¹⁰ Eala moli mai amuto ge guvi oio te la mautu isasa, me egite kama ge rara tavu amutou, amuto ge magiri oio te la tia la mautu tegiteu, amuto ge veia giteu mago ¹¹ ‘Male ge, la magasa pupupusi te la mautu tamutou omai te la vaha miteu, amite

kuvali tarotia, eia mai la irovilala soio tamutou veia amuto touti la merera te La Uru.’ ¹² Me eau veia mutou, te la tapasi la maututula, la iligiligi te la mautu ale, eia ge kara polo la iligiligi te la mautu e Sodom.

E Iesus ilo buruko legiteu ale te la maututula isahari e maura miteu galo te la merera tetala (Matiu 11:20-24)

¹³ “Maura miteu la mautu ilua e Korasin, e Betsaida! Mai eau ge igoti la golu la karutula te la mautu ilua e Saidon me Taia mai ale eau igo palatia kabili tamutoue, la valalua te la mautu ale kama kokora iluale, egite soio ge ge vuvulo seseleti. ¹⁴ Eala moli mai ge te la tapasi la maututula, la mautu iluale e Saidon me Taia, egira kama ge ligi pepeho mai amutou ele. ¹⁵ Mai amuto tai la valalua la mautu e Kapernaum, amuto soio ge veia La Uru ge puli amutou soata tetala, ia? Ge ouka gologolo, eia ge pigi moli amutou sotalo te la havi ale uru la kaluvula ge ouka.

¹⁶ “Mai isasa ge lolo amutou la bilalaha taku, eia mai ale lolo tai eau. Eala moli mai isasa ge tou amutou, eia mai ale tou tai eau, me mai ele eia tou taiti La Tahalo Uru ale baheau somai.”

Egite la valalua ale savulu vitu e Iesus bahati egiteu, egite beu rivua

¹⁷ Mulimuli moli ovolale, egiteu la bilalaha ale savulu vitu e Iesus baha palati egiteu, egite goio beu rivua, la sagegela uru oio te la tia giteu. Egiteu veiale Iesus mago “Tahalo Uru, mai amite ge toi la isamu, egite la hituhitu ale kama kokora ge roromuli moli amiteu.”

¹⁸ Goio, e Iesus veia giteu mago “Eau mata soio, eau hilo e Satan eia boru loata te la mori, eia boru sotalo mai la sima. ¹⁹ Eia sesele, eau abitia mutou la vagagarigu ale koramuli amuto ge soa kuru egiteu e taiveive, egiteu e komakilu tai, amuto ge soa kuru egiteu, egite kama ge ubi amutou, mai ale amuto ge bolehoho sesele la vagagarile Satan. La paga isa kama koramulia ge igo gegeru amutou. ²⁰ Eala moli umala amuto ge sagegege tegiteu la hituhitu ale egiteu roromuliti amutou ele. Eala moli amuto ge sagege pepeho te la isaisa mutou, La Tahalo Uru kekesi tolatia oata te la mori.”

*E Iesus toi la sagegela tetala soata te Tamala
(Matiu 11:25-27; 13:16-17)*

²¹ E Iesus, eia volu sesele La Kalulu La Marokala, eia gabu la sagegela uru sesele te la tiala, eia goio kaka mago “Eau vei tataho pasime Tete, eme La Uru oata te la mori, eme La Uru tai otalo te la magasa. La mari taume eia uru sesele, eme tau kokovua legiteu la tahalo la mari me egiteu la tahalo la pakakasala, eme veipala molia soio tegiteu e latatumu bisisi ale mulimuli seseleme. Ale la masasagala taume sesele, Tete. ²² La golugolu tomi eme sugu tarotiagu veia eau ge vibaumuli ovola. Isa kama ge rovi sesele la vulovulole Latumu, eme moli, Tete. Me isa kama ge rovi eme Tete, eau moli e Latumu, me egiteu tai ale eau masagea veia ge veipalame soio tegiteu.”

²³ Tio, e Iesus kaka kaluvu mai ele, eia goio vulo tavu egiteu la valalua la vimari tetala, eia vei kekea giteu mago “Mutou, amuto balavati ale amuto hiloti la igogolu isahari omai taku. ²⁴ Ale

eau vei seselea mutou, egiteu la bilalaha te La Uru usu pepeho, me egiteu la mulugaluga tai ale usu, egite masagea veia ge hilo la igogolu ale amuto hilotiae, veia ge lolo tai la merera ale amuto lolotiae, eala moli la igogolu ale, egite kama hiloa, me la merera tai ale, egite kama loloa, amutou moli.”

La vikarara la tilovo te Iesus te la tau Sameria ale gogo la gima tetala

²⁵ La haro isasa la tahalo la mari isasa, eia goio hiliti veia ge tovo lalai la mari te Iesus, eia goio tahia mago “Tahalo Uru, la rova sesele eau ge igoa veia taku ge la mahulila ale sesele, la kaluvula ge ouka?”

²⁶ Tio, e Iesus goio tahi rivu loua mago “La merera te Moses me tegite ururu, eia veia gatou mave? La giligi taume eia mave ovola?”

²⁷ La tahalo la mari eia loloa mai ele, eia goio veiale Iesus mago “Eme ge gabu tikumu La Uru taume te la gilogo taume tomi, te la masasagala taume tomi, te la vagagarimu tomi, me te la gabutatalala taume tomi tai. Eme ge puhi tataho tai e tabaramu mai lou ale eme puhi tigi rivu loume.”

²⁸ Tio, eia veiale Iesus kaluvu mai ele, e Iesus veiala mago “La vikararala tomi taume alele eia sesele, eme kama ruru, mai eme ge igo molia mai ale eme veitiale, taume ge la mahulila.”

²⁹ Eala moli la tahalo la mari ele, eia mahela la mari ale uru te Iesus, eia veia ge tasuku lou la merera tetala soio tetala, eia goio tahi rivu loua mago “Eala moli e tabaragu ale eau ge puhi tataho seselea, eia ere?”

³⁰ Tio e Iesus goio koli rivu louala mago “La tahalo isasa loatata e Ierusalem veia ge gotalo e Ieriko, eala moli eia goio poga egiteu la tahalo la pakalila isahari oio te la gauru. Egite seri taro la lavalava tetala, egite goio kue gegeru seselea, eia goio peho, eia tabulitio, egite goio tuga taroa.

³¹ “Goio, e pris isasa eia tatuga te la gauru ele, eia hilo e maura otalo tabulibuli, eia goio polo pepe taroa. ³² Goio la tau Levi isa loio sibitala tavua, eia tai goio polo pepe taro taia. ³³ Eala moli la tau Sameria isa loio sibitala, eia hiloa otalo tabulibuli ele, eia goio gogo pepeho seselea. ³⁴ Eia goio vuhi tataho la mata la kulue, eia avu roboa. Eia goio visaea soata la pokele donki tetala, eia vaharia soio te la luma la mosi, eia goio baumulia oio vola. ³⁵ Mai galigeli lou, eia goio abia la tahalo la luma ilua la uati, eia veiala mago ‘Eme ge baumuli mugea, eau ge beu rivu loua somai, mai la uati ilua ale eau abitiamu ele, eia kama ge koramulia, eau ge vimatata rivu loua somai taume.’ ”

³⁶ Tio, e Iesus gilemulimuli kaluvutiala mai ele, eia goio tahia mago “Ere tegiteu ale itolu ele, eia puhi tataho la tahalo alele mai e tabarala sesele?”

³⁷ Tio, la tahalo la mari goio veiala mago “La tahalo moli ale gogoa, eia e tabarala sesele.”

Tio, e Iesus goio veiala mago “Ioge, eme ge tuga moli, me eme ge mulimuli moli la vulomu ale mai ele.”

E Iesus eia pou la luma te Mata me Maria

³⁸ E Iesus me egiteu la valalua la vimari tetala, egite tatuga te la gauru ale goata e Ierusalem, egite goio guvi oio la mautu isasa, la tavile isasa,

la isala e Mata, eia kaka tavu e Iesus veia eia ge pou muga oio tetala. ³⁹ E Mata, e tabarala tai e Maria oio, e Iesus goio pou tegirua, e Maria pou la lagule Iesus, eia lololo la merera tetala. ⁴⁰ Eala moli e Mata vavala pasi la iraragi la ilali tegiteu, eia goio te Iesus, eia veiala mago “Tahalo Uru, eme kama gabutatala eau, e tabaragu oio popou ele, eau sekela moli omai lagu papai la iligo la ilali gatou? Eme ge veiala veia eia ge gomai ge koliau!”

⁴¹ Eala moli La Uru veiala mago “Mata, Mata, emei ele gabutatala papai pasi. ⁴² Eala moli la paga isa oirole eme so savelea, mai la merera taku. E Maria moli hiloviti la gauru ale taritigi sesele, la vuhula eia pou hagagavi la baligu, eia loloau, me la vibalavala ale eia sau tolatiale, eia kati ge kokovu taro lou leia.”

11

*La vimari te Iesus te la gauru la kilaka
(Matiu 6:9-13; 7:7-11)*

¹ La haro isasa, e Iesus pou te la kilaka, eia goio kaka kaluvu, isa tegiteu la valalua la vimari tetala goio tahia mago “Tahalo Uru, taritigi veia eme ge lube tigia miteu la gauru la kilaka, mai tai e Ioanes la tahalo la vuluhi eia tovoti legiteu la valalua la vimari tetala.”

² Tio, e Iesus loloa mai ele, eia goio veia giteu mago “Mai amuto ge pou te la kilaka amuto ge kaka maie:

Tama miteu,

Taritigi pepeho veia la maututula tomi
ge gabu tikumu la isamu.

Taritigi veia la pulolou la matagagala taume

eia ge sibitala.

³ Eme ge abia miteu la ilali te la haro tomi isasasa ale koramuli la pulolou tamiteu.

⁴ Eme ge vimavulaha taro le amiteu la iruru tomi ale amite igotia, mai amite igigoa giteu ale egite igoa miteu la iruru.

Umala eme ge mata sosoli amiteu veia e Satan ge tovo lalai amiteu.”

⁵⁻⁶ E Iesus goio solo lou la vikararala soio tegiteu mago “Mai la tahalo isasa tuga tavu e tabarala te la logo posa, me eia veiala mago ‘Tabaragu, abiagu la ilali ale koramuli egiteu la mosi ale guviti taku, eau ouka la ilali oio ale ge abia giteu.’

⁷ “Me e tabarala koliala mago ‘Eme ge tuga, amite me latatugu omai mavutati, amite kapiti. Eau kama ge hiliti tavume veia ge abiamu isa la paga.’ ⁸ Eia ge veiala mai ele, eala moli mai eia kama ge gogo e tabarala, eala moli e tabarala ge toto susuku tavu molia, eia ge silaha leia, eia ge hiliti, eia ge abiala la ilali ale ge koramuli egiteu.

⁹ “Tio, me oio volale, eau vei seselea mutou, mai eme ge kaka la visuli te La Uru, eia ge sulimei.

¹⁰ Mai eme ge paa muli vagari la merera tetala, eme ge sivutia. Mai eme ge ligiligi moli la mata, La Uru ge kopemei.

¹¹ “Ere tahalo, mai e latula ge kakea la ia, eia ge abi moliala e taive? ¹² Uka, mai e latumu ge kaka la hatotolu, eme ge abiala e komakilu? ¹³ Soio ge ouka ge, eala moli mai amuto la tahalo la vovo ale kama kokora, amuto matagaga moliti te la gauru la visuli ale taritigi soio tegiteu e latatu mutou,

e Tama mutou tai oata la mori, eia ge visivo La Kalulu La Marokala mai la vaabila sesele soio tamutou ale ge kakea.”

*Egite veia e Iesus igogolu vikapopo le Bielsebul
(Matiu 12:22-30; Mark 3:20-27)*

¹⁴ La haro isasa, e Iesus kumuli taro la hitu te la tahalo isasa, la hitu ale la harela vikamu robo. E Iesus kumuli taro la hitu te la tahalo ale, eia goio soko la vikararala, la valalua me hatavivile, egite hiloa mai ele, egite karutu seselela. ¹⁵ Eala moli isahari goio hiliti, egite vei mago “Oio moli te la vagagari la mulugaluga tegiteu la hituhitu, e Bielsebul moli sekela, eia kumuli tatara egiteu la hituhitu ele.” ¹⁶ La valalua isahari tai lou, egite veia ge tovo lalai lou e Iesus, egite kakea veia eia ge igo isa la golu la karutula ale loata te la mori soio tegiteu veia egite ge hiloa.

¹⁷ Eala moli e Iesus eia roviti la gabutatalala tegiteu, eia veia giteu mago “Mai la valalua la mautu isasa ge vaubi rivu lou megiteu, egite tomi ge vilua, la mautu tegite ge kaluvu. ¹⁸ Mai tai lou ele, mai e Satan ge vikue rivu lou me Satan, eia kati ge magiri vagari, eala moli eau veia amutou mai ele, la vuhula amuto ubi leau la merera veia eau kumuli taro egiteu la hituhitu te la vagagarila te la mulugaluga tegiteu lou, ale e Bielsebul. ¹⁹ Mai eau ge kumuli taro sesele egiteu te la vagagarile Bielsebul moli, eau veia ge tahi tai amutou veia egiteu la valalua ale mulimuli amutou, mai egite ge kumuli taro egiteu la hituhitu, egite kumuli taro legiteu la isa lere? Egiteu la valalua tamutou tai, egite kumuli tatara egiteu la hituhitu, amuto ge veia egiteu tai la

bilalaha te Satan, ia? ²⁰ Eala moli mai eia ge sesele moli veia eau kumuli tataro egiteu la hituhitu te la vagagari La Tahalo Uru, amuto ge matagaga mai ele veia la pulolou la matagagala te La Tahalo Uru eia tasuku hagaviti somai tamutou.

²¹ “Mai la tahalo la vuliti isa ge vagari robo la luma tetala la gata, isa kama ge pakali la golugolu tetala. ²² Eala moli mai la tahalo ale vagari sesele ge loio, eia ge bolehoho la tahalo la vuliti, eia ge abi taro leia la torola, eia ge seri taro tomi leia la golugolu tetala. ²³ Mai isa kama ge suli eau, eia mai ale gima eau. Mai isa kama vibaumuli la sip vikapopo leau, eia mai ale basimuli bura egiteu la sip taku.

*La hitu ale kama kokora eia beu rivu loua
(Matiu 12:43-45)*

²⁴ “Mai la hitu ale kama kokora ge hele taro la tahalo ale eia pala pou tetala, eia ge luu soio la hohoi, eia ge tuga vulovulo veia ge maila, eala moli ouka. Tio eia ge vei mago ‘Eau ge beu rivu loua soio la muligu ale eau tuga tarotia.’ ²⁵ Tio eia goio beu rivu loua, eia goio hilo la luma tetala oio taritigi moli, egite sapa tatahotia, la paga isa kama tabuli marapa oilo vola. ²⁶ Tio eia goio baha tavu egiteu la hitu ale taho vitu lou ele, veia egite ge goilo ge mou vikapopo leia. Me maura la tahalo ale, eia ge paua viruru sesele, la pauala tetala eia kama mai ale pala, eia ge uru pepeho lou, la vuhula la hituhitu usu pepehoti pouti tetala.”

La pulolou la balavala ale sesele

²⁷ E Iesus vikara kaluvuti soio tegiteu mai ele, goio la tavile isasa magiri kabili tegiteu la valalua me hatavivile, eia tola soio te Iesus mago “La tavile ale pigome, eia visusume, eia balava seseleti.”

²⁸ Eala moli e Iesus goio koliala mago “Egiteu ale lolo la merera te la Tahalo Uru, me egite roromuli taia, egiteu moli alele, egite balavati.”

La valalua kaka e Iesus la irovilala te la vagagarila veia egite ge hiloa

(Matiu 12:38-42)

²⁹ Egiteu la valalua me hatavivile usu oio vikapopoti te Iesus, egite usu goio guguvi lou. E Iesus goio vikara lou soio tegiteu mago “Amutou la tuvu la valalua ale igoie, amuto kama kokora viruru. Amuto masagea veia ge hilo la irovilala te la vagagari La Tahalo Uru, eala moli ge ouka viruruti, La Uru igotia pala oio te Iona. ³⁰ Mai alaura e Iona magiri matagagati mai la irovilala soio tegiteu la valalua e Nineva. Mai lou e Ionale, e Latu La Tahalo eia magiri matagagati mai la irovilala kabili tamutou la tuvu la valalua ale igoie. ³¹ Te la tapasi la haro, la tavile uru ale pou la mulugaluga otalo la gale e Siba, eia ge hiliti vikapopo le amutou la tuvu la valalua ale igoie, eia ge vitomu sasae la vulovulo mutou, La vuhula alaura eia hiliti loio te la igaga la maututula veia ge hari tavu e Solomon, ge lolo la tikumu la merera tetala. Me igoie la tahalo ale uruale Solomon, eiala guvitie. ³² Me te la tapasi la haro tai ele, egite la valaluale Nineva ge hiliti vikapopo le amutou la tuvu la valalua ale igoie, egite ge tomu sasae la vulovulo mutou, la vuhula

e Iona valolo egiteu, egite vuvulo, eala moli igoie la tahalo ale uruale Iona eiala guvitie, eala moli amuto touti lou eaue.

La mata mutou eia mai la matagaga te la vovo mutou

(Matiu 5:15; 6:22-23)

³³ “Etato isasa kama koramulia ge viroko la lam veia ge sugu kokovu loua, veia ge tau robola la baket, ouka, etato ge viroko la lam, etato ge haratili saea oata veia egite tomi ale goilo ge matagagala. ³⁴ La mata mutou, eia mai la matagaga te la vovo mutou tomi. Mai la mata mutou ge taritigi, la vovo mutou tomi ge matagaga. Eala moli mai la mata mutou kati ge taritigi, la vovo mutou tomi ge maligoma. ³⁵ Amuto ge vibaumuli tigi lou amutou, veia la matagaga ale amuto sau tolatia eia ge mai moliti ele, eia umalati ge maligoma lou. ³⁶ Mai la vulo mutou ge volu tomi la matagaga, la maligoma bakisi ouka oio vola, tio la matagaga tamutou ele ge vimatagaga tomi amutou, mai la lam ale uru, etato pou la matagagala.”

E Iesus vile egiteu e pariseo, egiteu la tahalo la mari tai

(Matiu 23:1-36; Mark 12:38-40)

³⁷ E Iesus vikara kaluvu soio tegiteu la valalua me hatavivile mai ele, goio e pariseo isa tuga tavu e Iesus, eia kakea veia eia ge ali vikapopo leia oio te la luma tetala. Tio e Iesus goio goilo la luma tetala, eia goio pou veia ge ali. ³⁸ E pariseo ele hiloa veia eia kama litu pala muga la limala mai la vulovulo giteu e Iuda, eia karutu sesele,

³⁹ eala moli La Uru veiala mago “Amuto pariseo, la vulovulo mutou mai moli ele! Amuto vuhi la poke la kap me la plet ale logala, eala moli oilo la ilola amuto kama vuhi vei tigia. Mai tai amutou ele, amuto litu la lima mutou, eala moli oilo te la tia mutou eia volu me la vulovulo ale kama kokora! ⁴⁰ Maura miteu! La Tahalo Uru vipou la vovomu ale logala, me la tiamu oilo tai eia vipoua, eia rovi tomi la vulovulo mutou. ⁴¹ Eala moli mai la ilali ale tabuli te la plet taume, eme ge abia giteu la valalua la morivava, ale la vulovulo mutou ge sibitala maroka tomi mai ele.

⁴² “Maura miteu pariseo! Amuto tabari tataho la ilali bisi kokokori mai la lobo, la onion, veia ge mai la galela ge savulu sasa amuto ge abi taro isasasa oio vola ge abia La Uru, eala moli la vulovulo mutou soio tegiteu e tabarabara mutou kama matatata, me amuto kama gabu tikumu tai La Uru. Mai amuto ge puhi tigi La Uru me egiteu e tabarabara mutou, tio amuto ge lagu tavu la imoimo la vulovulo mutou tai ele.

⁴³ “Maura miteu pariseo! Amuto goilo lotu, amuto masagea veia ge pou mamuga te la mata giteu la valalua. Amuto tatuga tai te la tia la mautu veia la valalua ge gabu tikumu amutou, ge laharoa mutou.

⁴⁴ “Maura miteu, amuto mai la liba ale la valalua tatuga toa sasae oata ovola, egite kama rovia veia la magasa ale la liba, la paga ale mavulu otalo kua moli ovola, eia mai tai la vulovulo mutou e pariseo tai ale tabuli kokokovu ele.”

⁴⁵ La tahalo la mari isa, eia hiliti, eia goio veiale Iesus mago “Tahalo La Vimari, eme vile egiteu e

pariseo mai ele, eme mai ale vile tai amiteu la tahalo la mari.”

⁴⁶ Eala moli e Iesus goio koliala mago “Meie, maura miteu, amutou tai la tahalo la mari ele! Oio te la merera papaila ale usu tamutou ele, amuto mai ale vauru la tabule ale tikumu soio te la beho giteu la valalua veia egite ge bolea. Eala moli amuto kama masagea veia ge suli legiteu la mari tamutou ele, veia ge bole la tikumu la tabule ale amuto abitia giteu ele.

⁴⁷ “Maura miteu, amutou ale igo la simen te la liba giteu la bilalaha te La Uru ale pala, eala moli ere bili egiteu? Egiteu moli e tutubu mutou lou ele! ⁴⁸ Eala, oio te la gabutatalala tamutou, amuto soio ge veia la vulovulo giteu e tutubu mutou eia taritigi, la vuhula egite pala bili egiteu la bilalaha, me igoie amuto simen la liba giteu ele! ⁴⁹ Eia mai tai la merera te La Uru soio tegiteu la valalua me hatavivile e Iuda ale pala, ale eia veia giteu mago ‘Eau ge baha egiteu la bilalaha taku soio tegiteu la valalua me hatavivile taku, egite ge bili isahari tegiteu, ge viligi pepeho tai egiteu usu.’ ⁵⁰ Eala amutou la tuvu la valalua ale igoie, amuto ge bole la tikumu la kasoso giteu la bilalaha tomi ale la valalua biliti egiteu pala, ⁵¹ sokotia te la pilehole Abel, karati omai la pilehole Sekaraia, egite bilia kabili te la baa la poro me la kapiutu ale maroka oilo la luma la lotu. Eau vei seselea mutou, la tuvu la valalua ale igoie, egite ge bole la tikumu la pileho giteu tomi ele.

⁵² “Maura miteu la tahalo la mari! Amuto abi taroti legiteu la valalua la ki te la mari te La Uru. Amuto kama kope rivu lou amutou

soilo, amuto mai ale magiri robo lou egiteu e tabarabara mutou tai ale masagea veia ge goilo ge rovi la pulolou la matagagala te La Uru.”

⁵³ Tio, e Iesus vikara soio tegiteu mai ele kaluvu, eia hiliti taro la luma, egiteu la tahalo la mari me egiteu e pariseo goio mulimulia, egite vile seselea, egite tahi susukua la tilahi usu sesele, egite vagari tavua veia eia ge koli rivu loua giteu, ⁵⁴ egite veia ge vitilo loua mai ele te la merera tetala lou.

12

E Iesus tutu tolea giteu la valalua la vimari tetala veia egite ge mata rara te la vulovulo la visigologolola

(Matiu 10:26-27)

¹ La valalua me hatavivile mapaiti sesele guvi vikapopoti, egite vitoa talu baololi moliti legiteu, eala moli e Iesus goio vikara pala muga soio tegiteu la valalua la vimari tetala, eia tutu tolea giteu mago “Amuto ge mata rara tigi, la merera la visigologolola tegiteu e pariseo soukama vitilo tai amutou, la merera tegiteu bakisi moli eia koramulia ge igo gegeru la valalua usu. ² La merera tomi ale igoie tabuli kokovu, eia mulimuli ge sibitala matagaga tomi lou, me la iruru ale egite vei roboa, eia kamati ge tabuli kokovu, eia mulimuli ge tabuli palala tomi lou, ³ me la merera ale eme sigili kokovua le tabaramu, La Uru ge veipalea, la valalua tomi ge rovia.”

La valalua ge taga La Tahalo Uru sekela moli
(Matiu 10:28-31)

⁴ Tio, e Iesus goio visolo lou la merera soio tegiteu la valalua la vimari tetala mago “Amutou tabarabaragu, umala amuto ge taga egiteu la valalua la gima ale ge bili la vovo mutou, egite kati ge koramulia ge igo lou la iruru isa soio tamutou. ⁵ Eala moli eau ge vei matagaga pala mugea mutou te la tahalo ale isa moli sekela ale amuto ge tagea. Amuto ge taga moli La Tahalo Uru, eia koramulia ge bili amutou, eia ge pigi tai la kalulu mutou sotalo la havi. Taritigi amuto ge taga seselea.

⁶ “Etato tomi matagagati veia mai etatou e Iuda ge loto la malu, etato ge pigi moli e toea ilima, ge abi la malu ilima, la mapa giteu bisisi moli mai ele, egite la golu bulalahu moli, eala moli La Tahalo Uru eia rovi tomiti egiteu. ⁷ Mai la ivivu mutou tai ele, La Uru gigitia, eia rovi tomiti la giligila te la gama mutou tomi isasasa. Eala, amuto umala ge taga egiteu la gima, la vuhula amuto kama la golu bulalahu te la mata La Uru, eia ge gabu tikumu amutou kara polo la vibaumulila tetala soio tegiteu la malumalu bisisi.

*La veipalala me la tahi tarola te la isale Iesus
(Matiu 10:19-20,32-33; 12:32)*

⁸ “Eau veia mutou, mai isasa ge magiri te la mata giteu la valalua, eia ge veipalea veia eia taku, tio eau e Latu La Tahalo, eau ge mulimuli tai ge veipalea te la mata giteu la angelo te La Tahalo Uru veia la tahalo ale, eia taku sesele. ⁹ Eala moli mai isasa ge tahi taroau, mulimuli tai eau ge tahi taroa oio te la mata giteu la angelo

te La Tahalo Uru. ¹⁰ Mai isa ge vikara gegeruale Latu La Tahalo, la iruru ale, La Uru koramuli ge vimavulaha taro loua, eala moli mai isasa ge vikara gegerua La Kalulu La Marokala, tiele ale ge tabuli moli, kama ge sabubu loua.

¹¹ “Egite ge lao tola amutou, ge vimagiri amutou te la vigagiala oio te la lagu giteu la mulugaluga la lotu, oio te la lagu giteu tai la mulugaluga te gavman. Te la haro ale, umala amuto ge gabutatala papapai la merera ale mave veia amuto ge toro robo le amutou ovola, uka la merera ale mave amuto ge valolo ovola. ¹² La vuhula te la haro moli ale, La Kalulu La Marokala ge tovo tataho amutou la merera tetala tomi ale amuto ge veipalea soio tegiteu.”

La vikarara la tilovo te la tahalo la vuliti ale kama gabutatala titigi

¹³ Tio, la tahalo isa magiri kabili tegiteu la valalua me hatavivile, eia goio tahi e Iesus mago “Tahalo Uru, eme ge veiale tuagu veia eia ge lele luea milua la magasa te tama milua.”

¹⁴ Eala moli e Iesus veiala mago “Tabaragu, ere vipouau veia eau ge mata muli la vaigigola tamutou la valalua?” ¹⁵ Eia veiala mai ele kaluvu, eia goio veia giteu la valalua me hatavivile ale magirigiri ele mago “Amuto ge mata rara, la vulovulo giteu ale hari ololu la golugolu eia souka vitilo amutou. La mahulila ale sesele, eia kama oio te la golugolu ale etato taholea.”

¹⁶ Goio, eia veia giteu la vikarara la tilovo isa lou mago “La tahalo la vuliti isa uru, la ilali oio la mahuma tetala matuha usu pepeho sesele, ¹⁷ eia goio gabutalea maie mago ‘Eau ge igo mave? Eau

la luma ouka ale ge tau ololu la ilali taku oio vola, veia eau ge maketila.’

¹⁸ “Tio, eia goio gabutatala papai mai ele, eia goio sivutia mai ele mago ‘Eau ge igo maie: Eau ge lobe taro la lumaluma la tilalau la ilali taku, eau ge tigi halaba isahari ale ururu makapilapila lou. La ilali tomi taku, la golugolu taku tomi tai eau ge vagoiloa ovola, ¹⁹ eau ge vei rivu louagu maie: La golugolu tomi ele ge vibaumuliau te la leavalavala usu, eau ge kavovou tataho, eau ge alali, eau ge liliu, eau ge maru, eau ge sagege pepeho seseletio.’

²⁰ “Eala moli La Tahalo Uru, eia sibitala tavua, eia veiala mago ‘Maura emei! Galogo moli, eau ge abi taro leme la kalulumu, eme ge peho. Tio, tere ge la golugolu taume ele, ale eme raragitia veia eme ge pou la balavala oio ovola?’ ”

²¹ Tio e Iesus goio vikaluvu la vikarara la tilovo alele soio tegiteu ele, eia goio veia giteu mago “Me eia ge mai moli ele tegiteu tomi ale ge tau ololu la vuliti, eala moli oilo te la kalulu giteu, egite savelea la vuliti te La Tahalo Uru.”

Etato ge gabu tikumu La Uru veia eia ge vibaumuli etatou

(Matiu 6:25-34)

²² Goio, e Iesus tovo lou egiteu la valalua la vimari tetala mago “Tio, eau veia mutou, umala amuto ge gabutatala papai la mahulila te la vovo, veia la rova amuto ge kaia, uka la rova amuto ge alia. ²³ La mahulila ale sesele, eia uru tegirua me la ilali, me la vovo gatou tai, eia muga tegirua me la lavalava. ²⁴ Mai amuto ge gabutatala egiteu e kaokao. Egite kama gorivorivo, egite kama

galugalu, egite kama lukuluku, me la tilalau la ilali tegiteu tai ouka, eala moli La Tahalo Uru moli eia valivali egiteu. Me amutou, La Uru ge gabu tikumu amutou, amuto kama la golu bulalahu mai la malu. ²⁵ Mai isa tamutou eia ge pou varumurumu moli, eia koramulia ge lapu malau lou la mahulila tetala? Ge ouka gologolo. ²⁶ Mai la igogolu ale kama vagari mai ele, amuto boto seseleti ovola, ilava amuto ge gabutatala papai la papaga isahari lou mai la ilali me la lavalava?

²⁷ “Gabutatala tai egiteu la sese la gelegele. Egite kama rovi la igogolu, egite kama sasahi la kulikuli, eala moli la tokoromola tegiteu, eia muga te la vitokoromola te Solomon ale marasa pepeho. ²⁸ Mai La Uru ge visibitala tataho la vitokoromola soio tegiteu la obobu te la hohoi, mai la sese la obobu ale kama tabuli tabaa eia paru lou, egite parara, tio eia ge vauru tai la vitokoromola soio tamutou. Amutou ele, amuto kama gabu tikumu tigi La Uru!

²⁹ “Umala tai veia amuto ge gabu tikumu la ilali ale amuto ge alia, uka la lala ale amuto ge liua. Umala amuto ge ilo buruko tai te la paga isasa. ³⁰ Egiteu la valalua la maligoma moli, egite gabu tikumu la golu bulalahu mai ele. ³¹ Eala moli mai amuto ge gabu tikumu pala muga la pulolou la matagagala te La Tahalo Uru, mulimuli eia ge vauru la golugolu tomi mai ele soio tamutou.

*La vuliti ale sesele oata la ilo la lage
(Matiu 6:19-21)*

³² “Amutou la karakara la sip ale bisi taku, amuto umala ge taga. E tama mutou masagatia

veia amuto ge pou te la pulolou la balavala tetala.
³³ Amuto ge abi tomia giteu la valalua la ilotoloto la golugolu tamutou ele, egite ge lotoa, la uati ale amuto ge abia oio vola, amuto ge vaabila soio tegiteu la morivava. Amuto ge abi la tilalau la uati tamutou ale eia kama ge masile lou, la vuliti tomi tamutou, amuto ge tau ololu egiteu oata te la ilo la lage, eia kama ge kaluvu, la tahalo la pakalila kama ge abi taro le amutou, me e kusuke tai kama ge koroa. Mai la vuliti tamutou tomi ge tau raragitia oata, ale eia ge taritigi pepeho tamutou, ³⁴ la vuhula la gabutatalala tamutou eia ge magiri tola moli oio te la vuliti tamutou ele.

La vikarara la tilovo tegiteu la bilalaha ale egite raragi tigiti

³⁵ “Amuto ge raragi tigi te la bileula te La Uru mutou. Amuto ge kisi tola vagari la lavalava tamutou, amuto ge kisipou tai, amuto ge viroko tai la lam tamutou. ³⁶ Mai ge mai ele, amuto ge raragi tataho mai egiteu la bilalaha te la uru isasa, egite pou talia veia eia ge beua loio te la ilali la taulaila. Mai eia ge guvi, egite ge kope haria. ³⁷ Mai ge mai ele, egite ge pou la balavala, la vuhula egite hagoloti, egite pou raragi tatahoti te la guluvi te la uru giteu. Eia ge goio ge kisi vagari muga la lavalava tetala, goio eia vipouti egiteu te la ilali, eia ge koli la vulovulo giteu ale egite igotia soio tetala. ³⁸ Mai eia ge guvi te la logo posa, uka te la logo uru seseleti, la golu isa ouka, mai egite ge raragi tataho leia, egite ge pou la balavala. ³⁹ Gabutatala tigi muga tai la vikararalale: Mai e taho la luma isasa, eia ge rovi la mata la haro ale

la tahalo la pakalila ge sile tavu la luma tetala, eia kama ge mata sosolia mai ele, eia ge pahutu robo tigi la tahalo la pakalilale. ⁴⁰ Mai tai amutou lou ele, amuto ge raragi tigi tataho, la vuhula e Latu La Tahalo eia ge guvi te la mata la haro ale amuto veia eia kama ge guvi oio vola.”

*La vikarara la tilovo te la bilalaha ale taritigi
me la bilalaha ale kama kokora
(Matiu 24:45-51)*

⁴¹ E Iesus vikara soio tegiteu mai ele kaluvu, e Pita goio hiliti, eia tahia mago “Tahalo Uru, mave, la vikarara la tilovo alele, eme vei molia miteu la valalua la vimari taume, uka eme veia giteu la valalua tomi?”

⁴² Eala moli e Iesus goio koli louala mago “La merera taku ele, eia koramuli egiteu la bilalaha taku tomi ale egiteu taritigi, mai la bilalaha ale la uru tetala eia vipoua veia eia ge la mulugaluga te la luma tetala, veia eia ge vaali tai egiteu la bilalaha tomi. ⁴³ La bilalaha ale taritigi sesele mai ele, mai la uru tetala ge guvi, eia ge sivutia oio te la igogolu tetala, eia igogolu tataho, tio eia ge pou la balavala. ⁴⁴ Eau veia mutou, la uru tetala ge vauru polo loua, eia ge vipoua veia eia ge baumuli la golugolu tomi, me la magasa tomi tetala.

⁴⁵ “Eala moli mai la bilalaha ge gabutatata maie ‘La uru taku eia ge pou tabaa’, tio me oio moli ovola eia ge kue egiteu la bilalaha ale bisisi, eia ge ali maru, eia ge liu paua. ⁴⁶ Tio la haro isasa, la uru tetala ge beua, la bilalaha tetala kama rovia, me eia kama raragi tigi leia te la guluvi tetala. La uru ge vilai e maura, eia ge barautu gegerua, eia

ge baha taroa sogala tegiteu ale egiteu kama sau tola tigi la igogolu.

⁴⁷ “Mai la bilalaha ale rovi la gabutatalala te la uru tetala, eala moli eia kama raragi tigi, me eia kama tilimuli la masasagala tetala, la uru tetala ge vilai seselea, eia ge kumamasi vulo pepehoa.

⁴⁸ Eala moli mai la bilalaha ale kama rovi la gabutatalala te la uru tetala, eia goio ruru, eia kama ge ligi sesele, la uru ge kumamasi molia bakisi. La vuhula mai isa ge rovi pepeho la merera te La Uru, La Uru ge masagea veia eia ge igogolu tataho oio tetala. Mai egiteu ale La Uru vauruti egiteu veia egite ge vibaumuli la igogolu tetala, eia ge mata muli vagari la igogolu tegiteu.”

E Iesus veia la valolo tetala ge vipou gagima la valalua

(Matiu 10:34-36)

⁴⁹ E Iesus vei loua giteu mago “Eau gomai veia ge visibitala la havi omai te la maututula tomi, eau masaga pepehotia veia la havi ge karere, eala moli soukato. ⁵⁰ Pala muga eau ge gabu la iligiligi, eau ge ilo buruko moli kara la iligiligi taku ele ge kaluvu. ⁵¹ Amuto soioge gabutatalea veia eau guvi omai veia eau ge vipou vitau me tabara tataho la valalua, ia? Ouka, eau guvi moli veia ge vipou gagima la valalua. ⁵² Kara igoie, kara mulimuli, mai e tau me latatu taho lima, ale taho tolu ge vikue me ale taho lua, me ale taho lua ge vikue me ale taho tolu. ⁵³ Egite ge vipou gima, mai la tahalo isa me latula, egira ge vikue rivu lou, mai la tavile isa me latula, egira ge vikue rivu tai lou, la tavile isa me uala, egira tai ge vikue rivu lou.”

*La irovilala te la tapasi la haro**(Matiu 16:2-3)*

⁵⁴ E Iesus goio vei loua giteu la valalua me hata-vivile mago “Mai amuto ge hilo la hura magiri lotalo, amuto ge vei mago ‘Male, la hura ge pu sesele gageie’, tio me eia ge goio ge pu mai ale amuto veitia. ⁵⁵ Mai tai amuto ge gabu la hipu ale vaivaia, amuto ge vei mago ‘Male, la haro ge ali vagari pepeho sesele’, me eia ge sesele moli mai ale amuto veitia. ⁵⁶ Maura miteu, amuto la tahalo la visigologolola sesele. Amuto koramuli tatahoa ge hilo tigi la irovilala mai la hura me la hipu omai te la magasa me ale loata tai te la mori, amuto ge rovi tataho la masovala ovola, ilava amuto kama koramulia ge mata kilala tigi la masova giteu la irovilala te la imamala ale igoie?

Etato ge vikara gogomea la tahalo ale eia va-gari veia ge vimagiri etato te la vigagiala

(Matiu 5:25-26)

⁵⁷ “Amuto kama masagea veia ge hilovi la gauru ale taritigi, ia? ⁵⁸⁻⁵⁹ Mai la tahalo isa ge vagari tavume veia ge vimagirime te la vigagiala, ale amula so tatuga me eia, taritigi eme ge vagari veia ge vikara gogomeala, eia souka ge pulime soilo, eme ge poga la vigagiala ale vagari, mai e mesistret ge baha tarome soio tegiteu e polis, egite ge vagoilome te la luma la kilisi, eme ge popou moli kara eme ge koli tomi la uati ale eme dinau ovola.”

13*La tahalo ale kama vuvulo eia ge vilua*

¹ Egiteu la valalua isahari goio guvi te Iesus, egite gilemuliala ale egiteu e Galilea isahari oio lotulotu, e Pailat baha egite soldia, egite bili taro egiteu. ² Tio e Iesus loloa mai ele, eia goio veia giteu mago “Amuto soioge gabutatalea mai ele veia egiteu la tahalo la iruru sesele, ia? Amuto soioge gabutatala veia la iruru tegiteu ge uru agi tegiteu e tabarabara giteu tomi, eala egite goio vilua mulitiale? ³ Eala moli ouka. Mai amuto tai kama ge vuvulo, amuto tomi ge vilua. ⁴ Mai la valalua tai isahari, la luma ale egite tigia malau soata oio e Siloam, eia goio tagogoro robo egiteu, la uatati gotalo bili egiteu, amuto soioge gabutatalea veia egiteu la tahalo la iruru sesele, ia? Amuto soioge ge veia la iruru tegiteu uru agi tegiteu la valalua e Ierusalem tomi, eala egite goio vilua mulitiale? ⁵ Eala moli ouka. Mai amuto tai kama ge vuvulo, amuto tomi ge vilua.”

La vikarara la tilovo te la keme ale kama vua

⁶ E Iesus goio veia giteu la vikarara la tilovo isa lou maie “La tahalo isasa, eia tahola la mahuma la vaen, la keme isa uru magiri kabili ovola. La haro isasa, e tahola goio veia ge lulu ilua la vavuala oio te la obu ale, eala moli eia oio kama vua. ⁷ Tio eia goio veia la tahalo la vibaumuli la mahuma tetala mago ‘La leavala itolu poloti, eau soukato ali lalai bakisi la vavua la keme aleie. Eia oio kama vavua, taritigi eme ge tolo taroa, eia magiri bulalahu moli oio te la magasa ale taritigi.’

⁸ “Eala moli la bilalaha goio koliala mago ‘Kora mugale, eia ge magiri lalai gabu lou la leavala isa lou, eau ge baumuli tataho gabu mugea, ⁹ mai ge

eia ge vua la leavala ale mulimulie, taritigi, mai ge ouka, eau ge toloa.’ ”

E Iesus vimahuli la tavile isa te la haro tabu

¹⁰ Te la haro tabu isasa, e Iesus pou oio te la luma la lotu oio la mautu isasa, eia vimari egiteu la valalua me hatavivile. ¹¹ La tavile isa oio, la hitu ale kama kokora pou tetala, eia lea la leavala savulusa gete ualu, la vovola maviviru tomiti. ¹² E Iesus hiloa mai ele, eia tolea mago “Tavile uru, eme mahuli taroti la ilea taume ele!” ¹³ Eia goio sau la vovola, me oio moli ovolale la tavile goio hiliti, eia magiri matata, eia vaisale La Tahalo Uru.

¹⁴ Eala moli la tahalo la vibaumuli te la luma la lotu, eia igo totolo, la vuhula e Iesus vimahuli la tavile te la haro tabu. Eia veia giteu la valalua me hatavivile mago “Etato la haro iuolo oio ale etato ge igogolu oio vola, amuto ge gomai ovolale veia eia ge vimahuli amutou. La haro tabu umala!”

¹⁵ Eala moli La Uru goio koliala mago “Maura miteu, amuto la tahalo la visigologolola! Mave, amuto kama ge lube taro la mota loio te la loho la kau me donki tamutou te la haro tabu, veia amuto ge tata egiteu soio te la lalu veia egite ge liu? ¹⁶ Eala moli e hataville mutou ele, e tubule Abraham isale, amuto kama gogoa? E Satan kisi tolatia la leavala savulusa gete ualu, amuto veia eia kama taritigi veia oio te la haro tabu moli, eau ge lube taro la mota ale e Satan kisi tolati le maura?”

¹⁷ Tio, eia vikara mai ele, la valalua ale igo totoloa, egite mahela pepeho, eala moli la valalua

me hatavivile, egite sagege pepeho pasi la golu la karutula tomi ale eia igotia te la mata giteu.

La vikarara la tilovo te la vavua la obu me te la is tai

(Matiu 13:31-32; Mark 4:30-32)

¹⁸ E Iesus goio tahi egiteu mago “La pulolou la matagagala te La Tahalo Uru, egira ge visauru sesele me la rova? Eau ge vei loua mutou la vikarara la tilovo ale mave veia amuto ge matagaga ovola? ¹⁹ Eia ge mai la vavua la obu isa bisi kokori moli, la tahalo isa goio galua oio la mahuma tetala, eia goio kusi, eia tubu uru pepeho, la halalala goio pigi borebore tataho sesele, egite la malumalu lovolovo loio, egite igo la tiloa giteu oio vola.”

²⁰ Tio, me la vikarara la tilovo isa lou, e Iesus goio vei loua giteu maie “La pulolou la matagagala te La Tahalo Uru, egira ge visauru sesele me la rova? ²¹ Eia ge mai la is, ale la tavile vivulo tomi la palava te la golutu la bret, tio la palava tomi moli ele goio sogo, eia visibitala la bret ale taritigi tataho oio te la igogolu te la is oilo vola.”

La mata ale kapilikia

(Matiu 7:13-14,21-23)

²² E Iesus valolo tatuga oio te la maututula, eia vimari egiteu la valalua me hatavivile mai ele te la tuluga tetala soata e Ierusalem. ²³ Isa goio tahia mago “Tahalo Uru, mave, La Uru soioge ge vimahuli la valalua me hatavivile isahari moli, kama ge usu, ia?”

E Iesus loloa mai ele, eia goio veia giteu mago ²⁴ “Amuto ge vagari veia ge tiroro soilo te la

pulolou la matagagala te La Uru, la mata tetala eia kapilikia, la valalua ge vimaholo tatola oio vola, usu ge galo te la goilola. ²⁵ E taho la luma soukama ge hiliti ge kapi robo la mata, amuto ge tututu la matale, ge tola gogogo soilo mago ‘Tahalo Uru, kope amite!’

“Eala moli eia kama ge lolo amutou, eia ge veia mutou mago ‘Eau kama rovi amutou, amuto loio la mautu ale mave?’

²⁶ “Me amuto ge koliala mago ‘Amite ali vikapopo leme, viliu vikapopo tai leme, eme vimari la valalua oio te la tia la mautu tamiteu.’

²⁷ “Eala moli eia ge baoli loua mutou mago ‘Eau kama rovi amutou, me la mautu tamutou tai eau kama rovia. Amuto tuga, amutou la tahalo la iruru!’

²⁸ “Tio, amuto ge loloa mai ele, la tilali ge uru sesele, amuto ge koro magegege, ge melimeli la togo mutou, ale amuto ge hilo e Abraham, e Isak, e Iakob, vikapopo tai egiteu la bilalaha ale pala, egite ge pou tataho te la pulolou la matagagala te La Tahalo Uru, eala moli amutou ogalati, La Uru piagale taroti amutou. ²⁹ La valalua me hatavivile ge lomuli, loale, loilo, lolau, egite ge loio la igaga la maututula tomi, egite ge goilo, ge pou te la pulolou la matagagala te La Tahalo Uru. ³⁰ Sesele, isahari ale igoie pou la morivava, egite mulimuli ge goilo ge pou la balavala. Me isahari tai ale igoie egite pou la balavala, egite mulimuli ge galo, egite ge pou la mahelala.”

*E Iesus tali vurai e Ierusalem
(Matiu 23:37-39)*

³¹ E Iesus vikara kaluvuti soio tegiteu mai ele, oio moli ovola egiteu e pariseo isahari loio, egite veiale Iesus mago “Eme ge hele, e Herod masagea veia ge bilime.”

³² Eala moli e Iesus goio veia giteu mago “Eia la tahalo la tutugologolola, eia la tahalo la vuragala mai la paia hou. Amuto ge goio ge veiala mago ‘E Iesus veiamu maie: Eau ge kumuli taro egiteu la hituhitu ale kama kokora, eau ge vimahuli tai egiteu ale lalea, eau ge igogolu mai ele la logo ilua moliti lou, eala moli uaisa eau ge guvi sesele te la mautu ale eau goio vola, eau ge vitapasi sesele la igogolu taku oio volao.’ ³³ Eau kama ge hele, la haro ilua moliti eau ge tuga, eau ge goata sesele e Ierusalem, la vuhula eau la bilalaha te La Uru, eia koramuli eau ge peho moli oio e Ierusalem, kama ge te la mautu isapolo.

³⁴ “Maura, Ierusalem, eme bilibili egiteu la bilalaha te La Uru, eme dudumu legiteu la uatati. Eau vaka usu gabutatalea veia ge tola tavu egiteu e latatumu veia eau ge sigirobo egiteu mai e kukureko eia rara robo legiteu e latatula la palapalala. Eala moli amutou la valalua me hatavivile e Ierusalem kama masaga! ³⁵ Hiloa, ale la mautu tamuto ge sululu sapa, eia ge kavelevele moli. Amuto kati ge hilo louau, kara te la haro ale eau ge guvi loata, me amuto ge tola maie ‘La Uru ge vibalava la bilalaha tetala!’ ”

14

E Iesus vimahuli la tahalo isa la vovola sosogo

¹ Te la haro tabu isasa, e Iesus veia ge goio ge ali oio te la luma te la mulugaluga tegiteu

e pariseo isasa, egiteu e pariseo oio mata muli seselea veia ge hiloa, veia eia ge igo isa la paga te la haro tabu ka ouka. ² La tahalo isa loio, la limala me la vahala sogo lahu. ³ E Iesus hiloa mai ele, egiteu e pariseo me egiteu la tahalo la mari, egite oio, e Iesus goio tahi egiteu mago “Mave, te la merera te Moses, eia taritigi ka ouka veia etato ge vimahuli egiteu la ilea te la haro tabu?” ⁴ Eala moli isa tegiteu kama vikara. Goio, e Iesus sau te la tahalole, eia vimahulia, eia baha tarotiao.

⁵ Tio, eia goio tahi egiteu mago “Mai e latu mutou isasa eia ge boru sotalo la lulu te la haro tabu, uka la kau tamutou isasa eia ge boru sotalo te la lulu, mave, amuto kama ge utu lulu tavua, ge lapu rivu loua soata, te la haro tabu lou ele?”

⁶ Tio eia tahi egiteu mai ele, eala moli egite isa kama koramulia ge koli la merera tetala.

Etato ge vibisi lou etatou

⁷ E Iesus goio guvi oio te la ilali ale egite baha tavua oio vola, eia hilo egiteu isahari oio hilovi la pulolou la uru veia ge pou tataho oio vola. Tio, eia goio veia giteu tomi la vikarara la tilovo isasa maie, mago ⁸ “Mai isa ge baha tavume veia eme ge goio la ilali la taulaila, umala eme ge vaurume veia eme ge pou te la pulolou la uru. La tahalo ale uru sesele soukama guvi, ⁹ e tama la ilali ge vipoua te la mulimu ele, eme ge mahela sesele, eme ge pou gale. ¹⁰ Taritigi veia mai egite ge baha tavume te la ilali, eme ge pou gale muga soio, egite ge hilome popou mai ele, e tama la ilali ge goio taume, eia ge veiamu mago “Tabaragu, eme gomain, eme ge pou la pulolou la uru.” Mai ge mai

ele, eme ge pou tataho te la lagu giteu la valalua tomi ale guvi te la ilali. ¹¹ Mai isa ge vauru lou eia, eia ge pou la mahelala, eala moli mai isa ge vibisi rivu lou eia, eia ge pou la balavala.”

La vikarara la tilovo te Iesus te la vulovulo la iligo la ilali

¹² Goio, e Iesus veiale pariseo ale baha tavutia te la ilali ale egite pou oio vola, eia veiala mago “Mai eme ge igo la ilali, eme umala ge baha tavu egiteu e tabarabaramu, me egiteu e valaluamu, me egiteu la tahalo la vuliti. Mai eme ge baha tavu moli egiteu ale mai ele, egite mulimuli ge baha tavu rivu loume, egite ge koli la ilali ale me igotia giteu. ¹³ Eala moli mai eme ge igo la ilali, eme ge baha tavu moli egiteu la morivava, egiteu ale tuga kikihi, egiteu ale gulugulu, egiteu ale mata kea. ¹⁴ Mai ge mai ele, eme ge poga la vibalavala ale uru sesele te La Uru. Egiteu ale, egite kama koramulia ge koli la ilali taume, eala moli La Tahalo Uru ge koli la gilogo taume te la imamala la mahuli rivula tegiteu la tahalo la marokala.”

La vikarara la tilovo te Iesus te la pougolulu la ilali ale uru

(Matiu 22:1-10)

¹⁵ Tio, e Iesus vikara kaluvu soio tegiteu, isa tegiteu ale pou te la ilali ale, eia veiala mago “Egiteu ale ge pou te la ilali te la pulolou la matagagala te La Tahalo Uru, egite pou la balavala.”

¹⁶ E Iesus loloa mai ele, eia goio veiala mago “La tahalo isa igo la pougolulu la ilali ale uru, eia baha tavu egiteu la valalua usu veia egite ge guvi

te la ilali ele. ¹⁷ La ilali raragi tomiti, eia baha la bilalaha tetala veia eia ge hari tavu la valalua, ge veia giteu mago ‘Amuto gomai, la ilali oio raragiti.’

¹⁸ “Eala moli egite tomi goio soko la vikara papaila. Isa goio veia la bilalaha mago ‘Eau lototi la gale la magasa isa, eau ge goio ge hilo mugea, eau soio ge kama ge goiole, eme ge veia la uru taume.’

¹⁹ “Isa lou goio veia la bilalaha mago ‘Eau lototi la kau ilima, eau ge goio ge tovo lalai muga egiteu te la igogolu veia egite vagari ka ouka. Eau soio ge kama ge goio la ilali te la uru taume, eme ge veiala.’

²⁰ “Goio, isa lou vikara maie mago ‘Amila me rutugu so taulai halaba moli, eau ge pou.’

²¹ “Tio, la bilalaha goio beua soio te la uru tetala, eia veiala, la uru igo totolo pepeho, eia goio baha loua mago ‘Eme tuga, eme ge goio la gilesu la mautu tomi ale bisisi, eme ge puli egiteu la morivava, egiteu ale gulugulu, egiteu ale mata kea, egiteu ale tuga kikihi, eme ge puli egiteu tomi ale somai te la ilali taku.’

²² “Tio la bilalaha goio igo seselea mai la uru tetala eia veitiala, eia goio veiala mago ‘Tahalo uru, eau igo seseletia mai ale eme veitia, egite oio guviti, eala moli la baa bakisi soloio.’

²³ “Tio la uru loloa mai ele, eia goio baha taro lou la bilalaha tetala mago ‘Eme ge vagari veia ge puli egiteu ale pou bububu, egiteu ale tuga vulovulo, veia egite ge gomai ge ali. Eau masagea veia la luma taku ge volu sesele. ²⁴ Eala moli

eau veiamu, egiteu ale eau baha tavu pala muga egiteu, isa tegiteu kama ge ali bakisi la ilali taku.’ ”

Mai isasa masagea veia ge mulimuli sesele e Iesus, eia ge piligi la golugolu tetala tomi (Matiu 10:37-38)

²⁵ La valalua me hatavivile usu tatuga te la gauru vikapopo le Iesus, eala moli e Iesus goio vulo gele tavu egiteu, eia veia giteu mago ²⁶ “Mai la tahalo isa, uka la tavile, eia masagea veia ge mulimuliau, taritigi eia ge piligi taro muga e tamala, e tilala, e rutula, egiteu e latatula, egiteu e tabarabarala, egiteu e hatavilevilela tai, eia ge tou tomi egiteu, eia ge sugu taro tai la mahulila tetala. Mai ge ouka, eia kama koramulia ge mulimuliau. ²⁷ Mai tai isa kama ge bole la iligiligi te la isagu, mai la tauvalautu taku ale tikumu eau ge bolea, eia ge bole tai la tauvalautu tetala, eia ge mulimuliau mai ele, mai ge ouka, eia kama koramulia ge mulimuliau.

²⁸ “Mai isasa masagea veia ge tigi malau la luma soata, taritigi veia eia ge mata muli muga la mapa la luma ale uru mai ele, veia la iraragila tetala ge koramulia, ka ouka. ²⁹ Mai eia ge igo moli la simen, me la mani tetala goio kaluvu posa moli mai ele, la valalua ge hiloa, egite ge lege vahia, ³⁰ egite ge vei mago ‘E maura ga soko la luma tetala, eia kamati vikaluvua.’

³¹ “Mai tai la mulugaluga te la gale isasa, eia raragiti veia ge vahiliti la ruruga soio te la gale isapolo, taritigi veia eia ge pou muga, eia ge gabutatata tigi muga veia egiteu e soldia tetala la salatu salatu sasa, egite koramulia ge bolehoho

egiteu e soldia salatu salatu lua ale loio, ka ouka.
³² Mai egite kama koramulia, taritigi eia ge baha muga egiteu la bilalaha tetala, egite ge tovo lalaia veia ge mera gogomea la mulugaluga ale loio, eia soukama gali tavua. ³³ Mai tai moli ele, mai isa tamutou masagea veia eia ge mulimuliau, taritigi eia ge piligi taro la golugolu tomi tetala ale eia taholea.

La vikarara la tilovo te Iesus te la mimila ale maigiti

(Matiu 5:13; Mark 9:50)

³⁴ “La mimila, eia la paga ale taritigi te la gulutu la ilali, eala moli mai la mamasila ge kaluvuti, mai la tahalo ale la tiala maigi taroti eau, eia kati ge malama lou. ³⁵ Eia kati ge koramuli la igogolu isasa, etato ge abi molitia, ge tigitaroa soio. Mai ere la gavusala ge oio te la ilolo la merera, taritigi eia ge lolo vulai tavu la merera taku.”

15

La vikarara la tilovo te Iesus te la sip ale ruru soio la hohoi

(Matiu 18:12-14)

¹ Te la haro isasa, egiteu la tahalo la ilabi la takes, me egiteu la tahalo la iruru isahari tai, egite goio te Iesus veia ge lolo la merera tetala. ² Egiteu e pariseo, me egiteu la tahalo la mari, egite hiloa mai ele, egite vikara kukumuala mago “La tahalo ale e Iesus, soio ge eia ge e vikilipi tegiteu la tahalo la iruru, eia alali vikapopo legiteu ele!”

³ Tio, e Iesus rovi la gabutatalala tegiteu mai ele, eia goio veia giteu la vikarara la tilovo isa maie

⁴ “Mai isa tamutou eia ge tahola la sip salatusa, me isa ge ruru soio la hohoi, e tahola ge igoa mave? Eia ge hiliti taro egiteu la sip tetala tomi ale savulu ualasiu gete ualasiu, egite pou tola moli te la muli giteu, eia ge paa muli vagari la sip ale isa kokovuo, kara ale eia ge sivutia. ⁵ Mai eia ge sivutitia, eia ge sagege pepeho, eia ge tilo saea soata la behola, ⁶ eia ge bolea soluma. Eia ge tola vikapopo egiteu e vikilipilipila, egiteu e tabarabarala, eia ge veia giteu mago ‘Eau sagege pepeho pasi, la vuhula eau sivutiti la sip taku ale ruruti soio la hohoi. Etato ge sagege, etato ge igo la ilalila.’ ⁷ Mai tai moli ele, eau vei seselea mutou, la sagegela ge uru pepeho oata la lage mai la tahalo la iruru isa ge vuvulo. La sagegela te ale isa moli sekela, eia kara polo la sagegela ale soio tegiteu ale savulu ualasiu gete ualasiu, ale egiteu veia egite la tahalo la maroka, la vuhula egiteu la savelela ouka, eala La Uru kama ge sagege agi legiteu.

La vikarara la tilovo te Iesus te kina isa ale paru kokovu

⁸ “La tavile isasa, eia sau tola la uati savulu sasa, mai e kina ale savulusa sesele. Eala moli isa goio paru kokovu. Tio la tavile alele goio eia ge igo lava? Eia ge viroko la lam tetala, eia goio ge papaa oilo la ilo la luma tetala tomi ele, kara ale eia ge sivuti loua. ⁹ Mai eia ge sivutia, eia ge tola vikapopo egiteu e varagagala, egiteu e tabarabarala, eia ge veia giteu mago ‘Eau sagege pepeho pasi la vuhula eau sivutiti e kina taku isa ale paru kokovu. Etato ge sagege, etato ge igo la

ilalila!’ ¹⁰ Mai tai moli ele, egiteu la angelo te La Tahalo Uru, egite ge sagege sesele pasi la tahalo la iruru isa sekela moli, mai eia ge vuvulo.”

La vikarara la tilovo te hatamalelaba ale eia tou e tamala

¹¹ E Iesus goio visolo lou la merera tetala soio tegiteu mago “La tahalo isasa oio, e latula ilua e hatamalelaba. ¹² Ale bisi tegirua, eia goio veiale tama girua mago ‘Tete, taritigi eme ge lele luea milua me tuagu la uati me la magasa taume.’ Tio e tama girua goio igo molia mai ale bisi veitiale, ¹³ la haro isahari goio polo, ale bisi goio sugu taro la magasa tetala, eia abi la uati ovola, eia goio hiliti taro e tamala, eia goio tuga. Eia goio tuga soio la mautu isa malau, eia goio vikaluvu tomi la uati tetala te la vareagila tetala ale uru pepeho. ¹⁴ Eia ali tomiti la uati tetala mai ele, la vitolo uru pepeho sibitala te la gale alele, eia goio pouti la savelela, eia la ilali ouka. ¹⁵ Eia goio paa muli la igogolu oio te la tahalo uru isasa te la gale alele, eia bahea soio veia eia ge baumuli egiteu la bolobolo tetala. ¹⁶ Eia vitolo sesele, eia masaga taia veia ge ali suli egiteu la bolobolo te la vaga ale eia valivali legiteu ele. Eala moli la tahalo isa kama gogoa veia ge abiala bakisi la makara la ilali.

¹⁷ “Eia pou mai ele, la gabutatalala tetala goio beu rivu tataho loua, eia goio veia maie ‘Egiteu la bilalaha te tete, egite ali marumaru tataho, me eau omai pepeho moli la vitolola. ¹⁸ Eau ge hiliti, eau ge beu rivua soio te tete, eau ge veiala mago: Tete, eau igoti la iruru soio te La Uru me soio taume tai. ¹⁹ Eau kati koramulia veia eme ge toi

lou leau veia eau e latumu. Eme ge vagoilo rivu louau, eau ge mai moli la bilalaha taume isasa.’
²⁰ Tio eia gabutatalea mai ele, eia goio hiliti, eia beu rivua soio te tamala.

“Eia so tatuga te la gauru, eia soukama guvi hagagavi te la mautu, e tamala goio hiloa soio, eia goio mata kaseka tavua. Eia hari tavua soio, eia goio lao robotia, sagege roboa.

²¹ “E latula goio veiala mago ‘Tete, eau igoti la iruru soio te La Uru me soio tai taume, eau kati koramulia veia eme ge toi leau veia eau e latumu.’

²² “Eala moli e tamala goio baha egiteu la bilalaha tetala mago ‘Amuto tuga, abi somai la lavalava ale taritigi pepeho, la tuali, la silipa, etato ge vitokoromo e latugu ale beutia.

²³⁻²⁴ Amuto ge lao isa uru la bolo, eau ge vaoge e latugu, la vuhula eia mai ale pehoti, eia mahuliti lou, eia pala kokovu, eia sibitalati lou.’ Tio egite tomi goio igo la ilali uru pepeho mai ale e tamala veitiale.

²⁵ “Eala moli e tuala popou orivo, eia igogolu kaluvu, eia veia ge goluma, eia goio sibitala oluma, eia lolo la mareregola uru oluma te la mautu, eia lolo la tilali la galamo me la kude, egite baubau, tilalia. ²⁶ Tio eia goio baha tavu la bilalaha te tamala isasa, eia tahia mago ‘A ge, la tilali la papaga ale soluma mai moliti ele, mave?’

²⁷ “Goio la bilalahale koliala mago ‘Ale e tarimu beutia, e tamamu eia laoti la bolo isa uru ge vaogela, la vuhula eia sagege pepehoti leia, eia beu rivuti loua, eia kama vilua oio te la mautu isasa.’

28 “Tio, e tuala loloa mai ele, eia igo totolo pepeho seseletio, eia kamati goluma. Goio, e tamala loloa veia eia ogala popou moli, eia goio hari tavua, eia kaka gogogoa veia eia ge goluma ge hilo la ilali tegiteu. 29 Eala moli eia veiale tamala mago ‘Eme hiloa, la leavala usuti eau pou taume, eme babaheau, eau kama toutoumei. Eala moli eme kama abiagu isa bisi e latu la mee ge vaoge leau veia amiteu me egiteu e vikilipilipigu ge pou vikapopo ge alia. 30 Eala moli e latumu ale kama kokorale beutia, eia ale vikaluvuti la uati taume uru soio tegiteu e hatavivile la gauru, eia goio beua, eme mata kaseka tavua, eme laoti isa uru la bolo, eme vaogeti leia?”

31 “Tio, eia veiale tamala mai ele, eala moli e tamala goio veiala mago ‘Latugu, eme pou tataho omai taku la leavalavala tomi, la papaga tomi ale taku, eia taume tomi moli. 32 Ale etato igoti la ilalila, la vuhula e tarimu ale pala eia mai ale pehoti, eia mahuliti lou, eia kokovu, ale eia sibitalati loue.’ ”

16

La vikarara la tilovo te Iesus te la tahalo ale vibaumuli tataho la uati

1 E Iesus goio soko lou la vikararala tetala soio tegiteu la valalua la vimari tetala, eia veia giteu mago “La tahalo la vuliti isasa, eia vipou la bilalaha tetala isa uru veia eia ge vibaumuli tomi la igogolu tetala. Eala moli la uru lolo vutitia veia la bilalaha tetale, eia kama igogolu tigi sesele, eia vikaluvu bulalahu moli la papaga te la uru tetala. 2 Tio eia goio baha tavua, eia goio tahia

mago ‘Ale la rova eau lolotia soio taume ele? Eme ge tau vikipopo la kekesi la uati taku tomi ale eme baumulia, eau ge mata muli la igogolu taume ele. Eau ge vikaluvume gageie.’

³ “Tio, la uru veiala mai ele, la bilalaha goio gabutatala maie ‘A ge, la uru taku ge abi taroau, eau ge sivuti lou la igogolu mave? Eau kama la tahalo ale vagari veia eau ge ololi la lulu, eau mahela tai veia eau ge kakaka egiteu la valalua la uati veia egite ge suli leau. ⁴ Eau rovitia, eau ge mulimuli isa la gabutatala taku, veia mai eau ge kaluvu, egiteu la valalua ge vikilipi tatahoau, egite ge suliau.’

⁵ “Tio, eia goio sokoia veia ge igoa mai ale eia gabutatalatia, eia baha tavu egiteu la tahalo ale dinau te la uru tetala. Isa loio guvi, eia goio tahia, mago ‘Eme la dinau iriva soio te la uru taku?’

⁶ “Tio, eia goio koliala, mago ‘Eau la dinau taku soio tetala, la dram la bulu la oliv ale ururu savulusa gete ualu, la mapala uru pasi.’

“Tio, la bilalaha goio veiala mago ‘Korale, eme ge kekesi moli la dram ualasiu moli veia ge kolia.’

⁷ “Tio eia goio igo molia mai ele, goio isa lou loio sibitala, eia goio tahia, mago ‘Tahalo uru, eme la dinau iriva soio te la uru taku?’

“Tio, eia goio veiala mago ‘Eau la dinau taku la bek la vit salatu sasa.’

“Tio, la bilalaha loloa mai ele, eia goio veiala mago ‘Ioge, eme ge kekesi moli la bek savulu ualu, eme ge koli boto molia mai ele.’

⁸ “Tio, la uru tetala eia lolotia veia la bilalaha tetala eia igoala mai ele, eia vei tatahoa, la vuhula la garagi veipalatia mai ele veia la gabutatala

tetala eia malau sesele. Tio me mai moli ele, eia matagagati veia egiteu la valalua ale gabutatala moli la mahulila te la vovo, egite vagari pepeho sesele tavu la igogolu te la ilabi la uati, eala moli egite pepeti amutou la valalua ale pou palati te la matagaga, amuto kama vagari sesele tavu la ilabi la merera te La Uru. ⁹ Eau veia mutou, taritigi amuto ge tovo lalai vagaria veia ge abi ilua la uati mai tai egiteu la valalua ale gabutatala sekela moli la mahulila te la vovo. Eala moli la uati ilua tamutou ele, amuto ge suli la igogolu ale taritigi veia mai mulimuli la uati taume ge kaluvu tomiti, tio La Uru ge vagoilome te la mautu tetala oata te la ilo la lage. ¹⁰ La tahalo ale baumuli tataho la uati ale bisi moli, mulimuli eia ge koramulia ge vibaumuli la uati ale uru, me la tahalo ale viruru la uati ale bisi, eia ge viruru tai la uati ale uru. ¹¹ Mai la vulovulomu eia veipalatia veia eme pakalikali la vuliti omai te la mahulila te la vovo, ere ge gabu tikumu loume veia ge abiamu la vuliti sesele te la mahulila te la kalulu? Ouka gologolo. ¹² Mai eme kama baumuli tigi la uati te la tahalo ale isapolo, ere ge masagea veia ge abi louamu la uati taume sesele veia eme ge taholea?

¹³ “La bilalaha isasa kama koramulia ge roromuli la uru ilua. Mai eia ge tou ale isasa, eia ge roromuli ale isa. Uka eia ge roromuli ale isa, eia ge tou ale isa. Amuto kama koramulia ge gabu tikumu La Tahalo Uru vikapopo tai la ilabi la uati.”

*La vikararala isahari lou te Iesus
(Matiu 5:31-32; 11:12-13; Mark 10:11-12)*

¹⁴ Tio, egiteu e pariseo oio magirigiri, egite lolo la vimari te Iesus te la ilisu la uati, egite lege vahia, la vuhula egite tai la tahalo la ilisu la uati.

¹⁵ Eala moli eia veia giteu mago “Amutou ale pakakasa veia la valalua ge gabu tikumu amutou, veia amuto la tahalo la maroka, La Uru rovilala sesele la tia mutou oilo. La vulovulo mutou ale la valalua egite gabu tikumua, eia mavulu sesele oio te la mata La Uru.

¹⁶ “La merera te Moses me tegiteu la bilalaha, eia magiri palati kara la imamala so alalavi, e Ioanes la tahalo la vuluhi sibitala. Eala moli oio moli te la pokele Ioanes ele, igoie la valolo te la pulolou la matagagala te La Tahalo Uru eia sibitalati, me la valalua vagari veia egite ge toa pepe tavua soilo veia egite ge sau tolea. ¹⁷ Eala moli la merera te Moses soloio! La magasa me la mori ge magiri, la merera te Moses tai ge magiri, kama ge kaluvu. La mata la buk isa bisi tai oio vola, eia kama ge kokovu.

¹⁸ “Mai isa ge tou e rutula, me eia goio puli polo isa la tavile lou, eia mai ale igo gegeruti la pulolou la taulaila, eia poloti la merera te La Uru. Me mai tai isa ge puli la tavile ale e haruala toutia, eia tai igo ruruti, eia poloti la merera te La Uru.

La tahalo la vuliti mira me Lasaras

¹⁹ “La tahalo la vuliti isasa, eia pou la balavala, eia kisi la lavalava magegese tataho, la mapala uru sesele, mai la lavalava tegiteu la mulugaluga. La ilali tetala tomi eia taritigi pepeho. ²⁰ Eala moli la tahalo la savelela isasa oio, la isala e Lasaras, eia tabulibuli te la mulila oio te la mata la luma te la tahalo la vuliti, la vovola kakalikali tomi

moli. Egiteu e tabarabarala ge bolea mai soiole, ge vitabulia mai ele veia eia ge kakaka la uati soio tegiteu la valalua. ²¹ E maura popou, eia alame tatavu la ilali ale tarititigi, egite vahararia la tahalo la vuliti, eia masaga pepeho seselea veia eia ge alali tai bakisi la makarala. Egite la paia ge gomain ge game vevei la kakalile maura sotalo te la mulila.

²² “Tio, mulimuli e Lasaras goio peho, egiteu la angelo bolea soata te Abraham, eia goio pou tataho tigi sesele oio tetala, eia goio tahobo la magorole tubula e Abraham. Goio la tahalo la vuliti tai peho, egite ulaia, eia gotalo la mautu la iligiligi. ²³ Eia pou te la iligiligi uru pepeho mai ele, eia ga mata soio, eia hilo e Abraham soio malau, e tubula e Lasaras eia oio pou tataho oio tetala. ²⁴ Eia hiloa mai ele, eia goio tola soio mago ‘Pupu, Abraham, eme ge gogoau. Eme ge baha e Lasaras, eia ge vuhi moli bakisi la mapala kukula sotalo la lala, eia ge gomain ge vuhi maigi la kalameagu oio vola, la vuhula eau ligi seseleti la havi uru omaie.

²⁵ “Eala moli e Abraham goio koli la merera tetala mago ‘Tubugu, eme so mahulihuli, eme pou la balavala, me Lasaras eia pou la savelela. Ale igoie, eia pouti la balavala, me eme pouti la savelela. ²⁶ Me la baa uru tai tabuli kabili tegalua, isa kama koramulia ge saga polo ovola.’

²⁷ “Tio, la tahalo ale, eia loloa mai ele, eia goio veiale Abraham mago ‘Eau kaka gogome veia eme ge baha e Lasaras soio te la mautu te tete, ²⁸ la vuhula eau e tabaragu ilima lou oio, eme ge

bahea veia eia ge mera taro egiteu, egite soukama vilua mai eau.’

²⁹ “Eala moli e Abraham goio vei louala mago ‘Egite ge lolo moli la merera tomi ale egite taholea, mai te Moses me tegiteu la bilalaha te La Uru tai.’

³⁰ “Eala moli eia goio baoli rivu louale Abraham mago ‘Ouka, pupu. Mai egite ge hilo isasa eia ge mahuli taro la pileho, egite ge loloa, egite ge vuvulo.’

³¹ “Eala moli e Abraham veiala mago ‘Ouka. Mai egite kama ge lolo e Moses me egiteu la bilalaha, egite kama koramuli taia veia egite ge gabu tikumu la tahalo ale ge mahuli rivu taro lou la pileho.’ ”

17

*La vulovulo ale kama kokora
(Matiu 18:6-7,21-22; Mark 9:42)*

¹ E Iesus goio veia giteu la valalua la vimari tetala mago “La vulovulo mutou usu koramulia ge vitilo amutou, eala moli la tahalo ale ge vitilo e tabarala, e maura ge vure sesele. ² Eia taritigi mai egiteu ge kisi pala muga la mota te la lohola, goio ge kisia soio te la uati la бага, egite ge vivorea solau ge pigia sotalo la tia la utu, eia ge tilomu. Mai ge igoa soio tetala mai ele, eia balavati, la vuhula eia soukama ge igo la iruru ale uru mai eia ge vitilo isa bisi la tahalo uka la tavile ale mulimuliau. ³ Taritigi amuto ge vibaumuli tigi lou le amutou.

“Mai e tabaramu ge igo la iruru isa soio taume, eme ge viteteli pala mugea, mai eia ge gabutatata

rivu lou, eme ge vimavulaha taro leia la iruru tetala ale eia igotia soio taume. ⁴ Mai eia ge goio ge igo loua soio taume vaka vitu lou te la haro isa moli, me eia ge goma lou taume, eia ge veiamu mago ‘Eau ruruti’, tio eme ge vimavulaha taro lou leia vaka usu lou mai ele.”

La gauru ale etato ge gabu tikumu La Uru oio vola

⁵ Egiteu la valalua la vimari te La Uru tahia mago “Eme ge suli amiteu veia amite ge gabu tikumu sesele la merera te La Tahalo Uru.”

⁶ Tio, La Uru goio veia giteu mago “Mai eme ge sau tola bakisi la merera te La Tahalo uru mai la vavua la balele kakea isa bisi moli, la gabutatalala taume ale taritigi ele, eia ge kusi, eia ge uru. Eme ge koramulia ge vikara soio te la obu ale uru mai la keme mago ‘Eme ge hiliti taro la mulimu lomaie, eme ge golau magiri olau la mago’, tio eia ge igo molia mai ale eme veitiala.”

La igogolu te la bilalaha

⁷ E Iesus vei loua giteu la vikarara la tilovo isa lou maie “Mai isasa tamutou ge tahola isa la bilalaha, me eia ge bahea te la haro veia eia ge gorivo, mai eia ge guvi lorivo te la maulavi, eia kama ge vipoua veia ge vaalia. ⁸ Ouka, eia ge baha loua mago ‘Eme goio pupuru pala muga, eme ge goio ge raragi la ilali taku, vahariagu somai, mulimuli eme ge alaliti.’ ⁹ Me mave, eia ge vei tatahoa mai eia ge igo la igogolu tomi tetalale? Ouka, la vuhula eia la bilalaha moli, ¹⁰ mai tai amutou, amuto ge igogolu vagari te La Tahalo Uru mai la masasagala tomi tetala, mulimuli ovola

amuto ge veia maie mago ‘Etato la bilalaha moli. Etato igogolu moli mai la masasagala te La Uru gatou.’”

E Iesus vimaroka egiteu la tahalo la sereka savulu sasa

¹¹ E Iesus miteu me la valalua la vimari tetala, egite tatuga ge goata e Ierusalem, egite polo te la igaga la gale ilua e Sameria, e Galilea. ¹² Egite goio guvi te la mautu isasa te la gale ale, e Iesus veia ge goluma, eala moli egite la tahalo la sereka savulu sasa goio sibitala tavua. ¹³ Egite magiri loio malau bakisi, egite tola soio te Iesus mago “Iesus, Tahalo Uru, taritigi eme ge gogo amiteu!”

¹⁴ E Iesus hilo egiteu mai ele, eia veia giteu mago “Amuto tuga, amuto ge vahilo le pris la vovo mutou ele.” Tio egite goio tuga, egite so tatuga moli ele, egite karutu la vovo giteu marokati.

¹⁵ Isa tegiteu ele, eia la tau Sameria, eia hilotia mai ele veia la vovola marokati lou, eia goio beu loua soio te Iesus, eia vaisale La Tahalo Uru, eia vikara boboboe oata. ¹⁶ Eia goio boru lagu tugu te la vahale Iesus, eia vei tataho seselea. Eala moli la tahalo ale kama la tau Iuda, eia la tau Sameria moli.

¹⁷ Eala moli e Iesus goio tahia mago “Eau vimaroka egiteu savulu sasa. Egiteu ale taho ualasiu oiove? ¹⁸ Ilava e maura la mosi la tau Sameria, eia sekela moli beu rivu loua somai taku veia ge vaisale La Tahalo Uru?” ¹⁹ Tio e Iesus vikara kaluvu mai ele, eia goio veiala mago “Eme hiliti, eme ge tuga, la vuhula eme gabu tikumuau, eala la vovomu marokati ele.”

La pulolou la matagagala te La Tahalo Uru ge sibitala

(Matiu 24:23-28,37-41)

²⁰ Egiteu e pariseo isahari goio tahi e Iesus veia la pulolou la matagagala te La Tahalo Uru ge sibitala gaisa, tio e Iesus goio kolia giteu mago “La guluvi te la pulolou la matagagala te La Tahalo Uru, eia kama la paga ale etato ge hiloa me la mata gatou. ²¹ Isa kama koramulia ge veia maie ovola mago ‘Male, eia omaie,’ uka ‘Male, eia soiole.’ La vuhula la pulolou la matagagala eia omaiti, eia magiriti kabili tamutou.”

²² Mulimuli eia goio vikara lou soio tegiteu la valalua la vimari tetala oio volale, eia veia giteu mago “Mulimuli amuto ge gabutatala louau, amuto ge ilo liliu tavu louau, amuto ge masagea veia ge hilo lou eau, eala moli eau kati ge omai lou tamutou. ²³ Egite la valalua ge vikara mago ‘Male ge, eia soiole!’ uka ‘Male, eia omaitie!’ Eala moli ouka. Umala amuto ge mulimuli egiteu ele. ²⁴ La guluvi te Latu La Tahalo, eia ge mai la sima ale uru pepeho sesele, eia ge guvi karutu moli lomuli, gotalo la igaga la maututula, la matagagala abi la babaa tomi. ²⁵ Eala moli eia ge gabu pala muga la iligiligi ale uru, la tuvu la valalua ale igoie, egite ge pile pala mugea.

²⁶ “La imamala ale e Latu La Tahalo ge guvi ovola, eia ge mai sesele la imamala te Noa tai.

²⁷ Te la imamala te Noa, egite la valalua tomi oio popou, egite alali, egite taulalai, kara la haro ale e Noa sae te la uaga uru tetala ale eia pahea. Tio oio moli ovola, la silali uru sibitala robo egiteu, egite sululu tomi.

28 “La imamala ale e Latu La Tahalo ge guvi ovola, eia ge mai tai la imamala te Lot. Te la imamala te Lot ele, egite la valalua tomi oio alali, liliu, egite taulalai, egite lotoloto, makeketi, egite galugalu, egite titigi tai la luma. 29 Egite tuha tavu molia la vulovulo giteu mai ele kara ale e Lot hiliti taro e Sodom, tio la havi uru sibitala robo egiteu loata la mori, egite sululu tomi. 30 Me la haro ale e Latu La Tahalo ge magiri matagaga ovola, eia ge mai tai ele.

31 “Te la haro moli ale, mai isa ge pou te la mata la luma tetala, eia umalati ge goililo lou veia ge abi isahari la golugolu tetala. Mai tai isa ge pou orivo, eia umalati ge golumaluma veia ge abi isa la paga tetala, taritigi eia ge hele moli. 32 Amuto ge gabutatala rivu lou e rutule Lot, eia vulo liliu tavu la mautu e Sodom, e maura viluatio. 33 Mai isa ge vagari veia ge sau tola la mahulila tetala, ale eia ge vilua. Mai isa ge sugu taro la mahulila tetala, ale eia ge mahuli. 34 Te la logo moli ale e Latu La Tahalo ge sibitala, mai e tau me rutu ilua ge vimavuta tomi, egite ge abi isa, isa kora. 35 Mai la tavile ilua egira pou vikapopo la ilisile bau, egite ge abi isa, isa kora.[36 Mai taho lua pou orivo, egite ge abi isa, isa kora.]”

37 Tio, e Iesus vei kaluvua giteu mai ele, egite la valalua la vimari tetala goio tahia mago “Egite ge abi egiteu, egite ge vahari egiteu sove?”

Tio, e Iesus kolia giteu mago “Amuto rovia, mai la vovo la pileleho ge tabuli te la baa isasa, eia mavulu, e loauru ge sibitala ovola veia ge alia, eia mai la irovilala veia la pileleho oio tabulibuli ele.”

18

La vikarara la tilovo te la tavile la baharu ale toto suku tavu e mesistret veia eia ge sulia

¹ E Iesus goio vei loua giteu la valalua la vimari tetala la vikarara la tilovo isa lou veia egite ge pou tavu moli la kilaka, umala egite ge silaha tataroa.

² Eia veia giteu maie “E mesistret isa uru eia pou te la mautu isasa, eia kama togo La Tahalo Uru, eia tai kama gabu tikumu isa la tahalo. ³ Oio te la mautu alele, la tavile isa uru tai oio, e haruala peho tarotia. Egite isasa tutugoloti e maura pala, me eia ge goio bibibi te mesistret, eia ge tahi susukua, mago ‘Gaisa sesele eme ge vimatata la iruru ale egite igoa somai taku?’ ⁴ E mesistret toutou moli e maura, eala moli la haroharo usu eia toto susuku tavu molia veia eia ge vimatata la iruru tetala. E mesistret goio silahati, eia gabutatala maie mago ‘Eia sesele, eau kama togo La Tahalo Uru, me eau kama gabu tikumu tai isa la tahalo. ⁵ Eala moli la baharu ele, eia toto susuku tavu pasiau, eau silaha seseleti leia. Eau ge vimatata taro la iloburukola tetala, la vuhula eau soukama silaha leia.’ ”

⁶ Tio, La Uru gilemulitia giteu mai ele kaluvu, eia goio vei loua giteu mago “Amuto ge lolo la merera te mesistret ale kama kokorale. ⁷ Me mai tai ele, amuto rovitia, La Uru, eia matata sesele moli, eia ge vimatata la iruru tomi ale egite ge igoa soio tamutou, mai amuto ge tali susuku tatavua, la vuhula amuto tetala seseleti. Amuto veia eia ge vikara papaia mutou? Ge ouka gologolo. ⁸ Eau veia mutou, eia ge vimatata harari moli la iruru tomi ale egite ge igoa soio tamutou.

Eala moli eau la tilahi isa moli oio volale. Ale e Latu La Tahalo ge beu loua somai, eau ge hilo vutia veia amuto soloiole ge gabu tikumuau, ka ge oukati?”

La vikarara la tilovo te pariseo me la tahalo la ilabi la takes

⁹ Eala moli isahari tegiteu la valaluale, egite veia egite isasa, egite tomu sasae la vulovulo giteu e tabarabara giteu veia egite la vulovulo giteu boto. E Iesus goio toi la vikarara la tilovo isasa soio tegiteu maie ¹⁰ “La tahalo ilua goata la luma la lotu veia ge kaka, e pariseo isa me la tahalo la ilabi la takes tai isa. ¹¹ E pariseo, eia vimuga soilo, eia magiri te la kilaka, eia goio kaka maie mago ‘Tahalo Uru, eau vei tataho seseleme ale eme vimatateau, eau kama la tahalo la iruru. La valalua tomi, egite pakalikali, egite visigologolo, egite pakakakasa, eau moli ouka, eau kama mai la tahalo la ilabi la takes ale magirigiri la baligu ele. ¹² Eau peremuremu te la haro ivavaa. Eau gigi tatataho la uati tomi taku veia la lolola ale taume eau ge abi seseleamu La Uru taku.’

¹³ “Eala moli e maura la tahalo la ilabi la takes, eia magiri malau loio, eia lagu tugu moli, eia mahela pepeho veia ge taga soata la mori. Eia goio sabala la magorola te la iloburukola tetala, eia veia mago ‘Tahalo Uru, eme ge gogoau, eau la tahalo la iruru.’ ”

¹⁴ Goio, e Iesus vitapasi la merera tetalale soio tegiteu mago “Eau veia mutou, la tahalo la iruru alele, eia beua soluma, me oio tegirua, eia moli sekela marokati te la mata La Tahalo Uru. La vuhula, mai isa ge vauru lou eia, La Uru ge

vibisia. Mai isa ge vibisi lou eia, La Uru ge vaurua.”

E Iesus toi la vibalavala soio te maura miteu bisisi

(Matiu 19:13-15; Mark 10:13-16)

¹⁵ Egiteu isahari vahari e latatu giteu soio te Iesus veia eia ge sau la vovo giteu, eia ge vibalava egiteu mai ele. Eala moli egiteu la valalua la vimari tetala hiloa mai ele, egite mera taro egiteu veia egite umala ge igo tasi vavau e Iesus. ¹⁶ Eala moli eia goio tola e maura miteu bisisi soio tetala, eia veia giteu la valalua la vimari tetala mago “Umala amuto ge magiri robo egiteu. La vuhula la pulolou la matagagala te La Tahalo uru, eia tegite sesele. ¹⁷ Eau vei seselea mutou, mai isa kama ge mata kaseka tavu la pulolou la matagagala te La Tahalo Uru, mai e guliliki isa bisi, eia kamati ge koramulia ge tiroro soilo te la pulolou la balavalale.”

La tahalo la vuliti eia goio te Iesus

(Matiu 19:16-30; Mark 10:17-31)

¹⁸ La mulugaluga isasa tegite Iuda, eia tuga tavu e Iesus, eia goio tahia la tilahi isa maie mago “Tahalo kokora, la rova sesele eau ge igoa veia taku ge la mahulila ale sesele, la kaluvula ge ouka?”

¹⁹ Eala moli e Iesus goio koliala mago “Ilava eme toi leau veia eau taritigi? Isa moli taritigi, La Tahalo Uru sekela moli. ²⁰ Eme rovi egiteu la tururi tomi te La Uru tavu etatou e Iuda, umala igo maraparapa la taulaila, umala bilibili, umala pakalikali, umala visigologolo, togo e tama mutou, e tila mutou.”

²¹ Tio, la tahalo ale, eia loloa mai ele, eia goio vei louale Iesus mago “La merera tomi alele, eau mulimuli tomitia, soko la bibisigu, karati igoie.”

²² Tio, e Iesus loloa mai ele, eia goio veiala mago “La paga isa moliti eme gege oio vola. Eme ge tuga, eme ge sugu taro tomi la golugolu taume soio tegiteu la valalua la iloto, eme ge abi la uati alele, eme ge vitabari legiteu ale egite pou la savelela. Mai ge mai ele, taume ge la vuliti ale uru oata te la ilo la lage, ale La Uru ge abiamu. Mai eme ge igo tomitia mai ele, eme ge goma, eme ge mulimuliau.”

²³ Tio, e Iesus veiala mai ele kaluvu, la tahalo ale, eia ilo buruko pepeho, la vuhula eia la tahalo la vuliti sesele. ²⁴ Goio e Iesus mata tavu vagaria mai ele, eia veiala mago “Eia vagari pepeho sesele veia la tahalo la vuliti isasa ge tiroro soilo te la pulolou la matagagala te La Tahalo Uru. ²⁵ Mai la kamel isasa eia veia ge tovo lalai veia ge polo te la mata la lili la silah, ale ge vagari tetala. Eala moli mai la tahalo la vuliti ge veia ge tiroro soilo te la pulolou la matagagala te La Tahalo Uru, ale ge vagari pepeho sesele tetala.”

²⁶ Tio, egite la valalua loloa mai ele, egite goio tahia mago “Mai ge mai ele, ere sesele koramulia ge mahuli?”

²⁷ Eala moli e Iesus goio kolia giteu mago “La igogolu ale amutou la valalua la vovo kama koramulia ge igoa, La Tahalo Uru sekela moli koramulia ge igoa.”

²⁸ Goio, e Pita loloa mai ele, eia goio veiala mago “Hilola! Amite hiliti taroti la maututula tamiteu tomi isasasa, amite mulimulitime!”

²⁹ Goio, e Iesus baoli rivu loua giteu mago “Eia sesele, mai isa ge hiliti taro la mautu tetala ge tuga taro e rutula, egiteu e tabarabarala, egiteu e latatula tai veia ge goilo sesele te la pulolou la matagagala te La Tahalo Uru, ³⁰ tio eia ge sau tola sesele la vibalavala ale uru pepeho te la imamala ale igoie, me te la imamala ale mulimuli tai, eia ge sau tola la mahulila ale sesele, la kaluvula ge ouka.”

*La vaka tolu la vikara matagagala te Iesus ale eia veia eia ge peho, eia ge mahuli rivu lou
(Matiu 20:17-19; Mark 10:32-34)*

³¹ E Iesus goio puli gale egiteu la valalua tetala ale savulusa gete luale, eia vei matagagea giteu la vuhu la tuluga tegiteu sesele mago “Etato goatati e Ierusalem, me oio la mautu alele, la merera tomi tegiteu la bilalaha, ale egite kekesia te La Buk Tabu Ale Pala te la pilehole Latu La Tahalo, eia ge puru tomi. ³² La vuhula, egiteu la valalua la gima ge sugu taroau soio tegiteu la valalua la maligoma, egite ge lege vahiau, egite ge vileau, egite ge kavurasi voluau. ³³ Egite ge kumamasi vuloau, ge biliau, eau ge peho, eala moli la haro itolu ge polo, eau ge mahuli rivu lou.” ³⁴ Eia vikarara mai ele soio tegiteu la valalua la vimari tetala, eala moli egite kama abi tigi bakisi la merera te Iesus ele, la masova la vikararala tetala eia kokovu taro egiteu, egite kama matagaga bakisi oio vola.

*E Iesus vimatagaga la mata kea isasa
(Matiu 20:29-34; Mark 10:46-52)*

³⁵ E Iesus miteu, egite goio guvi hagagavi la mautu e Ieriko, la mata kea isasa oio popou te la pepe la gauru, eia kakaka egiteu la valalua la uati. ³⁶ Eia lolo egiteu la valalua me hatavivile mapaiti polopolo te la gauru, eia goio tahi egiteu soio, ³⁷ veia eia ge rovi la vuhula, egite goio veiala mago “E Iesus, la tau Nasaret, eiala oio polopolole.”

³⁸ Tio, eia loloa mai ele, eia goio tola vagari soio mago “Iesus, tubule Devit, taritigi eme ge gogoau!”

³⁹ Eala moli egiteu ale mamuga, egite mera taroa veia eia ge makovu, eala moli eia goio tola vagari pepeho lou mago “Eme tubule Devit ele, taritigi eme ge gogoau!”

⁴⁰ Tio, e Iesus loloa mai ele, eia goio magiri, eia veia giteu veia egite ge tata la mata keale soio tetala. Egite goio tatea soio tetala, eia goio magiri hagagavi soio te Iesus mai ele, e Iesus goio tahia mago ⁴¹ “La rova sesele eme masagea veia eau ge igoamu gageie?”

Tio, eia goio veiale Iesus mago “Tahalo Uru, eau masaga seselea veia la matagu ge mata pulala, eau ge matagaga!”

⁴² Goio, e Iesus veiala mago “Eme ge matagaga, la vuhula eme gabu tikumutiau, eala eme matagagati ele.” ⁴³ Tio oio moli ovolale, la matala goio mata pulala, eia matagagatio, eia goio mulimuli e Iesus, eia vaisasale La Tahalo Uru. Egite la valalua me hatavivile hiloa mai ele, egite tomi tai ele goio vaisale La Tahalo Uru.

19

E Sakias poga e Iesus

¹ E Iesus miteu guvi oio e Ieriko, eia veia ge polo moli la mautu ale, veia ge sele molia. ² Tio la tahalo isa oio te la mautu ele, la isala e Sakias, eia la mulugaluga isa tegiteu la tahalo la ilabi la takes, eia la tahalo la vuliti tai. ³ Eia masaga pepehoa veia ge hilo e Iesus, eala moli la valalua me hatavivile vivi robo e Iesus, me e maurale, eia la tahalo isa boto agi, eia kama koramulia ge hilo e Iesus. ⁴ Tio eia goio hari mamuga, eia goio sae te la obu isa uru veia ge hilo e Iesus ale eia ge polo. ⁵ E Iesus tatuga goio karati la vuhu la obu ele, eia magiri goio taga soata, eia hiloa, eia goio veiala mago “Sakias, eme ge sivo muga, eau ge pou oio la luma taume gageie.” ⁶ Tio e Sakias loloa mai ele, eia goio sivo hari moli sotalo, eia goio rara tavu e Iesus, eia sagege pepeho.

⁷ Eala moli egite la valalua goio hiloa mai ele, egite goio vikara kukumuale Iesus maie mago “Ge, la tahalo ale ge vipou tomi me la tahalo la iruru, ia?”

⁸ Eala moli e Sakias goio magiri, eia veiale Iesus mago “Tahalo Uru, hiloa, gageie eau ge lele lua la golugolu tomi taku, la uati tomi taku tai, la galela isale eau ge sugu taroa giteu la valalua ale pou la savelela. Mai la tahalo isa ge oio ale eau pala tutugoloa te la ilabi la takes, eau ge koli rivua soio tetala ge vaka vaa la uati tetalale.”

⁹ Tio, e Iesus goio lolotia mai ele, eia goio vikara maie mago “Gageie moli La Tahalo Uru ge vimahuli egiteu la karakara tomi te Sakias. La

vuhula, la tahalo ale, eia tai isa e tubule Abraham.
¹⁰ Eau, e Latu La Tahalo, la igogolu taku moli veia eau ge goma veia ge paa muli egiteu ale ruruti, ge vimahuli rivu lou egiteu.”

La vikarara la tilovo tegiteu la bilalaha savulu sasa

(Matiu 25:14-30)

¹¹ Egite la valalua me hatavivile lolo la vikararala te Iesus, egite hiloa veia eia hagagaviti oio la mautu e Ierusalem, egite veia eia ge guvi oio vola, la pulolou la matagagala te La Tahalo Uru ge sibitala. ¹² E Iesus hiloa veia egite kama matagaga mai ele, eia goio vei loua giteu la vikarara la tilovo isa maie “La tahalo isa uru, eia masusulu veia ge goio la mautu isa malau, egite ge vaogea oio vola. ¹³ Eia abia giteu la bilalaha tetala la uati mai la bari savulusa tegiteu isasasa, eia veia giteu mago ‘La uati ale, amuto ge igogolula kara te ale eau ge beu rivu loua somai, amuto ge vaurua.’ Tio eia goio tutu tolatia giteu mai ele, eia goio tuga.

¹⁴ “Eala moli egiteu la valalua tetala vile seselea, egite baha la bilalaha isa mulimuli te la pokela veia ge veiala maie mago ‘Amite kamati masaga seseleme veia eme ge muga amiteu.’

¹⁵ “Eala moli la uru goio moli te la mautu ale egite ge vaogea oio vola, egite vaoge seselea, egiteu la uru vaurua veia eia ge pou la mulugaluga sesele te la gale tetala. Mulimuli ovola, eia goio beua soio tegiteu la valalua tetala, eia goio baha tavu egiteu la bilalaha tetala veia egite ge veiala la igogolu tegiteu ale egite igogolula te la uati tetalale.

16 “Isa goio tetala, eia veiala mago ‘Tahalo uru, la bari la uati savulusa taume, eau visibitalatia mai la bari salatu sasa.’

17 “Tio, eia veiala mago ‘Taritigi pepeho, eme la tahalo sesele. Eme baumuli tigitu la bari savulusati lou ele, tio eau ge vaurume, eme ge muga la mautu savulu sasa.’

18 “Goio, ale isa lou goilo tetala, eia veiala mago ‘Tahalo uru, la bari la uati savulusa taume, eia sibitalati mai la bari savulu lima.’

19 “Tio, la uru loloa mai ele, eia goio veiala mago ‘Taritigi, eme tai, eme ge baumuli la mautu ilima.’

20 “Tio, goio la bilalaha isa lou goilo tetala, eia veiala mago ‘Tahalo uru, male, la bari la uati savulusa taume eialati loue, eau baumuli tatahoa, eau avu robola la kulikuli, eau sugu kokovu tatahoa. 21 Eau tagame, la vuhula eau rovitia veia eme la tahalo isa ale hate tuu, eme kama igogolu, eme baha moli amiteu, amite lamolamo, galugalu, eala moli eme abi tomi la vavua la igogolu tamiteu, eme abi la uati uru taume ovola.’

22 “Tio, la uru loloa mai ele, eia veiala mago ‘Eme la tahalo isa ale kama kokora pasi. La merera taume moli ge vitilo loume gageie. Eme matagagati veia eau la tahalo isa ale hate tuu, eau kama igogolu, eau baha moli amutou, amuto lamolamo, galugalu, eala moli eau abi tomi la vavua la igogolu tamutou, eau abi la uati uru taku ovola. 23 Eme matagagati la vulovulogu mai ele, ilava sesele eme kama vahari la uati taku soio tegiteu la valalua la vibaumuli la uati, veia eau ge beua, eau ge abi rivu loua vikapopo la uati ilua ale ge sibitala loata ovola?’

24 “Tio, eia veiala mai ele kaluvu, eia goio vulo gele tavu egiteu ale soio magirigiri ele, eia veia giteu mago ‘La bari savulusa tetalale, amuto ge abi taro leia, amuto ge abia la bilalaha ale sau tola la bari salatusa, eia ge taholea.’

25 “Tio, egite goio koliala mago ‘Tahalo uru, la tahalo ale, eia taholati la uati ale uru, eme abi uru louala!’

26 “Eala moli eia goio vei loua giteu mago ‘La tahalo ale tahola usu la vuliti taku, eau ge vauru loua soio tetala. Eala moli ale tahola moli ilua, eia ge tahola moli ale bakisi ele, me ale bakisi moli eia taholea, eau ge abi taro leia. 27 Me egiteu ale gimeau veia eau umala ge la uru giteu, amuto ge puli egiteu somai taku, amuto ge bili egiteu omai te la lagugue.’ ”

E Iesus goilo la mautu e Ierusalem mai la mapala isasa

(Matiu 21:1-11; Mark 11:1-11; Ioanes 12:12-19)

28 E Iesus gilemulia giteu la valalua me hata-vivile mai ele kaluvu, eia goio tuga lou, goata e Ierusalem. 29 Eia goio hagagavi la mautu ilua e Betpage me Betani, oio te la galele Ierusalem sesele, la mautu iluale oio hagagavi te la vai la gove ale egite toila e Oliva. Eia goio guvi te la mautu ilua bisisi ele, eia baha pala muga ilua tegite la valalua la vimari tetala, 30 eia tutu tolea girua mago “Amula ge goio la mautu ale soiole, amula ge hilo isa e latule donki oiole, egite vuvu tolea soio te la obu, la tahalo isa souka pou lalai ovola. Amula ge lulu taroa ge tatea somai taku. 31 Mai isa ge tahi amulua mago ‘Amula lulua veia

ge vagovea?’ amula ge veia giteu mago ‘La Uru masagea.’”

³² Tio, egira goio tuga moli, egira goio goluma la mautu, egira sivutia mai moli ale e Iesus veitia girua. ³³ Egira goio lulu e latule donki ele, egiteu ale taholea goio tahi egirua mago “Amula ge vagovea e donki bisi ele?”

³⁴ Tio, egira goio veia giteu mago “La Uru masagea.” ³⁵ Goio egira goio tuga moli, egira tata e latule donki ele soio te Iesus. Egite ava la lavalava tegiteu loata la pogala, egite goio vahiliti e Iesus, eia goio pagi sae soata ovola. ³⁶ E donki vituga molia mai ele, la valalua me hatavivile goio ava la lavalava tegiteu otalo te la gauru veia e Iesus ge polo tataho oata ovola.

³⁷ Egite goio guvi hagagavi seseleti la mautu e Ierusalem, egite goio te la gauru ale gotalo te la gove e Oliva, egiteu la valalua la vimari tetala, egite goio soko la vaisalela soata te La Tahalo Uru, egite sagege roboa te la igogolu tomi ale e Iesus igotia eia isapolo sesele, egite hilotia.

³⁸ Egite tola vagari maie mago

“La Tahalo Uru ge vibalava La Uru gatou ale guvi omai mai la vagagari la isala.”

“Egiteu la angelo oata la mori ge vipuhi tigi tataho,

etato ge vaisale sesele La Tahalo Uru!”

³⁹ Eala moli egiteu e pariseo isahari ale magiri kabili tegiteu, egite veiale Iesus mago “Tahalo La Vimari! Eme ge mera taro egiteu la valalua la vimari taume ele, egite umala ge vigagia mai ele.”

⁴⁰ Eala moli e Iesus baoli rivua giteu mago “Eau veia mutou, mai egite ge makovu, egiteu la uatati

ale otalo tabulibuli ele, egite ge koli egiteu, egite ge vaisale La Tahalo Uru, egite ge tola!”

E Iesus tali vurai e Ierusalem

⁴¹ E Iesus goio guvi loata la varu la gove ale la gauru polo loata ovola gotalo e Ierusalem, eia goio pou, eia goio mata sotalo te la mautu e Ierusalem ele, eia tali vuraia, ⁴² eia gabu-tatala rivu lou egiteu la valalua me hatavivile e Ierusalem ele, eia goio veia maie mago “Maura miteu, mai amuto ge matagaga, amuto ge sau tola tataho la vikara matagagala te La Uru ale ge vipou tataho amutou, amuto kamati ge hilo la ruruga. Eala moli amuto poke tarotia. ⁴³ La imamala mulimuli ge sibitala ale egite la gima tamutou ge tala tavu amutou, egite ge magiri robo la matapiro tomi, egite ge vaubi soio tamutou. ⁴⁴ Egite ge sulu sapa tomi amutou ele, isa tamutou kama ge mahuli utu. La uatati tomi tamutou ele la lumaluma tamutou ele ge vali loke taro tomi egiteu, egite ge pigi marapea. La vuhula amuto kama mata kilala tigi tavu la tilau te La Tahalo Uru, ale eia tautia veia ge vimahuli amutou ovola!”

E Iesus kumuli taro egiteu la tahalo la ilotoloto loilo la luma la lotu

(Matiu 21:12-17; Mark 11:15-19; Ioanes 2:13-22)

⁴⁵ E Iesus goio goluma la mautu uru e Ierusalem, eia goilo la luma la lotu, eia goio kumuli taro egiteu la valalua ale lotoloto oilo vola. ⁴⁶ Eia igo totolo egiteu mago “La Buk Tabu Ale Pala eia veipalatia maie ‘La luma taku, eia la

luma la kilaka.’ Eala moli amuto vulotia, eia maiti la luma tegiteu la tahalo la pakalila ale egite pou kokokovu oilo vola.”

⁴⁷ E Iesus pou oio e Ierusalem, eia vimari egiteu la valalua me hatavivile oio te la luma la lotu te la haroharo tomi. Egiteu la mulugaluga tegiteu e pris, egiteu tai la tahalo la mari, egiteu tai la ururu tomi tegiteu e Iuda, egite hate mamasi tavua, egite masaga seselea veia egite ge biliala,
⁴⁸ eala moli la gauru giteu ouka, la vuhula la valalua me hatavivile usu, egite laba gele tataho la vikararala tomi tetala, egite masaga pepehoa.

20

Egite tahi e Iesus veia ere sesele veiala veia eia ge igo la igogolu tetala

(Matiu 21:23-27; Mark 11:27-33)

¹ Te la haro isasa, e Iesus pou oio la luma la lotu, eia vimari egiteu la valalua me hatavivile tomi, eia valolo tai egiteu te la valolo ale taritigi te la pulolou la matagagala te La Tahalo Uru. Goio egiteu la mulugaluga tegiteu e pris, egiteu la tahalo la mari, me egiteu la ururu isahari tai tegiteu e Iuda, egite goio tuga tavu e Iesus, ² egite tahia mago “Ere sesele veiamu veia eme ge igo la igogolu taume mai ele? Eme igoa oio te la isale ere sesele?”

³ E Iesus goio kolia giteu mago “Eau tai ge tahia mutou isa la tilahi. Amuto ge veiagu, ⁴ e Ioanes la tahalo la vuluhi, la vuluhi tetala, eia loata te La Uru uka eia la paga te la vovo moli?”

⁵ Tio, eia goio tahi egiteu mai ele kaluvu, egite goio vipigi vulo baoli legiteu, egite veia maie

mago “Mai etato ge toia veia la vuluhi te Ioanes eia loata te La Uru, eia ge tahi rivu lou etatou mago ‘Me mai ele, ilava amuto kama taua la ilo mutou soio tetala?’ ⁶ Eala moli mai etato ge tahi taro e Ioanes mago ‘La vuluhi tetala eia la paga moli te la vovo’, tio la valalua ge igo totolo, egite ge hiliti, egite ge dumu vulo letatou la uati, la vuhula egite tomi gabu tikumu e Ioanes veia eia isa la bilalaha sesele loata te La Uru.”

⁷ Tio, egite goio marapa seseleti mai ele, egite goio veiale Iesus mago “Amite kama rovi seselea veia la vuluhi te Ioanes, eia loio sesele tere.”

⁸ Tio, e Iesus goio veia giteu mago “Olo, eau tai kama ge vei matagagea mutou veia ere sesele baheau veia eau ge igo la igogolu taku.”

*La vikarara la tilovo tegiteu la bilalaha ale
baumuli gegeru la mahuma la vaen
(Matiu 21:33-46; Mark 12:1-12)*

⁹ E Iesus goio vei loua giteu la valalua me hatavivile isa lou la vikarara la tilovo maie mago “La tahalo isasa, eia galu la mahuma la vaen tetala, eia goio sugu taroa giteu la valalua isahari ale egite kama tahola la magasa, veia egite ge tau la uati soio tetala, egite ge igogolu muga oio te la mahuma tetalale, veia mai la vaen ge vua, egite ge lele luea giteu la mapa ovola. Eia sugu taroa giteu la magasa tetala mai ele kaluvu, eia goio hiliti taro egiteu, eia tuga soio te la mautu isa ale malau, eia goio pouti ovola. ¹⁰ Mulimuli la imamala guvi ale la vavua la vaen ge maosa oio vola, eia goio baha la bilalaha tetala isasa veia eia ge goio tegiteu, eia ge abi tomi la uati ale tetala

sesele, te la vavua la vaen te la mahuma tetalale. Eala moli egite kue gegeru la bilalaha tetala, egite goio baha taro rivua, e maura kavelevele viruru sesele moli. ¹¹ Goio eia baha lou isa la bilalaha tetala soio tegiteu, eala moli egite goio kue gegeru sesele loua, egite igo mahela sesele e maura, egite goio baha taro rivu loua, eia tai kavelevele moli. ¹² Goio, e taho la mahuma, eia baha lou la vaitolu la bilalaha tetala, egite goio ubia, egite bolea, pigia sogala.

¹³ “Goio, e taho la mahuma eia gabutatala maie mago ‘Eau ge igo la rova sesele soio tegiteu la valalua alele? Ale eau ge baha e latugu la riaua, egite ge togoa, la vuhula eia e latugu sesele.’

¹⁴ “Eala moli egiteu hiloa mai ele veia e latula loioti, egite goio viputumulia maie mago ‘Ale e latula seseleti loiole, la magasa tomi ale te tamala, eia ge mulimuli ge taholea. Etato ge bili taroa, la magasa tomi ale tetalale, etato ge taholea.’ ¹⁵ Tio egite goio igo seselea mai ale egite veitia, egite goio lao tolea, egite bolea soio, egite pigia sogala, goio egite bili seseletiao.

“Tio, mave, e taho la mahuma ge loio, eia ge igo egiteu la valalua la gima tetala mave? ¹⁶ Eia ge guvi, eia ge bili taro tomi egiteu la valalua alele, la mahuma tetala, eia ge abi poloa giteu ale isapolo.”

Tio, egite la valalua me hatavivile loloa mai ele, egite goio veiala mago “Umala seseleti.”

¹⁷ Eala moli e Iesus goio mata totoro tavu egiteu, eia veia giteu mago “Me La Buk Tabu Ale Pala, la masovala soioge mave sesele ale e Devit kekesia maie:

‘La sosole magiri ale kabili,

ale egite la valalua la tiligi la luma
 muku pile tarotia veia eia magoluti,
 eiala moli ale igoie eia magiri,
 eia sau tola la tikumu la luma tomi.’

¹⁸ Eala moli eau vei seselea mutou, mai isasa eia
 ge boru talu la sosole la luma aleie, la tatuhala ge
 putua momomo sesele.”

*Egite tahi lalai e Iesus te la piligi la takes soio te
 Sisa*

(Matiu 22:15-22; Mark 12:13-17)

¹⁹ Egiteu la tahalo la mari, me egiteu la mu-
 lugaluga tegiteu e pris, egite rovitia veia e Iesus
 eia ubiti legiteu la vikarara la tilovo tetalale, eala
 egite masaga pepehoa veia ge lao tola mugea, eala
 moli egite taga la valalua me hatavivile. ²⁰ Tio
 egite goio mata mulimulia, egite baha taro isahari
 tai la valalua veia egite ge tutugoloa, egite ge
 tahia la tilahi isahari veia egite masaga seselea
 veia egite ge rovi la kilolila. Eala moli egite
 masaga molia veia ge lolo bakisi la merera tetala
 ale mave, egite ge vulo gegeru la masova la
 vikararala te Iesus ele, ge veipalea soio tegiteu
 la uru tegiteu e Rom, veia egite ge vilaia. ²¹ Goio
 egite goio tutugoloa la tilahi isa maie “Tahalo La
 Vimari, amite rovitia veia la vikarakarala tomi
 taume, eia matata moli, eme kama taho bebebe
 loio te isasa, eme tovo tataho sesele la gauru te
 La Uru. ²² Eala amite veia ge tahi matagagame
 maie ‘Mai etatou e Iuda ge pigi la takes soio te
 Sisa, etato poloti la merera te Moses, ka ouka?’ ”

²³ Eala moli e Iesus rovitia veia egite masagea
 veia tutugoloa, tio eia goio veia giteu mago

²⁴ “Abiagu isa somai e kina, eau ge hiloa.” Egite

goio abiale Iesus e kina isasa mai ale eia masagea, tio eia goio tahiti egiteu mago “Omai te kinae, amuto hilo la halulule ere, me la isale ere tai egite kekesia omai ovolale?”

²⁵ Egite goio koliala mago “Ale la halulule Sisa, me la isale Sisa tai egite kekesia oio vola.”

Tio, eia goio veia giteu mago “Ioge, amuto ge abiale Sisa la papaga ale te Sisa sesele, me amuto ge abia La Tahalo Uru la papaga ale tetala sesele tai.” ²⁶ Tio oio vola, egite hiloa veia egite kama koramulia ge vitiloa te la merera ale eia veitia giteu ele te la mata giteu la valalua me hatavivile tomi. Egite karutu sesele tai te la merera tetalale, egite goio pou makovu tomitio.

*Egite tahi lalai e Iesus te la mahuli rivula
(Matiu 22:23-33; Mark 12:18-27)*

²⁷ Egiteu e Sadiusi isahari, egite goio tuga tavu e Iesus veia ge tahi lalaia isa la tilahi. Egiteu la valalua alele, te la viputumulila tegiteu, egite veia mai la tahalo isa ge pehoti, eia kamati ge mahuli rivu lou. ²⁸ Goio, egite tahi e Iesus mago “Tahalo La Vimari, oio te la kekesi te Moses, eia matagagati veia mai la tahalo isa ge peho taro e rutula, e latu girua ge ouka, tio e tarila ge puli loua, ge savu e latu girua, ge igo la kilolile tuala ale pehoti. ²⁹ Tio egiteu e tau me tari taho vitu oio. E tua giteu puli pala muga la tavile isa, goio eia peho taroa, egira kama savu isa e latu girua. ³⁰ Tio mulimuli, la iluala puli lou la tavilele. Goio eia tai peho taroa, e latu girua ouka. ³¹ Goio, la itolula tai goio igo loua mai moli lou ele. Tio mai moli ele, egiteu tomi ale taho vitu ele, egite peho

taro tomi la tavilele, egite isa kama savu isa e latu giteu. ³² Mulimulito vola, la tavile tai goio peho. ³³ Ale, amite ge tahime, mulimuli mai egiteu tomi ele ge mahuli rivu lou, la tavilele, eia ge rutule ere sesele? La vuhula egiteu taho vitu tomi ele pulitia.”

³⁴ Goio, e Iesus koli la tilahi tegiteu maie mago “La valalua me hatavivile te la vovo, egite vipulipuli, ³⁵ eala moli egiteu ale maroka, ale La Uru mulimuli ge vimahuli rivu lou egiteu te la imamala la mahuli rivula, egite kamati ge vipulipuli. ³⁶ Me egite kamati ge rovi tai la pileho. La vuhula egite ge maiti egiteu la angelo. Egite ge mai e latatu La Tahalo Uru, egite mai la vavua la mahuli rivula sesele. ³⁷ Eala moli eia matagagati tegatou veia egiteu ale pehoti, egite ge mahuli rivu lou, mai La Buk Tabu Ale Pala eia veipalatia te la veimulipolola te Moses, ale eia hilo la popopo la obu, la havi gutua, eia kama goho. Oio te la merera te Moses ale ovolale, eia goio toi La Tahalo Uru veia eia ‘La Urule Abraham, La Urule Isak, me La Urule Iakob.’ Ale, eia matagagati mai ele veia eia toi legiteu ale pehoti mai ale egite so mahulihuli. ³⁸ La Uru, eia kama La Uru giteu ale pehoti, ouka, eia La Uru giteu ale la kalulu giteu oio mahuli. Oio te la matala, la valalua me hatavivile tomi ale pehoti, egite mai ale so mahulihuli.”

³⁹ Egiteu la tahalo la mari isahari, egite oio popou ele, egite lolo la merera te Iesus mai ele, ⁴⁰ egite goio veiala mago “Tahalo La Vimari, taritigi pepeho sesele la merera taume ele, eia

kama galo!” Me oio moli ovolale, egite isa kamati tahi loua isa la tilahi, egite tomi tagatia.

E Iesus tahi egiteu e pariseo veia e Kraist eia e latule ere sesele?

(Matiu 22:41-46; Mark 12:35-37)

⁴¹ Goio, e Iesus goio tahi egiteu e pariseo isa la tilahi mago “Ilava sesele egiteu usu kauale Kraist veia eia e latule Devit? ⁴² La vuhula e Devit sesele te La Buk Tabu Ale Pala, oio te la buk la bilau, oilo vola eia veia maie:

La Tahalo uru, eia veitia La Uru taku mago

‘Eme ge pou la pulolou la uru

omai te la baligu e gata,

⁴³ eau ge pigi egiteu la gima taume

sotalo la uluva la vahamu,

eme ge soa kurukuru egiteu!’

⁴⁴ Tio oio volale, eau ge tahi amutou, mai e Devit ge toi le Kraist veia eia La Uru tetala, ilava sesele amuto ge vulo loua veia e Kraist eia e tubule Devit?”

E Iesus vile la vulovulo giteu la tahalo la mari

(Matiu 23:1-36; Mark 12:38-40)

⁴⁵ Egiteu la valalua me hatavivile usu pepeho oio magirigiri, laba gelegele la merera te Iesus, eia goio vulo gele tavu egiteu la valalua la vimari tetala, eia veia giteu mago ⁴⁶ “Amuto ge vibaumuli tigi tegiteu la tahalo la mari. Egite lavalava malalau sotalo, egite tatuga te la tia la mautu veia la valalua ge laharoa giteu, veia egite ge pou te la ilali, veia mai egite ge lotu tai, egite masaga molia veia ge pou te la pulolou tegiteu la ururu. ⁴⁷ Egite tutugolo e maura miteu la tavile la baharu, egite pakali la uati me la magasa tegiteu, eala moli egite

ge goio ge pou tabaa pepeho lou te la kilaka te la mata giteu la valalua tomi, veia la valalua ge isu egiteu, egite vei tataho egiteu. Mulimuli egite ge poga tavu la kiloli la iruru tegiteu ale vagari sesele, ale ge koramuli sesele la vulovulo giteu ale kama kokorale.”

21

La vaabila te la tavile la baharu soio te La Tahalo Uru

(Mark 12:41-44)

¹ Goio, e Iesus ga mata soio, eia hilo egiteu la tahalo la vuliti, egite pipigi la vaabila tegiteu soilo te la tilalau la uati ale tabuli te la mata la luma la lotu. ² Eala moli eia goio hilo vuti la tavile la baharu isa uru, e maura morivava sesele, eia pigi la uati ilua moli. ³ Tio e Iesus hiloa mai ele, eia goio veia maie mago “Eau vei seselea mutou, la tavile la morivava aleie, la vaabila tetala eia muga tegiteu la vaabila tomi ale egite pigitia, ⁴ la vuhula egiteu la tahalo la vuliti, egite pigi moli la piligi la uati ale tegiteu, eala moli e maura la baharu ele, eia pigi tomiti la uati ilua tetala ale ge koramuli eia te la iloto la ilali tetala.”

La vikararala te Iesus te la luma la lotu veia egiteu la gima ge lobeia

(Matiu 24:1-2; Mark 13:1-2)

⁵ Egiteu la valalua la vimari te Iesus isahari, egite hilo la luma la lotu, eia marasa pepeho, egite karutu sesele. Egite veia la uati ale ururu egite tigitila, egite taritigi pepeho, me egiteu la vaabila tai ale la valalua vaababi La Uru oio vola, egite taritigi sesele. Eala moli e Iesus goio veia giteu

mago ⁶ “La luma ale uru amuto hilotia igoie, ge mulimuli egiteu la valalua la gima ge goma ge loke momomo taroa, me la uatati ale ururu ovola, egite kati ge vitabuli tatalu lou, egite ge tabuli marapa tomi.”

La iloburukola me la iligiligi ge sibitala
(*Matiu 24:3-14; Mark 13:3-13*)

⁷ Tio, egiteu la valalua la vimari te Iesus, egite goio tahia mago “Tahalo La Vimari, gaisa sesele la merera taume tomi ele ge puru? Me la irovilala ale mave sesele ge sibitala pala muga, eia ge veipalea veia la imamala ale, eia hagagaviti?”

⁸ Goio, e Iesus kolia giteu maie mago “Amuto ge mata rara tigi, egiteu isahari ale kama kokora soukama goma ge tutugolo amutou, amuto ge tilo te la merera tegiteu ele. La valalua usu ge guvi seseke tavu amutou, egite ge veia mutou mago ‘Eau e Kraist’, uka egite ge veia maie mago ‘La imamala koramuliti ale la tapasi la haro ge sibitala, e Kraist ge guvi rivu lou loata.’ Eala moli amutou umala ge mulimuli egiteu ele. ⁹ Umala amuto ge taga, mai amuto ge lolo la rere la vaubila me la vikokuela eia sibitalati. La mara-pala tomi mai ele ge sibitala pala muga, mulimuli ovola la tapasi la haro ge sibitala.”

¹⁰ Tio, e Iesus vei kaluvutia giteu la merera tetala mai ele, eia goio solo lou la vikararala tetala soio tegiteu, mago “La gale isa, eia ge hiliti tavu la gale isapolo, egiteu la galegale tomi ge vaubi rivu lou legiteu mai ele. ¹¹ E malugulugu usu ge umu, la vitololola uru tai ge sibitala, ge pigi robo la maututula tomi. ¹² Eala moli pala muga

tegiteu la irovilala tomi ele, egiteu la valalua la gima ge hiliti, egite ge lao tola pala muga amutou, egite ge viligi sesele amutou, egite ge vimagiri amutou te la vigagiala te la lumaluma la lotu tomi te la maututula, egite ge lapu amutou soio te la luma la kilisi. Egite ge loloa veia amuto valolo te la isagu, egite ge lapu amutou soio te la vigagiala tegiteu la mulugaluga. ¹³ Ale taritigi moli, la vuhula amuto ge valolo egiteu te la valolo ale taritigi te la isagu. ¹⁴ Eala moli umala amuto ge gabutatala papapai te la merera ale amuto ge tao robo le amutou ovola. ¹⁵ Eau ge abia mutou la merera ale taritigi me la mari ale sesele, egiteu la gima tamutou kama koramulia ge tahi taroa. ¹⁶ Egiteu e tatama mutou, e tatila mutou, egiteu tai e tabarabara mutou, egite tomi ele ge veipala amutou soio tegiteu la gima, egiteu e valalua mutou tomi, egiteu e vikilipilipi mutou tai, egite tomi ele ge igo moli amutou tomi mai ele. Egite ge bili taro tai isahari tamutou ele. ¹⁷ La valalua tomi ge gima amutou te la isagu, ¹⁸ eala moli isa tamutou kama ge vilua, ¹⁹ la vuhula mai amuto ge magiri vagari, eia koramulia mai ele veia eau ge vimahuli la kalulu mutou.

E Iesus vei matagagea giteu la sululula te Ierusalem

(Matiu 24:15-21; Mark 13:14-19)

²⁰ “Mai mulimuli amuto ge hilo e Ierusalem, egiteu la valalua la vaubi ge gali roboa, amuto ge matagaga tigi tataho mai ele veia eia kamati ge tabaa, la mautu e Ierusalem ge sululu. ²¹ Te la imamala ale, eia taritigi pepeho veia egiteu la

valalua me hatavivilele Iudea, egite ge hele soata la goegove. Taritigi egiteu ale pou oluma, egite ge hele. Egiteu tai ale pou orivo, taritigi veia egite ge hele moli, egite umalati ge golumaluma. ²² La vuhula la imamala ale, eia la imamala la kiloli la iruru, ale La Uru ge vipuru sesele la merera tetala tomi ovola. ²³ E maura miteu e hatavivile ale so visususu e latatu giteu te la imamala alele, egiteu tai ale savulatu, egite ge hele mave? La tilali ge uru sesele te la gale e Iudea, me la igototolola te La Tahalo Uru ge pigi robo la valalua me hatavivile tomi tetala. ²⁴ Isahari tegiteu ge peho te la vaubila, isahari tegiteu lou, egite la gima ge lao tola egiteu, egite ge lapu egiteu soio te la mautu ale malau. Egiteu la valalua la maligoma ge soa kuru la mautu e Ierusalem, kara ale la imamala tegiteu ge kaluvu.

*La guluvi te Latu La Tahalo
(Matiu 24:29-31; Mark 13:24-27)*

²⁵ “La irovilala isahari ge sibitala tai oata te la haro, te la taio, me tegiteu la matatabu. La valalua me hatavivile tomi te la gale isahari, egite ge ilo buruko sesele, la mago ge gasi gegeru lahu, la sualo ge uru sesele. ²⁶ La valalua me hatavivile ge taga pepeho sesele, egite ge pou tali la rova sesele ale ge sibitala, eia ge pigi robo la maututula tomi. La vagagarila ale sau tola la mori oata, eia ge malugu tomi. ²⁷ Te la imamala moli ale, e Latu La Tahalo ge sibitala loata te la tuluvu la mori isa uru, vikapopo me la vitokoromola me la vagagarila ale uru pepeho. ²⁸ Mai egiteu la papaga tomi alele ge sibitala, amuto ge hiliti, ge

taga soata la mori, la vuhula la imamala hagagavi moliti ale La Tahalo Uru ge vimahuli amutou ovola.”

La vikarara la tilovo te Iesus te la obu ale taro, eia tututuvu rivu lou

(Matiu 24:32-35; Mark 13:28-31)

²⁹ E Iesus veia giteu la vikarara la tilovo isa lou maie “Amuto ge gabutatala egiteu la obobu tomi ale vavua, mai la keme. ³⁰ Amuto ge hiloa veia mai egite taroti, me egite goio tututuvu rivu lou, tio amuto ge rovi matagagea mai ele veia eia mahatiti, la leavala kaluvuti. ³¹ Tio ge mai tai ele, mai amuto ge hilo tomi la merera tomi taku eia ge puruti, tio amuto ge rovia veia la guluvi te la pulolou la matagagala te La Tahalo Uru eia hagagaviti. ³² La merera tomi taku ge puru harari moli soio, amutou la tuvua la valalua ale igoie, amuto soukama ge peho, amuto ge hilo pala mugatia. ³³ La mori me la magasa ge kokovu, eala moli la merera taku ge tabuli moli mai ele, eia kama ge kokovu.”

E Kraist tutu tolea giteu la valalua la vimari tetala veia egite ge mata rara

³⁴ E Iesus goio solo lou la vikararala tetala soio tegiteu la valalua la vimari tetala, mago “Amuto ge mata rara tigi. La kalulu mutou soukama tilo te la vulovulo ale kama kokora mai la iliu pauala, la alipeila, me la gabutatala papaila te la vovo. Kama taritigi veia e Latu La Tahalo ge guvi, eia ge hilo vuti amutou oio tegiteu la vulovulo ale mai ele. ³⁵ Eau vei matagagea mutou mai ele, la vuhula la haro ale, eia ge sibitala karutu moli, eia

ge vitilo la valalua me hatavivile te la maututula tomi mai la mai. ³⁶ Amuto ge mata rara te la haroharo tomi. Amuto ge pou tavu la kilaka veia La Tahalo Uru ge abia mutou la vagagarila veia amuto ge koramulia ge vulo taro tomi la viluala te la imamala ale kama kokorale, eia hagagaviti, veia amuto ge maroka moli te la lagule Latu La Tahalo te la haro alele.”

³⁷ Tio, e Iesus eia goio pou tabaa bakisi oio e Ierusalem mai ele. Te la haroharo tomi alele, eia vimarimari egiteu la valalua me hatavivile oio te la luma la lotu, me te la logologo tomi alele eia ge bebeua soio te la gove e Oliva, eia goio mamavuta ovola. ³⁸ Me te la kavikokoki tomi, la valalua me hatavivile, egite gua kavikoki tatavu loua soio te la luma la lotu veia egite ge lolo lou la vimari tetala oio volao.

22

Egiteu la valalua la gima viputumulia veia ge bili e Iesus

(Matiu 26:1-5; Mark 14:1-2; Ioanes 11:45-53)

¹ La haro la pougolula hagagaviti, ale egiteu e Iuda ge igo la ilali ale uru mai la vulovulo giteu, ale egite alali la bret ale kama sogo ovola, mai egite toila La Ilali La Poloselela. ² Goio, egiteu la mulugaluga tegiteu e pris, me egiteu la tahalo la mari, egite viputumuli la gauru ale egite ge bili e Iesus oio vola, eala moli egite taga lou, la vuhula la valalua me hatavivile, egite masaga pepeho la merera te Iesus, la mautu soukama ge marapa mai egite ge lao tolea.

E Iudas veia ge sugu taro e Iesus soio tegiteu la gima

(Matiu 26:14-16; Mark 14:10-11)

³ Goio, e Satan goio pou te la gabutatalala te Iudas Iskariot, ale isa tegiteu la valalua la vimari te Iesus ale savulusa gete lua. ⁴ Eia goio tuga tavu egiteu la mulugaluga tegiteu e pris, me egiteu la mulugaluga tegiteu la tahalo la ilago robola la luma la lotu, eia goio tahi egiteu la gauru ale eia ge sugu taro e Iesus soio tegiteu ovola. ⁵ Egite goio loloa mai ele, egite sagege pepeho, egite veiala veia egite ge loloa. ⁶ Tio e Iudas masaga molia, eia goio hiliti taro egiteu, eia goio beua soio te Iesus veia eia ge sivuti isa la gauru ale koramuli seselea veia eia ge sugu taro kokovu molia soio tegiteu la mulugaluga.

E Iesus baha e Pita me Ioanes veia egira ge raragi La Ilali La Poloselela tegiteu

(Matiu 26:17-25; Mark 14:12-21; Ioanes 13:21-30)

⁷ Te la imamala sesele te la pougolula tegiteu e Iuda te La Ilali La Poloselela, la haro isa ale kabili oio vola ale egite ge bili egiteu e latatu la sip, egite ge alia, mai la vulovulo giteu lou ele. ⁸ Te la haro moli alele, e Iesus baha e Pita mira me Ioanes soio, eia veia girua mago “Amula tuga, amula ge goio ge raragi La Ilali La Poloselela tegatou.”

⁹ Tio, egira goio tahi rivu loua mago “Eme masagea amila ge raragi la ilali tegatou oiove?”

¹⁰ Tio, eia goio veia girua mago “Amula ge polo te la matapiro la mautu e Ierusalem, la tahalo isasa eia ababi la sospen la lalu, eia ge poga amulua. Amula ge mulimulia, ge goio te la luma

ale eia goio vola, ¹¹ amula ge veiale taho la lumale maie ‘La Tahalo La Vimari eia tahime mago: La baa bakisi oiove, ale koramuli amiteu la valalua la mosi ge pou ovola, ge ali La Ilali La Poloselela?’

¹² Tio eia ge vahilo le amulua la kapiutu isa uru ale oata te la lumale, la poroporo me la kuritiriti ovola, amula ge raragi la ilali tegatou oio te la baa alele.”

¹³ Tio, egira goio tuga, egira sivuti molia mai ale e Iesus veitia girua, egira goio raragi tataho La Ilali La Poloselela tegiteu ele.

La ilali te La Uru

(Matiu 26:26-30; Mark 14:22-26; 1 Korin 11:23-25)

¹⁴ La mata la haro sibitalati te la ilali, e Iesus miteu me la valalua la vimari tetala, egite goio pou, ¹⁵ eia veia giteu mago “Eau hate raga tavu sesele la ilali ale gageie veia eau ge pou vikapopo le amutou pala muga te la viluala taku. ¹⁶ Eau vei seselea mutou, eau kati ge pou vikapopo lou le amutou te la ilali, kara ale etato ge pou vikapopo tataho tomi te la ilali ale sesele te la pulolou la matagagala te La Tahalo Uru.”

¹⁷ Goio, e Iesus abi la kap la bulu la vaen, eia goio vaisale pala muga La Uru oio vola, eia goio veia giteu mago “Amuto ge abi la kap alele, amuto tomi ge liu ovola. ¹⁸ Eala moli eau kati ge liu lou la bulu la vaen, kara ale la pulolou la matagagala te La Tahalo Uru ge sibitala.”

¹⁹ Goio, eia abi la bret, eia goio vaisale pala muga La Uru oio vola, eia goio tovia giteu, eia veia giteu mago “Ale la mailigu! [Eau ge sugu taro

la mahulila taku soio tamutou. Amuto ge alia, amuto ge gabutatala mulimuliau oio vola.”

²⁰ Me mai tai lou ele, egite ali kaluvuti, eia goio abia giteu la kap la vaen, egite tomi liua, eia veia giteu mago “Aleie la kastosogu, ale mai la irovilala ale halaba, ale amuto ge rovia veia la merera te La Tahalo Uru, me la igogolu taku soio tamutou, eia seseleti. La kastosogu ge pagegele, eia ge vimahuli la valalua me hatavivile usu.] ²¹ Male ge, ale ge sugu taroau, eiala omai amila vaali totomie. ²² E Latu La Tahalo, eia ge peho sesele mai la tabarila te La Tahalo Uru soio tetala, eala moli la tahalo ale ge sugu taroa, e maura ge mulimuli ge vilua gegeru sesele.”

²³ Tio, egiteu goio vitahi baololi lou legiteu veia ge ere sesele tegiteu ge sugu taro e Iesus mai ale eia so vevei molia giteu ele.

Ere ge urua giteu la valalua te Kraist?

(Matiu 18:1-5; Mark 9:33-37; Luk 9:46-48)

²⁴ Egiteu la valalua la vimari te Iesus, egite goio soko la vaigigola veia ere ge urua giteu. ²⁵ E Iesus goio veia giteu mago “Egiteu la mulugaluga omai te la magasa, egite vipou la valalua me hatavivile tegiteu te la viputumulila ale tivura, me la valalua ge vei tataho lou egiteu, veia egiteu taritigi. ²⁶ Eala moli amuto umala ge igigoa mai ele. Mai ale eia ge urua mutou, taritigi eia ge vibisi loua. Me eia ale pou la mulugaluga, taritigi eia ge mai moli la bilalaha tamutou e tabarabarala tomi. ²⁷ Mave, la tahalo isa pou te la ilali, isa goio vahariala la ilali, ere ge urua girua? Soio ge ale moli popou ele, eia ge urua girua. Eala

moli eau ale urua mutou, eau mai la bilalaha tamutou tomi.

²⁸ “Amutou ele, amuto vikapopo moliti leau te la iligiligi tomi taku. ²⁹ Eala eau ge vauru amutou, mai tai e Tete pala vauru eau. ³⁰ Amuto ge ali tomi leau, ge liu tomi tai leau oio te la ilali ale uru oio te la pulolou la matagagala te La Tahalo Uru, amuto ge pou te la pulolou la uru, egiteu la hili giteu la valalua me hatavivile e Israel ale savulusa gete lua, eau ge vipou egiteu lotalo te la uluva la viputumulila tamutou.

E Iesus vei pala mugea veia e Pita ge tahi taroa
(*Matiu 26:31-35; Mark 14:27-31; Ioanes 13:36-38*)

³¹ “Saimon, Saimon. E Satan masagea veia ge vipou amutou te la tovolalaila veia amuto ge magiri vagari ka ouka, me La Uru kama ge magiri roboa, eia ge igo molia mai ele. ³² Eala moli eme Saimon ele, eau sau tola vagariti leme la kilaka veia la tautaulailo taume kama ge boru sesele taroau. Mulimuli eme ge ilo liliu tavu louau, eme ge magiri mai la sosole tegiteu e tabarabaramu.”

³³ Tio, e Pita loloa mai ele, eia goio veiala mago “Tahalo Uru, eau raragiti veia mai egite ge vagoilome te la luma la kilisi, eiau ge etalua tomi! Eau ge peho vikapopo leme!”

³⁴ Eala moli e Iesus goio baoli rivuala mago “Pita, eau vei seseleamu, e kukureko galogo soukama ge tali, tio eme ge tahi taro eau vaka tolu veia eme kama rovi eau.”

La vikararala te Iesus te la iraragila tegiteu la valalua la vimari tetala

³⁵ Goio, e Iesus veia giteu mago “Pala mugati, eau baha taro amutou, eau mera taro amutou te la ilabi la uati, me la kela me la silipa te la tuluga tamutou. Mave, te la imamalale, amuto savele isa la paga?”

Tio, egite goio veiala mago “Ouka.”

³⁶ Goio, eia solo lou la vikararala tetala soio tegiteu mago “Eala moli te la imamala ale igoie, mai eme tahola la uati ilua, eme ge abia te la tuluga taume. Mai tai lou ele, la kela. Mai eme la viso ouka, eme ge sugu taro la lavalava taume, eme ge abiamu ilua la uati ovola, ge loto hari moliamu la viso ge igo la toromu. ³⁷ Ale eau tutu tatolea mutou mai ele, la vuhula la merera te Aisaia te La Buk Tabu Ale Pala, eia ge puru somai taku, ale eia veia maie:

La Riau te La Tahalo Uru,
egite kakauala veia eia la tahalo la pakalila.

La merera tomi te La Buk Tabu Ale Pala ale koramuliau, eia hagagaviti ge puru.”

³⁸ Tio, egite loloa mai ele, egite goio veiala mago “Tahalo Uru, male, la viso ilua omaie!”

Eala moli e Iesus goio baoli rivua giteu mago “Eia korati ele!”

*E Iesus pou te la kilaka oio la gove e Oliva
(Matiu 26:36-46; Mark 14:32-42)*

³⁹ Goio, e Iesus miteu me la valalua la vimari tetala, egite hiliti taro e Ierusalem te la maulavi, egite goio la gove e Oliva mai la vulovulo giteu ele. ⁴⁰ Egite goio guvi ovola, eia veia giteu mago “Taritigi amuto ge kaka gogogo La Tahalo Uru veia amuto ge vulo taro tomi egiteu la tovolalaila ale ge sibitala tavu amutou.”

⁴¹ Goio, eia goio tasuku gale taro egiteu bak-
isi soio, eia goio toto tulu, eia goio kaka maie
⁴² “Tete, mai eme masagea, eme ge abi taro leau
la igogolu taku ele. Eala moli eau kama ge
tilimuli la masasagala taku, eau ge tilimuli moli
la masasagala taume sekela.” [⁴³ Goio e angelo
isasa sibitala tavua, eia guvi loata mai ele veia ge
siobua. ⁴⁴ Eala moli e Iesus goio ilo buruko sesele,
eia goio kaka vagari lou, la maholola pusi soa tola,
eia saisali sotalo la magasa mai la silali la kasoso
sesele.] ⁴⁵ Eia goio kaka kaluvu, eia hiliti, eia
goio beua soio tegiteu la valalua la vimari tetala,
eia hilo egiteu oio mamavuta moli, la mata giteu
tabibi la iloburukola tegiteu soio tetala. ⁴⁶ Eia
goio palo egiteu, eia goio tahi egiteu mago “Amuto
mavuta ilava? Amuto hiliti! Amuto ge kaka
vagari veia amuto ge vulo taro la tovolalaila ale
ge sibitala tavu amutou gageie!”

Egiteu la valalua la gima lao tola e Iesus

(Matiu 26:47-56; Mark 14:43-50; Ioanes 18:3-11)

⁴⁷ E Iesus so vikarakara soio tegiteu la valalua
la vimari tetala, la valalua la gima usu sibitala
tavua, e Iudas eia muga egiteu. Ale e Iudas moli,
ale isa tegiteu la valalua te Iesus ale savulusa gete
lua. Goio, eia hari tavu e Iesus veia ge lao roboa,
⁴⁸ eala moli e Iesus goio tahia mago “Iudas, eme
veia ge lao robo golo moliau veia eme ge sugu taro
e Latu La Tahalo soio tegiteu la valalua la gima,
ia!”

⁴⁹ Tio, egiteu la valalua la vimari tetala, egite
hiloa mai ele veia egite ge lao tola e Iesus, egite
goio tahia mago “Mave, Tahalo Uru, eme masagea

veia amite ge kolime, ge vaubi robomei?” ⁵⁰ Goio, isa tegiteu hiliti, eia goio barautu la gavusa la tahalo isasa oio te la galela e gata, eia la bilalaha te la mulugaluga tegiteu e pris.

⁵¹ Eala moli e Iesus hiloa mai ele, eia veia giteu mago “Umalati!” Eia goio sau te la gavusa la tahalole, la gavusala goio taritigi tataho lou.

⁵² Goio, e Iesus vulo gele tavu egiteu la mulugaluga tegiteu e pris, me egiteu la mulugaluga tegiteu la valalua ale tala robo la luma la lotu, me egiteu la ururu, egite tomi ele ale guvi veia ge lao tolea, eia goio tahi egiteu mago “Mave, amuto soio ge veia eau la tahalo la pakalila, ia, ale amuto guviti omai la lima mutou la voviso me la obobu veia ge kue leau?” ⁵³ Eau pou kabili tamutou oio te la luma la lotu la haroharo tomi, amuto kama masaga ge lao toleau. Eala moli ale la paga logoti, eia koramuli amuto ge lao toleau ovola, la vuhula la maligoma sibitala vagariti.”

E Pita tahi taro e Iesus
(*Matiu 26:57-58,69-75; Mark 14:53-54,66-72; Ioanes 18:12-18,25-27*)

⁵⁴ Egiteu goio lao tolea, lapua soio te la luma te la mulugaluga tegiteu e pris. E Pita mulimuli tatau moliale Iesus miteu ebikoka. ⁵⁵ La valalua isahari, egite isuti la havi isa uru oio te la mata la luma, egite pou malululu, e Pita goio vipou tomi legiteu. ⁵⁶ La sobe isa bisi, eia la bilalaha, eia hiloa popou ele, eia goio tabatitiroa, eia goio veia giteu mago “La tahalo tai aleie ge, eia tai tilimulimuli e Iesus!”

⁵⁷ Eala moli e Pita goio giriri, eia veiala mago “Eme la tavile bisi ele, eme makovu, eau kama rovi la tahalo alele!”

⁵⁸ Goio, eia kama tabaa, isa lou loio goio hilo loua, eia veiala mago “Eme tai ele, amuto me Iesus.”

Eala moli e Pita veiala mago “Ae, emei ele, eau ouka sesele oio te Iesus ele.”

⁵⁹ Goio, tabaa moli bakisi, la tahalo isa lou loio, eia goio vei vagaria giteu ale popou ele, mago “La tahalo ale, eia isa sesele tegiteu ele. Hiloa, eia la tau Galilea.”

⁶⁰ Eala moli e Pita goio baoli rivuala soio mago “Ko, tabaragu, eau kama rovi gologolo la paga ale eme veveiale.” Tio oio moli ovolale, eia so vikarakara, e kukureko goio tali, ⁶¹ e Iesus goio vulo gele tavua loio, eia mata tavu vagari molia mai ele. Tio e Pita goio gabutatala rivu loua mai ele la vikararala ale La Uru veitiala mago “Gageie, e kukureko soukama ge tali, eme ge tahī tarotiau vaka tolu.” ⁶² Tio eia gabutatala mai ele, eia goio hele sogala, e maura goio tali pepeho seseletio.

*Egite pigi malikiale Iesus, egite lubi taia
(Matiu 26:67-68; Mark 14:65)*

⁶³ Goio, egiteu la valalua ale tala tavu e Iesus, egite pigi malikiala, egite lubi vulo taia. ⁶⁴ Egite kisi robo la matala la lavalava, egite goio tahia mago “Ioge, eme la bilalaha te La Uru, eme ge veia miteu veia ere tahalo sesele ale kuetimeī ele?” ⁶⁵ Tio egite goio vikara bara seseleala mai ele.

Egite vimagiri e Iesus te la vigagiala tegiteu la mulugaluga la lotu

(Matiu 26:59-66; Mark 14:55-64; Ioanes 18:19-24)

⁶⁶ Goio, la haro porosileti, egiteu la ururu tegiteu e Iuda goio pou vikapopo legiteu la mulugaluga tegiteu e pris me egiteu la tahalo la mari. Egiteu la valalua ale tala tavuti e Iesus ele, egite goio lapua soilo tegiteu la mulugaluga la lotu tomi ele, ⁶⁷ egiteu la uru goio tahia mago “Ioge, mai eme veia eme e Kraist sesele, taritigi eme ge veia miteu gageie.”

Tio, e Iesus goio kolia giteu mago “Mai eau ge veia mutou, amuto kama ge gabu tikumua, ⁶⁸ me mai tai eau ge tahi amutou la tilahi, amuto kama ge kolia. ⁶⁹ Eala moli kara igoie, kara mulimuli, e Latu La Tahalo ge pou te la pulolou la uru oio te la bali La Tahalo Uru te la limala e gata.”

⁷⁰ Tio, egite loloa mai ele, egite goio tahia mago “Ioge, eme soioge e Latu La Tahalo Uru sesele, ka ouka?”

Tio, e Iesus goio baoli rivua giteu mago “Eia mai moli ale amuto veitiale, eau eia sesele.”

⁷¹ Tio, egite loloa mai ele, egite goio vei loua giteu mago “Etato ge pou tali la merera ale mave lou? La iruru tetala, etato lolo seseletia te la harela lou ele.”

23

E Iesus magiri te la vigagiala oio te Pailat

(Matiu 27:1-2,11-14; Mark 15:1-5; Ioanes 18:28-38)

¹ Egiteu la ururu tomi goio hiliti, egite vahari e Iesus soio te Pailat. ² Egite goio ubila la merera usu, mago “La tahalo ale, amite sivutitia veia eia mera taro la valalua tamiteu e Iuda veia egite umalati ge pipigi la takes soio te Sisa. Eia vauru rivu lou eia veia eia e Kraist, la mulugaluga tamiteu.”

³ Tio, e Pailat loloa mai ele, eia goio tahia mago “Eme la uru tegiteu e Iuda, ia?”

Tio, e Iesus koliala mago “Eia mai moli ale eme veitiale.”

⁴ Goio, e Pailat veia giteu la mulugaluga tegiteu e pris, me egiteu la valalua tomi ale magirigiri ele, eia veia giteu mago “Eau kama sivuti sesele isa la iruru oio te la tahalo aleie, veia eau ge vilaia ovola.”

⁵ Eala moli egite vagari, egite goio karasukua mago “Eia igo marapa sesele la pulolou te la valalua te la valolo tetala te la galele Iudea tomi, sokoa oata e Galilea, kara omai e Ierusalem.”

E Iesus magiri te la vigagiala oio te Herod

⁶ Tio, e Pailat loloa mai ele, eia tahi egiteu veia e Iesus eia la tau Galilea sesele, ka ouka. ⁷ Tio eia goio sivutia veia eia pou otalo la uluva la viputumulila te Herod sesele oio e Galilea, tio eia goio baha taroa soio te Herod, la vuhula e Herod pou oio e Ierusalem te la imamala alele.

⁸ Goio, egite goio vaharia soio te Herod, e Herod sagege pepeho, la vuhula eia lolo palati la isala, me eia masaga pepehoa veia ge hilo seselea. Eia masagea veia ge hilo la golu la karutula isasa mai e Iesus ge igoa. ⁹ Goio e Herod tahi susukua la tilahi usu, eala moli e Iesus kama koliala bakisi.

¹⁰ Egiteu la mulugaluga tegiteu e pris, me egiteu la tahalo la mari, egite tomi ele magiri ubi vagari le Iesus la merera. ¹¹ E Herod miteu me la valalua la vaubila tetala, egite lege vahia, egite pigi maliki taiala, egite vilavalava leia la lavalava ale taritigi tataho sesele, egite goio baha rivu loua soio te Pailat. ¹² Me te la haro moli alele, e Herod me Pailat egira sokoa veia egira ge vikilipi sesele te la igogolu tegirua. Pala muga te ale, egira pou la viginala.

E Pailat baha taro e Iesus soio te la pileho

(Matiu 27:15-26; Mark 15:6-15; Ioanes 18:39–19:16)

¹³ Goio, e Pailat tola vikapopo egiteu la mulugaluga tegiteu e pris, me egiteu la ururu tai, me egiteu tai la valalua, ¹⁴ eia goio veia giteu mago “Amuto lapu la tahalo ale somai taku veia eia vipou marapa la valalua. Eala moli eau mata muli tomiti la vulovulola omai te la mata mutou, me eau kama sivuti isa la iruru oio tetala ale amuto ubi leia ovola. ¹⁵ Me e Herod tai, eia kama sivuti isa la iruru oio tetala, eala eia baha rivutia somai tegatou. La tahalo ale, la iruru ouka oio tetala ale koramuli eau ge bilia oio vola. ¹⁶ Eau ge baha egite soldia, egite ge kumamasi vulo molia, mulimuli eau ge lube taroa, eia ge tuga.” [¹⁷ E Pailat veia giteu mai ele, me eia matagaga tai mai ele veia te la leavalavala tomi, te La Ilali La Poloselela, e Pailat ge lube la tahalo la kilisi isasa veia ge visagege legiteu la valalua e Iuda mai ele.]

¹⁸ Goio, la valalua tomi tola soio mago “Ge bili taroa! Eme ge lubea miteu somai e Barabas ele!”

¹⁹ Me e Barabas, egiteu e Rom pala vagoiloa te la

luma la kilisi, la vuhula eia vahiliti la ruruga soio tegiteu, me eia bili tai isahari egiteu la valalua.

²⁰ Eala moli e Pailat masaga molia veia ge lube e Iesus, tio eia goio tovo lalai lou egiteu la valalua, ²¹ eala moli egite loio tola susuku moliti mago “Katu tola molia soata la tauvalautu, eia ge peho!”

²² Goio, e Pailat goio tovo lalai lou egiteu la vaka tolula, eia goio tahi egiteu mago “Ilava, eia igoti la iruru ale mave sesele? Eau kama sivuti isa la iruru oio tetala veia eau ge bilia ovola. Eala, eau ge baha egite soldia, egite ge kumamasi vuloa, mulimuli eau ge lube taroa, eia ge tuga.”

²³ Eala moli egite goio tola vagari pepeho sesele lou, egite goio karasuku vagari molia, veia eia ge sugu taroa soio te la pileho veia egite ge katua soata te la tauvalautu, tio eia goio roromuli la tilola tegiteu ele. ²⁴ Tio e Pailat goio vitapasi la viputumulila tetala veia ge igo sesele molia mai ale egite masagatale. ²⁵ Eia goio lube taro e Barabas soio tegiteu, ale pala egite vagoiloa te la luma la kilisi te la iruru tetala mai la vaubila me la bilili ale eia igotia, la vuhula la valalua masaga molia e Barabas ele. Eala moli e Iesus, eia sugu taroa soio tegiteu veia egite ge igo molia soio tetala mai la masasagala tegiteu sesele.

Egite katu tola e Iesus oata te la tauvalautu
(*Matiu 27:32-44; Mark 15:21-32; Ioanes 19:17-27*)

²⁶ Tio, egite goio lapu e Iesus soio, egite tatugale, egite poga la tahalo isasa, la isala e Saimon, eia la tau Sairini. Eia loio la gale malau, eia sibitala tavu moli egiteu te la mautu e Ierusalem veia ge goilo, eala moli egite soldia sau tolea, egite vibole

leia la tauvalautu, egite veiala veia eia ge bole la tauvalautu te Iesus mai ele, veia eia ge mulimuli e Iesus te la gauru.

²⁷ Egiteu la valalua me hatavivile usu tai, egite goio mulimuli e Iesus, egite tatuga, tali roboroboa. ²⁸ E Iesus goio vulo gele tavu egiteu, eia veia giteu mago “Amutou hatavivilele Ierusalem, amuto umala taitali leau, taritigi veia amuto ge tali rivu lou le amutou me egiteu e latatu mutou tai. ²⁹ La vuhula, la imamala ale kama kokora ge sibitala ale amuto ge vikara maie mago ‘Egiteu ale varirobo, egite balavati, egiteu tai ale kama popigo, me egiteu ale kama visususu!’ ³⁰ Te la imamala ale, egite ge tola soata tegiteu la goegove maie mago ‘Amuto ge tarobi loata, ge gotalo ge pigi robo amiteu.’ ³¹ Eia mulimuli ge kama kokora sesele mai ele, la vuhula mai egite ge igo gegeruau la obu mutou mai ele, ale eau so kasaseka, la rova sesele egiteu la gima ge igoa mutou mulimuli ovola, mai eau la obu mutou ale ge magoluti?”

³² Egite vahari tai taho lua veia ge katu egirua oata te la tauvalautu vikapopo le Iesus. Egira la tahalo la iruru. ³³ Egite goio guvi oio te la popoiti ale egite toila veia eia mai la gama la tahalo, egite goio vahiliti la tauvalautu tegiteu taho tolu ele oio vola, egite katu tola e Iesus oata ovola kabili tegirua la tahalo la iruru iluale, isa oio te la galela e gata, isa te meru. ³⁴ E Iesus kaka maie mago “Tete, eme ge vimavulaha taro legiteu la iruru ale egite igotiagu, la vuhula egite kama rovi la paga ale egite igotia.”

Egite goio vipigi vulo la satu veia oio te la pilai alele, egite ge vitabaribari legiteu la kairoborobola tetala. ³⁵ La valalua me hatavivile isahari oio malelei, egiteu la mulugaluga tegiteu e Iuda goio pigi malikiala, egite vikara maie mago “Eia vimahuli egiteu la valalua me hatavivile isahari, taritigi mai eia ge Kraist sesele ale La Tahalo Uru hilovitia, eia ge vimahuli rivu lou eia.”

³⁶ Egiteu e soldia tai pigi malikiala, egite goio tuga tavua, egite vituriala soata la kap la vaen ale ama, veia eia ge liua. ³⁷ Egite veiala mago “Mai eme ge la uru giteu e Iuda sesele, taritigi eme ge vimahuli rivu lou eme gageie.” ³⁸ Eala moli la merera ale egite kekesi tolatia oata te la gama la tauvalautu, egite kekesia maie “Ale la uru giteu e Iuda.”

³⁹ Isa tegirua taho lua la tahalo la iruru ale tili vikapopo leia, eia vile pepeho e Iesus, eia veiala mago “Mave, eme veia eme e Kraist, taritigi eme ge vimahuli eme, amilua tai.”

⁴⁰ Eala moli ale la tahalo la iruru isa lou ele, eia goio igo totolo e tabarala, eia veiala mago “Mave, eme kama taga La Tahalo Uru? Etato tomi ge peho gageie. ⁴¹ Etalua abi la kiloli la iruru sesele tegala ale etala igotia, eia moli ele ouka, eia la iruru ouka.”

⁴² Goio, eia vulo soio te Iesus, eia veiala mago “Iesus, eme ge goilo te la pulolou la uru taume, eme ge gabutatala eau.”

⁴³ Goio, e Iesus koliala mago “Eau vei sese-leamu, gageie eme ge pou vikapopo leau te la pulolou la balavala.”

E Iesus peho

(Matiu 27:45-56; Mark 15:33-42; Ioanes 19:28-30)

⁴⁴ Tio, la haro hugutolatia oata, eala moli la mata la haro goio kokovu, la maututula tomi maligoma kara la mata la haro itolu te la maulavi.

⁴⁵ Oio te la luma la lotu ale uru oio e Ierusalem, la kulikuli ale uru egite rara robo la baa ale oilo volao, eia goio masile posa kabili, sokoala loata kara otalo. ⁴⁶ E Iesus goio tola vagari oata mago “Tete, eau sugu taro la kalulugu soio taume.” Tio eia goio paru pasitio.

⁴⁷ La mulugaluga tegiteu e soldia, eia hiloa mai ele, eia vaisale La Uru mago “La tahalo ale, eia matata sesele!” ⁴⁸ Egiteu la valalua me hatavivile ale magirigiri ele, egite hiloa veia eia pehoti, egite sabala la magoro giteu mai la irovilala tegiteu te la iloburukola, egite goio tuga, goluma. ⁴⁹ Eala moli egiteu e tabarabarala me hatavilevilela ale rovi seselea, mai egite hatavivile tai ale tilimulia loata e Galilea, egite magiri malau bakisi loio, egite mata mulimulia.

E Iosep ulai e Iesus

(Matiu 27:57-61; Mark 15:42-47; Ioanes 19:38-42)

⁵⁰⁻⁵² La tahalo isa oio, la isala e Iosep, eia la uru isa tegiteu e Iuda, eia loio la mautu e Arimatea, oio la gale e Iudea. Eia la tahalo te La Uru sesele, la vulovulola maroka tomi moli, me eia pou taitali tai la guluvi te Kraist, eia kama visauru megiteu la mulugaluga ale egite veia ge bili e Iesus. E Iosep goio tuga tavu e Pailat, eia kakea la pilehole Iesus, e Pailat goio veiala veia eia ge abia. ⁵³ Tio eia goio

bole taro la pilehole Iesus loata la tauvalautu, eia goio viri robo tatahola la kulikuli ale malalau, eia goio vagoiloa te la lulu ale egite olia oio te la vai la maitete. ⁵⁴ Ale la maulavi te la haro lima, galigeli ge la haro tabu tegiteu e Iuda.

⁵⁵ Egiteu e hatavivile ale tilimuli e Iesus loata e Galilea, egite mulimuli e Iosep soio, egite hilo la lulu ale egite vagoilo la pilehole Iesus ovola.

⁵⁶ Tio egite goio beua soluma, egite raragi la bulu la obu ale mali vivili veia ge bubua te la vovole Iesus, eala moli ale la haro tabu, egite roromuli la merera te Moses mai ele, egite kamati goio tetala.

24

E Iesus mahuli rivu lou

(Matiu 28:1-10; Mark 16:1-8; Ioanes 20:1-10)

¹ Goio, hagolo mamaga te la haro tabu,* te la kavikoki bisi sasaha, egite hatavivile goio sulaga tavutia la libale Iesus ele, egite ababi la bulu la obu ale mali vivili, egite raragitia veia ge bubua te la vovola.

² Egite goio guvi te la liba, egite hilo vuti la uati uru ale egite buli robo la mata la liba oio vola, eia oio tabuli galeti. ³ Tio egite goio tiroro soilo te la lulu, egite hiloa veia la pilehole Iesus, eia kati oio. ⁴ Egite goio magirigiri, egite gabutatala papapai, egite karutu la tahalo ilua goio sibitala tavu egiteu, egira goio magiri hagagavi te la bali

* **24:1:** Ale la haro tabu mai ale etato igoie rovia, mai la Sade. Egiteu e Iuda, la haro tabu tegiteu sesele, la Sarere. Ale e Iesus mahuli rivu lou ovola, la Sade, eala etato mulimulitia, kara igoie etato toila la haro tabu, etato lotulotu ovola.

giteu ele, la lavalava tegira sima tataro moliti.
⁵ Egite hatavivile tagati e paa, egite goio boru lagu tugu, eala moli egira taho lua goio tahi egiteu mago “Ilava amuto papaa la tahalo ale mahuliti somai tegiteu ale pehoti?” ⁶ E Iesus omai oukati, eia mahuli rivuti lou. Mai amuto ge gabutatala muli lou la merera tetala, ale eia veipalatia mutou pala oio e Galilea maie mago ⁷ ‘La Uru ge mata sosoli taro muga egiteu la valalua la gima veia egite ge lao tola muga e Latu La Tahalo, egite ge katu toleau oata te la tauvalautu, eau ge peho, eau ge tabuli la logo ilua te la liba, te la itolu la haro eau ge mahuli rivu lou.’ ”

⁸ Tio, egira veia giteu e hatavivile mai ele, egite goio gabutatala rivu lou la merera te Iesus ele.
⁹ Egite goio beu rivu loua soluma, egite goio veia giteu la valalua la vimari te Iesus ale savulusa gete sale la merera tomi alele, me egite tomi tai ale te Iesus, egite lolo taia. ¹⁰ Egiteu e hatavivile alele, e Maria Magdala, e Ioana, e Maria ale tilale Iakob, egite tomi ele me egite hatavivile isahari ale vikapopo legiteu ele, egite gilemulia giteu la valalua la vimari te Iesus egiteu la irovilala tomi ale egite hilotia oio te la liba. ¹¹ Eala moli egiteu la bilalaha, egite loloti la merera tegiteu ele, egite veia eia la golu bububu moli, egite kama gabu tikumua. ¹² Eala moli e Pita goio hiliti, eia hari soio te la liba, eia goio tabatitiro soilo vola, eia hilo vuti moli la kulikuli ale egite viri robo le Iesus ovola, eia tabuli marapa tomiti, eia goio beua soluma, eia gabutatala papapai sesele moliti te la pagale.

La tahalo ilua hilo e Iesus oio te la gauru ale goio e Meas

(Mark 16:12-13)

¹³ Te la haro moli lou alele, egira la tahalo ilua te Iesus, egira tatuga veia ge goio la mautu isasa, egite toi la isala e Meas, la baa la mautu alele me la mautu e Ierusalem, eia mai la kilomita savulu sasa. ¹⁴ Egira tatuga, egira vipigi vulovulo la merera tomi ale egira lolotia te la pilehole Iesus me la mahuli rivula tai tetala. ¹⁵ Egira tatuga, vikarakara mai ele, e Iesus goio sibitala tavu egirua, egite goio vitilimulitio. ¹⁶ Egira hiloa, eala moli egira kama mata kilala tigi tavu eia, la mata girua kama matagaga tigi tavua, egira veia eia la tahalo isasa.

¹⁷ Eia goio tahi egirua mago “Amula tatugale, amula vipigi vulovulo la rova?”

Egira goio magiri lagu tugu. ¹⁸ Goio, isa tegiruale, la isala e Kliopas, eia goio tahia mago “La valalua me hatavivile tomi ale omai e Ierusalem, egite rovitia, eme moli sekela, eme kama lolo egiteu la irovilala tomi ale sibitala alalavi moli ovola, karati igoie?”

¹⁹ Tio, eia goio loloa mai ele, eia goio tahi egirua mago “Erese merera sesele?”

Egira goio veiala mago “La merera tomi te Iesus la tau Nasaret, eia la bilalaha isasa te La Uru, la igogolu tetala tomi me la valolo tetala tai, eia tikumu te la mata La Uru me te la mata giteu la valalua tomi tai. ²⁰ Eala moli egiteu la mulugaluga tegiteu e pris, me egiteu la ururu gatou e Iuda, egite sugu taroa soio tegiteu e Rom, egite baha taroa soio te la pileho, egite katu tolea

oata te la tauvalautu. ²¹ Eala moli amite pala gabu tikumu seselea veia eia ge vimahuli etatou la valalua e Israel. Eala moli igoie la logo ilua poloti, eia oio tabuli moli mai ele otalo te la lulu la pileho, ²² kara igoie, egite hatavivile isahari tamiteu, egite loio te la libala te la kavikoki bisi, egite vikarutu amiteu, ²³ egite veia la pilehola kokovuti. Egite goio tamiteu, egite veia egite hilo moli ilua e angelo oio popou te la libala, egira veia giteu veia eia mahuli rivuti lou. ²⁴ Me mulimuli ovola, egiteu e tabarabara milua isahari, egite goio te la libala, egite hiloa eia mai moli sesele ale egiteu e hatavivile veitia miteu oio vola, me eia sesele amite kama hiloa, eia oio ouka.”

²⁵ Goio, e Iesus loloa mai ele, eia goio veia girua mago “Amutou la valalua, la gabutatalala tamutou boto, amuto kama igo harari veia ge tau vagaria te la ilo mutou la merera tomi tegiteu la bilalaha te La Uru, ale egite veipalatia te La Buk Tabu Ale Pala. ²⁶ Mave, eia kama matagaga tamutou veia e Kraist ge gabu pala muga la iligiligi, mulimuli eia ge goilo te la pulolou la uru tetala?” ²⁷ Tio eia goio veia girua la merera tetala mai ele kaluvu, eia goio lube loua girua la masova la merera La Buk Tabu Ale Pala, sokoa te Moses, goio tegiteu la bilalaha tomi, eia vei matagagea girua la merera La Buk Tabu tomi ale puruti oio tetala.

²⁸ Tio, egiteu goio hagagavi te la mautu ale egira masagea ge goio vola, e Iesus eia tutugolo egirua veia eia ge sele molia, ²⁹ eala moli egira goio mera taro vagaria mago “Etato ge pou muga bakisi, la paga maulaviti, la haro otaloti.” Tio eia goio

roromuli egirua, eia goio pou muga oio tegirua.

³⁰ Egite goio pou veia ge ali, eia abi la bret, eia vaisale pala muga La Uru oio vola, eia goio tovia girua. ³¹ Tio oio moli ovola, la mata girua goio matagagatio, egira goio mata kilala tavua, eala moli eia goio kokovu taro moli egirua.

³² Tio, egira goio vitahi rivu lou egirua mago “Ale etato me Iesus vitilimulimuli te la gauru, eia lube matagagea galua la merera tomi te La Buk Tabu, eia sesele viruru la tia galua tivura pepeho, ia?”

³³ Tio, oio moli ovola, egira goio hiliti harari moli mai ele, egira goio beu rivu loua soata e Ierusalem, egira goio sivuti egiteu la valalua la vimari te Iesus ale savulusa gete sale, me egiteu la valalua tai te Iesus isahari lou, egite oio pou vikapopo, ³⁴ egite veveia maie mago “La Uru, eia mahuli rivu seseleti, eia sibitala tavuti e Saimon!”

³⁵ Goio, egira vei matagagea giteu la merera tomi ale egite poga e Iesus te la gauru, me egite goio pou, eia tovia girua la bret, tio egira matagagati leia veia alele La Uru moli ele.

E Iesus magiri palea giteu la valalua la vimari tetala

(Matiu 28:16-20; Mark 16:14-18; Ioanes 20:19-23; La Bilalaha 1:6-8)

³⁶ Egira so vikarakara mai ele soio tegiteu, egite karutu, La Uru e Iesus sibitala, eia goio magiri kabili tegiteu, eia veia giteu mago “La tia mutou ge malilo tataho.”

³⁷ Tio, egite hiloa mai ele, egite karutu sesele, egite taga pepeho, egite kau leia veia eia la hitu.

³⁸ Eala moli eia goio tahi egiteu mago “Ilava

amuto marapa mai ele? Ilava amuto kau leau veia eau la hitu? ³⁹ Amuto ge hilo la mata la lili oio te la limagu me la vahagu. Amuto goma ge sau te la vovogu. Hiloa, la hitu, la vovola ouka mai eau.”

⁴⁰ Tio, eia goio vahilo legiteu la limala me la vahala, ⁴¹ egite hiloa, eala moli la hate giteu raga, egite kama koramulia ge gabu tikumu haria. Tio eia goio tahi egiteu mago “La ilali bakisi ouka oiole veia eau ge alia?” ⁴² Goio egite abiala bakisi la ia ale egite gututia, ⁴³ eia goio alia te la mata giteu ele.

⁴⁴ Eia goio veia giteu mago “Pala, eau pou kabili tamutou, eau veia mutou maie ‘La merera tomi egite kekesitia te La Buk Tabu Ale Pala, mai la viputumulila te Moses me la veipalala tegiteu la bilalaha, me la merera te Devit te la bilalau, egite la merera tomi alele ge puru sesele somai taku.’ Eala, igoie eia puru seseletie.”

⁴⁵ Tio, eia goio kope la gabutatalala tegiteu veia egite ge koramulia ge rovi la masova La Buk Tabu Ale Pala, ⁴⁶ eia goio veia giteu mago “La kekesi te La Buk Tabu Ale Pala, eia maie ‘E Kraist ge gabu pala muga la iligiligi, mulimuli eia ge mahuli rivu lou te la itolu la haro. ⁴⁷ Egiteu la valalua tetala ge valolo oio te la maututula tomi, sokoia omai e Ierusalem, veia oio moli te la isala, la valalua me hatavivile usu, egite ge vulo halaba, La Tahalo Uru ge vimavulaha taro legiteu la iruru tegiteu.’ ⁴⁸ Me amutou ale la valalua taku, amuto hilo tomitia la igogolu taku, eala eia koramuli seselea veia amuto ge la tahalo la valolo oio vola.

⁴⁹ Me eau ge baha taro amutou sotalo La Kalulu

La Marokala, mai ale e Tete visati le amutou ovola. Eala moli amuto ge pou muga bakisi omai e Ierusalem, kara ale e Tete ge vibalava le amutou la vagagarila tetala ale loata.”

*La Uru puli rivu e Iesus soata te la ilo la lage
(Mark 16:19-20; La Bilalaha 1:9-11)*

⁵⁰ Goio, e Iesus puli egiteu soio la mautu bisi e Betani, eia goio sugu taro la limala ilua soata, eia toi la vibalava soio tegiteu. ⁵¹ Tio eia so kakaka moli, eia goio hiliti taro egiteu, La Tahalo Uru goio lapu hilitia taro legiteu soata te la ilo la lage. ⁵² Egite goio lotu tavua, egite goio beua soio e Ierusalem, egite sagege pepeho sesele pasi. ⁵³ Me te la haroharo tomi, egite pou vikapopo tomi oio te la luma la lotu, egite kama maila te la vaisalela tavu La Tahalo Uru.

Nakanai New Testament
The New Testament in the Nakanai Language of
Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Nakanai long Niugini
copyright © 1983 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Nakanai

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Contributor: Nakanai New Testament

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-01-19

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020

20a3f259-5054-5f5e-b9c6-5d62fbd1e74c